

Holy Bible

Aionian Edition®

Mokanda na Bomoi
Lingala Bible
Gospel Primer

Table of Contents

- Preface
- Genesis 1-4
- John 1-21
- Revelation 19-22
- 66 Verses
- Reader's Guide
- Glossary
- Maps
- History
- Destiny
- Illustrations, Doré

Welcome to the *Gospel Primer*. The Aionian Bible invites you to review popular Christian understanding. Is it possible that the most well-known verse in the Bible is mistranslated, John 3:16? Are the destinies of Heaven and Hell really the whole story? And are misunderstandings of this magnitude even possible? First, know that the Aionian Bible does not abandon Christian heritage. We have much to learn from godly people throughout all ages. Yet, this booklet is a new primer to the truly good news of Jesus Christ, the savior of all mankind.

Holy Bible Aionian Edition ®
Mokanda na Bomoi
Lingala Bible
Gospel Primer

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 12/28/2024

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0, International
Biblica, Inc., 2020

Original work available for free at www.biblica.com and open.bible

Formatted by Speedata Publisher 5.0.0 (Pro) on 3/15/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Preface

Lingála at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0/, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

Sima na kobengana moto, atiaki basheribe, na ngambo ya este ya elanga ya Edeni, na
mopanga ya moto oyo ezalaki kobaluka bipai na bipai
mpo na kobatela nzela ya nzete ya bomoi.

Ebandeli 3:24

Ebandeli

1 Na ebandeli, Nzambe akelaki Likolo mpe mokili.

2 Mokili ezalaki na lolenge te mpe ezalaki pamba.

Molili ezalaki na likolo ya mozindo; mpe Molimo ya

Nzambe azalaki kopepa na likolo ya mayi. 3 Mpe

Nzambe alobaki: « Tika ete pole ezala! » Mpe pole

ezalaki. 4 Nzambe amonaki ete pole ezali malamu,

akabolaki pole na molili. 5 Nzambe abengaki pole

« moyi, » mpe abengaki molili « butu. » Pokwa

ezalaki mpe tongo ezalaki. Yango ezalaki mokolo

moko. 6 Bongo Nzambe alobaki: « Tika ete etando

ezala kati na mayi mpo na kokabola yango! » 7

Nzambe akelaki etando; akabolaki mayi oyo ezalaki

na se ya etando na mayi ya likolo. Yango esalemakei

mpe bongo. 8 Nzambe abengaki etando « likolo. »

Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki. Yango ezalaki

mokolo ya mibale. 9 Bongo Nzambe alobaki: « Tika

ete mayi oyo ezali na se ya likolo esangana esika

moko mpo ete mabele ya kokawuka ebima! » Yango

esalemakei mpe bongo. 10 Nzambe abengaki mabele

ya kokawuka « mokili, » mpe abengaki mayi oyo

esanganaki esika moko « ebale monene. » Nzambe

amonaki ete ezali malamu. 11 Nzambe alobaki: « Tika

ete mokili ebimisa matiti, milona oyo ezali na nkona

mpe banzete ya mbuma oyo ebotaka mbuma kolanda

lolenge ya nzete moko na moko! » Yango esalemakei

mpe bongo. 12 Mabele ebimisaki matiti, milona oyo

ebotaka nkona kolanda lolenge ya molona moko na

moko mpe banzete oyo ebotaka mbuma kolanda

lolenge ya nzete moko na moko. Nzambe amonaki

ete ezali malamu. 13 Pokwa ezalaki, tongo mpe

ezalaki. Yango ezalaki mokolo ya misato. 14 Bongo

Nzambe alobaki: « Tika ete biloko oyo ebimisaka

pole ezala na etando ya likolo mpo na kokabola moyi

wuta na butu, mpo na kozala bilembo oyo ekolakisa

bileko, mikolo mpe mibu, 15 mpe mpo na kongengisa

mokili! » Yango esalemakei mpe bongo. 16 Nzambe

akelaki biloko mibale ya minene oyo ebimisaka pole:

oyo eleki monene, mpo na kongenga na moyi; mpe

oyo ya moke, mpo na kongenga na butu. Mpe akelaki

lisusu minzoto. 17 Nzambe atiaki yango na etando ya

likolo mpo ete engengisa mokili, 18 engenga na moyi

mpe na butu, mpe ekabola pole na molili. Nzambe

amonaki ete ezali malamu. 19 Pokwa ezalaki, tongo

mpe ezalaki. Yango ezalaki mokolo ya minei. 20

Bongo Nzambe alobaki: « Tika ete bikelamu ya bomoi etonda kati na mayi, mpe bandeke epumbwa na mokili na etando ya likolo! » 21 Nzambe akelaki banyama minene ya mayi mpe bikelamu nyonso ya bomoi oyo etambolaka kati na mayi mpe etondi meke kati na mayi: ekelamu na ekelamu na lolenge na yango.

Akelaki mpe bandeke nyonso ya mapapu: ndeke na ndeke na lolenge na yango. Nzambe amonaki ete ezali malamu. 22 Nzambe apambolaki yango mpe

alobaki: « Bobotana, bokoma ebele, botondisa mayi ya bibale, mpe tika ete bandeke ekoma ebele kati na mokili. » 23 Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki.

Yango ezalaki mokolo ya mitano. 24 Bongo Nzambe alobaki: « Tika ete mokili ebimisa bikelamu ya bomoi kolanda lolenge na yango: bibwele, bikelamu oyo

etambolaka na libumu, banyama ya mike-mike mpe

banyama ya zamba! » Yango esalemakei mpe bongo.

25 Nzambe akelaki banyama ya zamba kolanda lolenge na yango: bibwele mpe bikelamu nyonso ya mike-mike. Nzambe amonaki ete ezali malamu.

26 Bongo Nzambe alobaki: « Tika ete tosala bato na elilingi na biso, na lolenge oyo biso tozali, mpo

ete bakonza bambisi ya ebale, bandeke ya likolo, bibwele kati na mokili mobimba, bikelamu nyonso

oyo etambolaka na libumu mpe banyama ya mike-mike! » 27 Nzambe akelaki bato na elilingi na Ye, akelaki bango na elilingi ya Nzambe; akelaki bango

mobali mpe mwasi. 28 Nzambe apambolaki bango mpe alobaki na bango: « Bobotana, bokoma ebele,

botondisa mokili mpe bobongola yango. Bokonza bambisi ya bibale, bandeke ya likolo, bikelamu oyo

etambolaka na libumu mpe banyama nyonso ya mike-mike. » 29 Bongo Nzambe alobaki: « Tala, kati na

mokili mobimba, napesi bino milona oyo ezali na nkona mpe banzete nyonso oyo ebotaka mbuma.

Yango nde ekozala biley na bino. 30 Napesi matiti nyonso ya mobesu lokola biley epai ya banyama

nyonso ya mokili, epai ya bandeke nyonso ya likolo, epai ya bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu,

mpe epai ya bikelamu nyonso oyo ezali na bomoi. » 31 Nzambe atalaki biloko nyonso oyo akelaki mpe amonaki ete ezali malamu koleka. Pokwa ezalaki, tongo mpe ezalaki.

Yango ezalaki mokolo ya motoba.

2 Ezalaki bongo nde likolo mpe mokili ekelamaki elongo na biloko nyonso oyo ezali kati na yango.

2 Na mokolo ya sambo, Nzambe asilisaki mosala oyo mpo ete ekelamu nyonso ya bomoi ebengama na asalaki. Boye, na mokolo ya sambo, akataki mosala kombo oyo mobali akopesa yango. 20 Yango wana, nyonso oyo azalaki kosala. 3 Nzambe apambolaki mobali apesaki bakombo na bibwele nyonso, na mokolo ya sambo, abulisaki yango, pamba te na bandeke nyonso ya likolo mpe na banyama nyonso ya mokolo yango nde akataki mosala nyonso ya kokela zamba. Kasi amonaki te mosungi oyo akokaki kozala oyo azalaki kosala. 4 Tala ndenge likolo mpe mokili ndenge moko na ye. 21 Na yango, Yawe Nzambe elongo na biloko oyo ezali kati na yango ezalaki tango alalisaki mobali pongi ya makasi. Mpe wana mobali ekelamaki. Tango Yawe Nzambe akelaki mokili mpe azalaki kolala, Yawe Nzambe azwaki mokuwa moko likolo, 5 ata nzete moko te ya elanga ezalaki, mpe na mopanzi ya mobali mpe azipaki mosuni na esika ata molona moko te ya elanga etikalaki kobimisa yango. 22 Yawe Nzambe asalaki mwasi na mokuwa moto, pamba te Yawe Nzambe anokisaki nanu mvula oyo azwaki na mopanzi ya mobali mpe amemaki ye te na mokili, mpe moto azalaki te mpo na kolona epai ya mobali. 23 Boye, mobali alobaki: « Tala na yango na mabele. 6 Kasi mayi ezalaki kobima wuta mbala oyo, oyo azali mokuwa ya mikuwa na ngai, na se mpe ezalaki kopanzana na etando nyonso ya mosuni ya mosuni na ngai. Bakobenga ye mwasi, mokili. 7 Yawe Nzambe asalaki moto wuta na putulu pamba te awuti na mobali. » 24 Yango wana, mobali ya mabele, afulaki pema ya bomoi na madusu ya akotika tata na ye mpe mama na ye, akosangana na zolo na ye; mpe moto akomaki ekelamu ya bomoi. 8 mwasi na ye, mpe bakokoma nzoto moko. 25 Mobali Yawe Nzambe alonaki elanga moko kati na Edeni, mpe mwasi na ye bazalaki bolumbu mpe bazalaki na ngambo ya este. Atiaki moto oyo akelaki kati na koyokana soni te.

yango. 9 Yawe Nzambe abimisaki wuta na mabele banzete ya lolenge nyonso oyo ezalaki kitoko mpo na kotala mpe engeli mpo na kolia. Atiaki mpe nzete ya bomoi na kati-kati ya elanga; lisusu atiaki nzete ya koyeba malamu mpe mabe. 10 Ebale moko ezalaki kobima na Edeni mpe ezalaki kosopa mayi na elanga. Mayi ya ebale yango ekabwanaki na biteni minei. 11 Eteni ya liboso, kombo na yango « Pishoni. » Yango ezingeli mokili mobimba ya Avila oyo mabele na yango ezalaki na wolo. 12 Wolo ya mokili yango ezalaki kitoko. Ezalaki lisusu na molona ya malasi mpe na mabanga ya onikisi kati na mokili yango. 13 Eteni ya mibale, kombo na yango « Giyoni. » Yango ezingeli mokili mobimba ya Kushi. 14 Eteni ya misato, kombo na yango « Tigre. » Yango elekana na este ya Asiri. Mpe eteni ya minei, kombo na yango « Efrate. » 15 Yawe Nzambe azwaki moto mpe atiaki ye kati na elanga ya Edeni mpo na kolona yango mpe kobatela yango. 16 Mpe Yawe Nzambe apesaki mitindo oyo na moto: « Okoki kolia mbuma nyonso ya elanga, 17 kasi okolia te mbuma ya nzete ya koyeba malamu mpe mabe; pamba te mokolo oyo okolia yango, okokufa solo. » 18 Yawe Nzambe alobaki: « Ezali malamu te ete mobali azala ye moko; nakosalela ye mosungi oyo azali ndenge moko na ye. » 19 Yawe Nzambe asalaki, wuta na mabele, banyama nyonso ya zamba mpe bandeke nyonso ya likolo. Amemaki yango epai ya mobali mpo na kotala ndenge akopesa yango kombo,

3 Nzokande, kati na banyama nyonso ya zamba oyo Yawe Nzambe akelaki, nyoka nde elekaki na mayele mabe. Alobaki na mwasi: — Nzambe alobaki na bino solo ete bolia mbuma ata moko te ya banzete ya elanga? 2 Mwasi azongisaki epai ya nyoka: — Toliaka bambuma ya banzete ya elanga. 3 Kasi na oyo etali mbuma ya nzete oyo ezali na kati-kati ya elanga, Nzambe alobaki: « Bosengeli te kolia yango, mpe bosengeli te kosimba yango; noki te bokokufa. » 4 Nyoka alobaki na mwasi: — Solo penza, bokokufa te. 5 Pamba te Nzambe ayebi malamu ete mokolo oyo bokolia yango, miso na bino ekofungwama mpe bokokoma lokola Ye: koyeba malamu na mabe. 6 Mwasi amonaki ete mbuma ya nzete ezali engeli mpo na kolia, kitoko mpo na kotala mpe malamu mpo na kofungola mayele. Boye azwaki mbuma mpe aliaki yango. Apesaki yango mpe na mobali na ye, oyo azalaki elongo na ye; bongo ye mpe mobali aliaki yango. 7 Mbala moko, miso na bango mibale efungwamaki, mpe basosolaki ete bazali bolumbu. Boye, basangisaki makasa ya nzete ya figi mpe bamizipaki. 8 Na pokwa, bayokaki makelele ya matambe ya Yawe Nzambe kotambola kati na elanga. Boye, mobali mpe mwasi babombamaki kati na banzete ya elanga mpo na kokima Yawe. 9 Kasi Yawe Nzambe abengaki mobali mpe atunaki ye: — Ozali wapi? 10 Azongisaki: —

Nayoki makelele ya matambe na Yo kotambola kati 4 Adamu asangisaki nzoto na mwasi na ye Eva; na elanga mpe nabangi mpo ete nazali bolumbu; mpe Eva akomaki na zemi, bongo abotaki Kayina. yango wana nabombami. 11 Nzambe alobaki: — Allobaki: « Nasali moto na lisungi ya Yawe. » 2 Ndenge nini oyebi ete ozali bolumbu? Boni, oliaki Sima na yango, abotaki lisusu Abele, ndeko ya mbuma ya nzete oyo napekisaki yo kolia? 12 Adamu Kayina. Abele akomaki kobokola bibwele mpe Kayina azongisaki: — Ezali mwasi oyo opesaki ngai lokola akomaki kosala bilanga. 3 Sima na mwa tango, Kayina mosungi nde apesaki ngai mbuma ya nzete yango, amemaki mbuma ya mabele mpo na kobonzela Yawe. mpe nalie yango. 13 Yawe Nzambe alobaki na mwasi: 4 Abele, ye mpe amemaki bibwele oyo ebotamaki — Mpo nini osali bongo? Mwasi azongisaki: — Ezali liboso kati na etonga na ye mpe biteni oyo eleki nyoka nde akosaki ngai, mpe naliaki yango. 14 mafuta. Yawe asepelaki na Abele mpe na makabo na Boye Yawe Nzambe alobaki na nyoka: « Lokola ye, 5 kasi asepelaki te na Kayina mpe na makabo na osali bongo, olakelami mabe kati na bibwele mpe ye. Bongo, Kayina asilikaki makasi mpe elongi na ye banyama nyonso ya zamba. Okotambola na libumu ekomaki mawa-mawa. 6 Yawe alobaki na Kayina: — mpe okobanda kolia putulu bomoi na yo mobimba. Mpo na nini osiliki? Mpo na nini elongi na yo ekomi 15 Nakotia koyinana kati na yo mpe mwasi, mpe mawa-mawa? 7 Boni, soki osali malamu, bakondima kati na bakitani na yo mpe bakitani na ye. Bakitani yo te? Kasi soki osali malamu te, lisumu elali penza ya mwasi bakonyata moto na yo, mpe yo okoswa na ekuke na yo, mpe posa na yango ezali kobenda bango na litindi. » 16 Nzambe alobaki na mwasi: « yo makasi; kasi yo, longa yango. 8 Kayina alobaki na Nakobakisa pasi na zemi na yo; okobota na pasi. Abele, ndeko na ye. Wana bazalaki kati na bilanga, Posa na yo ekomema yo epai ya mobali na yo, kasi Kayina akangaki Abele, ndeko na ye, mpe abomaki ye akozala mokonzi na yo. » 17 Yawe Nzambe alobaki ye. 9 Yawe atunaki Kayina: — Wapi ndeko na yo na Adamu: « Lokola oyokelaki mwasi na yo mpe oliaki Abele? Kayina azongisaki: — Nayebi te. Boni, ngai mbuma ya nzete oyo, na tina na yango, napesaki yo nazali mokengeli ya ndeko na ngai? 10 Nzambe mobeko oyo: < Kolia yango te, > mabele elakelami alobaki: — Osali nini? Likambo nini penza osali? mabe likolo na yo. Bomoi na yo mobimba, okolia na Makila ya ndeko na yo ezali koganga wuta na mabele motoki na yo. 18 Mabele ekobotela yo nzube mpe kino epai na Ngai. 11 Sik'oyo, olakelami mabe mpe nzete ya sende. Okolia matiti ya bilanga. 19 Okolia obwakami mosika ya mabele oyo efungolaki monoko lipa na yo na motoki ya elongi na yo kino okozonga na yango mpo na komela makila ya ndeko na yo, oyo na mabele epai wapi owutaki, pamba te ozali putulu maboko na yo esopaki. 12 Tango okobalola mabele, mpe okozonga na putulu. » 20 Mobali apesaki mwasi ekobotela yo mbuma te. Okozala koyengayenga mpe na ye kombo « Eva, » pamba te azali mama ya bato kotelengana na mokili. 13 Kayina alobaki na Yawe: — nyonso na mokili. 21 Yawe Nzambe asalelaki Adamu Etumbu na ngai eleki pasi mpo na komema! 14 Tala, mpe mwasi na ye bilamba ya poso ya nyama mpe obwaki ngai lelo mosika ya mabele; nasengeli sik'oyo alatisaki bango yango. 22 Yawe Nzambe alobaki: kobombama liboso na Yo, nakokoma koyengayenga « Tala, moto akomi lokola moko kati na biso mpo mpe kotelengana na mokili, mpe moto nyonso oyo na koyeba malamu mpe mabe. Sik'oyo, esengeli te akomona ngai akoboma ngai. 15 Kasi Yawe alobaki kopesa ye nzela ya kotia loboko na ye mpo na kozwa na ye: — Ezali bongo te! Soki moto abomi Kayina, lisusu mbuma ya nzete ya bomoi mpe kolia yango, bakozongisa mabe mpo na Kayina mbala sambo. noki te awumela libela na bomoi. » 23 Boye, Yawe Mpe Yawe atiaki elembo na nzoto ya Kayina na tina Nzambe abenganaki ye na elanga ya Edeni mpo ete ete moto oyo akokutana na ye aboma ye te. 16 asala mosala ya mabele epai wapi awutaki. 24 Sima Kayina alongwaki liboso ya Yawe, akendeki kovanda na kobengana moto, atiaki basheribe, na ngambo na mokili ya Nodi, na este ya Edeni. 17 Kayina ya este ya elanga ya Edeni, na mopanga ya moto asangisaki nzoto na mwasi na ye; mpe mwasi na oyo ezalaki kobaluka bipai na bipai mpo na kobatela ye akomaki na zemi, bongo abotaki Enoki. Kayina nzela ya nzete ya bomoi. atongaki engumba. Apesaki yango kombo « Enoki, » kombo ya mwana na ye ya mobali. 18 Enoki abotaki Iradi; Iradi abotaki Mewuyayeli; Mewuyayeli abotaki

Metusaeli; Metusaeli abotaki Lemeki. **19** Lemeki abalaki basi mibale: moko, kombo na ye ezelaki « Ada, » mpe mosusu, « Tsila. » **20** Ada abotaki Yabali, koko ya bavandi ya bandako ya kapo mpe ya babokoli bibwele. **21** Ndeko na ye ya mobali, Yubali, azalaki koko ya bato oyo babetaka lindanda mpe flite. **22** Tsila mpe abotaki mwana mobali, Tubali-Kayina, oyo azalaki kosala bisalelo nyonso ya bronze mpe ya bibende. Tubali-Kayina azalaki na ndeko mwasi, kombo na ye ezelaki « Naama. » **23** Lemeki alobaki na basi na ye: « Ada mpe Tsila, boyoka ngai malamu; bino basi ya Lemeki, bolanda ngai malamu: Solo, likolo ya pota moko, ngai nabomaki moto; mpe likolo ya mwa pota, nabomaki elenge mobali! **24** Solo, bakozongisa mbala sambo mabe oyo basali Kayina; kasi mpo na Lemeki, ekozala mbala tuku sambo na sambo! » **25** Adamu asangisaki lisusu nzoto na mwasi na ye, bongo mwasi na ye abotaki Seti, pamba te alobaki: « Nzambe apesi ngai mwana mosusu na esika ya Abele oyo Kayina abomaki. » **26** Seti mpe abotaki mwana mobali, apesaki ye kombo « Enoshi. » Ezalaki na tango wana nde bato bakomaki kobelela Kombo ya Yawe.

Yesu alobaki: — Tata, limbisa bango mpo ete bayebi te makambo oyo bazali kosala.

Mpe bakabolaki bilamba na Ye, na kobeta zeke.

Luka 23:34

Yoane

1 Na ebandeli, Ye oyo azali Liloba azalaka; azalaka elongo na Nzambe, mpe azali Nzambe. **2** Wuta na ebandeli, azalaka elongo na Nzambe. **3** Nzambe akelaki biloko nyonso na nzela na Ye; ezali na eloko moko te oyo ekelama soki na nzela na Ye te. **4** Bomoi ewuta epai na Ye, mpe bomoi yango ezelaki pole mpo na bato. **5** Pole engengaka kati na molili, kasi molili eyambaki yango te. **6** Nzambe atindaki moto moko, kombo na ye ezelaki « Yoane. » **7** Ayaki lokola motatoli, mpo na kotatola na tina na pole, mpo ete bato nyonso bandima na nzela na ye. **8** Ye moko Yoane azalaki pole te, kasi ayaki nde mpo na kozala motatoli na tina na pole. **9** Pole ya solo eyaki na mokili, mpe engengisaka bato nyonso. **10** Ye oyo azali Liloba azalaki kati na mokili, pamba te Ye nde akelaki yango, kasi mokili endimaki Ye te. **11** Ayaki epai ya ekolo na Ye, kasi bato ya ekolo na Ye moko bayambaki Ye te; **12** nzokande bato nyonso oyo bayambaki Ye, ba-oyo bandimelaki Kombo na Ye, apesaki bango makoki ya kokoma bana na Nzambe. **13** Bakomi bana na Nzambe na nzela ya mbotama ya bomoto te, na posa ya bomoto te to mpe na mokano ya moto te, kasi na mokano ya Nzambe. **14** Ye oyo azalaki Liloba akomaki moto mpe avandaki kati na biso, atonda na ngolu mpe na solo. Tomonaki nkembo na Ye, nkembo oyo azwi epai ya Tata na Ye, lokola Mwana se moko. **15** Yoane azalaki kotatola na tina na Ye, na mongongo makasi: « Botala Ye oyo nalobaki na tina na Ye: < Ye oyo azali koya sima na ngai aleki ngai na lokumu, pamba te azalaki liboso ete ngai nazala. > » **16** Lokola atonda na bolingo mpo na biso, apesaki biso ngolu likolo ya ngolu; **17** pamba te Mibeko eyaki na nzela ya Moyize, kasi ngolu mpe solo eyaki na nzela ya Yesu-Klisto. **18** Moto moko te amona Nzambe, kasi ezali kaka Mwana se moko oyo azali Nzambe mpe azali moko na Tata nde atalisaki biso Ye. **19** Tala litatoli oyo Yoane apesaki tango bakambi ya Bayuda batindaki, wuta na Yelusalemi, Banganga-Nzambe mpe Balevi, mpo na kotuna ye: — Yo ozali nani? **20** Abetaki monoko te, kasi alobaki na bango solo na bonsomi nyonso: — Ngai, nazali Klisto te. **21** Batunaki ye lisusu: — Bongo ozali nani? Ozali Eliya? Azongisaki: — Nazali Eliya te. Batunaki ye lisusu: — Ozali mosakoli? Azongisaki: — Te! **22**

Bakobaki kotuna ye: — Bongo ozali penza nani? Ozali koloba nini na tina na yo moko? Yebisa biso yango, pamba te tosengeli kopesa eyano epai ya bato oyo batindi biso. **23** Yoane azongiselaki bango kolanda ndenge mosakoli Ezayi alobaki: — Ngai, nazali mongongo ya moto oyo azali kobelela kati na esobe: « Bobongisa nzela mpo na Nkolo! » **24** Nzokande batindami yango bazalaki Bafarizeo. **25** Batunaki ye lisusu: — Soki ozali Masiya te, Eliya te to mpe mosakoli te, bongo mpo na nini ozali kobatisa? **26** Yoane azongiselaki bango: — Ngai, nazali kobatisa na mayi; kasi kati na bino, ezali na Moto moko oyo bino boyebi te; **27** azali koya sima na ngai, mpe ngai nabongi kutu te mpo na kofungola ata basinga ya basandale na Ye. **28** Makambo oyo nyonso esalemaki na Betani, na ngambo mosusu ya Yordani, epai wapi Yoane azalaki kobatisa. **29** Mokolo oyo elandaki, wana Yoane amonaki Yesu koya epai na ye, alobaki: — Tala Mpate ya Nzambe, oyo alongolaka lisumu ya mokili. **30** Ezali na tina na Ye nde nalobaki: « Ezali na moko oyo azali koya sima na ngai, aleki ngai na lokumu, pamba te azalaki liboso ete ngai nazala. » **31** Ngai moko mpe nayebaki te soki esengelaki kozala nani; kasi tina oyo ngai nayaki kobatisa bato na mayi, ezelaki nde mpo ete natalisa Ye epai ya bato ya Isalaele. **32** Bongo Yoane apesaki litatoli oyo: — Namonaki Molimo kokita wuta na likolo lokola ebenga mpe kovanda likolo na Ye. **33** Ngai moko mpe nayebaki Ye te; kasi Ye oyo atindaki ngai kobatisa na mayi alobaki na ngai: « Moto oyo okomona Molimo kokita mpe kowumela likolo na Ye, Ye nde akobatisa kati na Molimo Mosantu. » **34** Mpe lokola ezali yango nde likambo oyo ngai namonaki, yango wana nazali kotatola: Moto oyo azali Mwana na Nzambe. **35** Mokolo oyo elandaki, wana Yoane azalaki lisusu na esika yango elongo na bayekoli na ye mibale, **36** amonaki Yesu koleka mpe alobaki: « Botala Mpate ya Nzambe! » **37** Lokola bayekoli nyonso mibale bayokaki ndenge Yoane alobaki, balandaki Yesu. **38** Bongo tango Yesu abalukaki mpo na kotala na sima, amonaki bango mibale bazali kolanda Ye. Atunaki bango: — Bolingi nini? Bazongisaki: — Rabi, ovandaka wapi? **39** Yesu azongiselaki bango: — Boya mpe bokomona. Balandaki Yesu, bamonaki esika oyo azalaki kovanda mpe bavandaki elongo na Ye na mokolo wana. Ezelaki na ngonga ya minei sima na midi. **40** Andre, ndeko ya Simona Petelo, azalaki

moko kati na bato wana mibale oyo bayokaki maloba lisusu: — Sik'oyo, botoka mayi wuta na bambeki mpe ya Yoane mpe balandaki Yesu. **41** Akendeki kokutana bomema yango epai ya mokambi ya feti. Bamemaki na Simona, ndeko na ye, mpe alobaki na ye: « Tomoni yango epai na mokambi ya feti. **9** Mokambi ya feti Masiya! » **42** Bongo amemaki Simona epai ya Yesu. amekaki mayi oyo Yesu abongolaki vino. Ayebaki te Yesu atalaki Simona mpe alobaki: « Ozali Simona, soki basali bazwaki vino yango wapi; nzokande bango mwana mobali ya Yoane; kasi bakobanda kobenga moko basali bayebaki, pamba te bango nde batokaki yo Sefasi. » **43** Mokolo oyo elandaki, Yesu azwaki mayi. Mbala moko, mokambi ya feti abengaki mobali mokano ya kokende na Galile. Na nzela, akutanaki oyo abalaki **10** mpe alobaki na ye: « Bato nyonso na Filipo mpe alobaki na ye: « Landa Ngai. » **44** bapesaka nanu vino oyo eleki kitoko; bongo, sima Filipo, Andre mpe Petelo bazalaki bato ya engumba na babengami komela mingi, nde bayaka na vino Betisaida. **45** Filipo akutanaki na Natanaele mpe oyo ya kitoko penza te. Kasi yo, obombi na yo vino alobaki na ye: — Tomoni Yesu ya Nazareti, mwana oyo eleki kitoko kino sik'oyo! » **11** Wana nde ezalaki mobali ya Jozefi, oyo Moyize alobelha kati na buku ya likamwisi ya liboso, oyo Yesu asalaki: esalemaki na Mobecko, mpe oyo basakoli balobelha. **46** Natanaele Kana ya Galile. Ezalaki moko kati na bikamwa oyo, atunaki ye: — Boni, eloko ya malamu ekoki mpe na nzela na yango, amonisaki nkembo na Ye; mpe kobima na Nazareti? Filipo azongiselaki ye: — Yaka bayekoli na Ye bandimaki Ye. **12** Sima na yango, mpe okomona yo moko. **47** Tango Yesu amonaki Yesu akendeki elongo na mama na Ye, bandeko na Natanaele koya epai na Ye, alobaki na tina na ye: — Ye mpe bayekoli na Ye, na Kapernawumi epai wapi Tala moto ya Isalaele ya solo-solo oyo, kati na ye, basalaki kaka mwa mikolo. **13** Lokola mokolo oyo lokuta ezali te! **48** Natanaele atunaki Ye: — Oyebi Bayuda basepelaka feti ya Pasika ekomaki pene, ngai ndenge nini? Yesu azongiselaki ye: — Liboso ete Yesu akendeki na Yelusalemi. **14** Tango akotaki kati Filipo abenga yo, wana ozalaki nanu na se ya nzete na lopango ya Tempelo, akutaki bato bazali koteka ya figi, namonaki yo. **49** Natanaele alobaki: — Moteyi, bangombe, bameme mpe bibenga; amonaki lisusu ozali solo Mwana na Nzambe; ozali penza Mokonzi bato oyo babongolaka mbongo bavandi liboso ya ya Isalaele. **50** Yesu alobaki na ye: — Ondimi kaka bamesa na bango. **15** Boye, asalaki fimbu ya basinga mpo ete nalobi na yo: Namonaki yo na se ya nzete mpe abenganaki bango nyonso, longwa na lopango ya figi? Okomona lisusu makambo minene koleka ya Tempelo, elongo na bangombe mpe bameme oyo. **51** Bongo alobaki lisusu: « Nazali koloba na bino na bango; abalolaki bamesa ya bato oyo bazalaki penza ya solo: bokomona Likolo kofungwama, mpe kobongola mbongo, mpe apanzaki mbongo na bango ba-anjelu ya Nzambe komata mpe kokita mpo na na mabele. **16** Alobaki na bato oyo bazalaki koteka bibenga: « Bolongola biloko oyo awa! Ezali Ndako ya Tata na Ngai! Ebandi ndenge nini bokomisa yango zando? » **17** Bayekoli na Ye babandaki kokanisa makambo oyo ekomama: « Oh Nzambe, bolingo makasi oyo nazali na yango mpo na Ndako na Yo ekozikisa ngai lokola na moto! » **18** Bayuda balobaki na Yesu: — Likamwisi nini okiki kolakisa biso mpo na kotalisa biso ete ozali na bokonzi ya kosala makambo oyo nyonso? **19** Yesu azongisaki: — Bobuka Tempelo oyo, mpe Ngai nakotonga yango lisusu na mikolo misato. **20** Bayuda balobaki lisusu: — Boni, soki esalaki mibu tuku minei na motoba mpo na kotonga lisusu Tempelo oyo, yo okanisi ete okotelemisa yango na mikolo misato? **21** Nzokande Tempelo oyo Yesu azalaki kolobelha, ezalaki nde nzoto na Ye moko. **22** Sima, tango Yesu asekwaki, bayekoli na Ye basosolaki makambo oyo alobaki na bango. Boye

2 Sima na mikolo mibale, ezalaki na feti moko ya libala na mboka Kana ya Galile. Mama ya Yesu azalaki na feti yango. **2** Babengisaki mpe Yesu elongo na bayekoli na Ye na feti yango. **3** Esalemaki ete tango vino esilaki, mama ya Yesu alobaki na Ye: — Bazali lisusu na vino te! **4** Kasi Yesu azongiselaki ye: — Mwasi, biso na yo likambo nini? Tango na Ngai ekoki nanu te. **5** Mama na Ye alobaki na basali: — Bosala makambo nyonso oyo akoloba na bino. **6** Ezalaki wana na bambeki motoba ya mabanga, oyo Bayuda bazalaki kosalela mpo na komipetola. Mbeki moko na moko ekokaki kokota balitele kobanda tuku mwambe kino nkama moko na tuku mibale. **7** Bongo Yesu alobaki na basali: — Botondisa bambeki oyo na mayi. Batondisaki yango meke. **8** Alobaki

bandimaki Makomi mpe maloba oyo Yesu alobaki. 23 esobe, ndenge wana mpe Mwana na Moto asengeli Wana Yesu azalaki kati na Yelusalemi mpo na feti ya Pasika, bato mingi bandimelaki Kombo na Ye tango bazalaki komona bikamwa oyo azalaki kosala. 24 Kasi Yesu amipesaki te epai na bango, pamba te ayebaki bato nyonso. 25 Azalaki ata na posa te ete bayebisa Ye makambo na tina na bato, pamba te ayebaki makambo nyonso oyo ezalaki kati na mitema na bango.

3 Ezalaki na moto moko kati na Bafarizeo, oyo kombo na ye ezalaki « Nikodemi. » Azalaki moko kati na bakonzi ya Bayuda. 2 Ayaki na butu epai ya Yesu mpe alobaki na Ye: — Rabi, toyebi ete ozali Moteyi oyo awuti epai ya Nzambe, pamba te moto moko te akoki kosala bikamwa oyo Yo ozali kosala soki Nzambe azali elongo na ye te. 3 Yesu azongiselaki ye: — Nazali koloba na yo penza ya solo: moto moko te akoki komona Bokonzi ya Nzambe soki abotami te mbotama ya sika. 4 Nikodemi atunaki Ye: — Ndene nini moto oyo akomi mobange akoki kobotama lisusu? Akoki solo kozonga na libumu ya mama na ye mpo ete abotama lisusu? 5 Yesu azongiselaki ye: — Nazali koloba na yo penza ya solo: moto moko te akoki kokota na Bokonzi ya Nzambe soki abotami te na mayi mpe na Molimo. 6 Oyo abotami na mosuni azali mosuni, mpe oyo abotami na Molimo azali molimo. 7 Kokamwa te ndenge nalobi na yo: « Osengeli kobotama mbotama ya sika! » 8 Mopepe epepaka esika nyonso oyo elingi kopepa; atako oyoki makelele na yango, kasi okokaka te koloba soki ewuti wapi to ezali kokende wapi. Ezali mpe bongo mpo na moto nyonso oyo abotami na Molimo. 9 Nikodemi atunaki lisusu: — Ekosalema ndenge nini? 10 Yesu alobaki na ye: — Ndene nini yo, molakisi mobimba oyo okenda sango kati na Isalaele, ozali kososola te makambo oyo? 11 Nazali koloba na yo penza ya solo: tolobaka makambo oyo toyebi mpe topesaka litatoli na tina na makambo oyo tomoni; kasi bino, boboyi kondima litatoli na biso. 12 Soki tango nazali koloba na bino makambo ndenge esalemaka na mokili, bozali kondima te, bongo bokondima ndenge nini soki nalobi na bino makambo ya Likolo? 13 Ezali na moto moko te oyo asila komata na Likolo, longola kaka Ye oyo akita wuta na Likolo: Mwana na Moto. 14 Ndene kaka Moyize atelemisaki na nzete, ekeko ya nyoka kati na kotombolama 15 mpo ete moto nyonso oyo akondima Ye azwa, kati na Ye, bomoi ya seko. (aiōnios g166) 16 Pamba te Nzambe alingaki mokili mingi penza, yango wana apesaki Mwana na Ye se moko, mpo ete moto nyonso oyo akondima Ye akufa te kasi azwa bomoi ya seko. (aiōnios g166) 17 Nzambe atindaki Mwana na Ye kati na mokili mpo ete akatela yango etumbu te, kasi mpo ete abikisa yango. 18 Moto nyonso oyo andimi Ye akozwa etumbu te; kasi ye oyo aboyi kondima Ye asili kozwa etumbu, pamba te aboyi kondima Mwana se moko ya Nzambe. 19 Tala ndenge nini etumbu yango ezali: pole eyaki kati na mokili, kasi bato balingaki molili, pamba te misala na bango ezali mabe. 20 Moto nyonso oyo asalaka mabe ayinaka pole mpe apusanaka te epai pole ezali, noki te misala na ye ekomonana polele. 21 Nzokande, moto nyonso oyo atambolaka na solo ayaka epai pole ezali mpo ete misala oyo asalaka, na boyokani elongo na Nzambe, emonana polele. 22 Sima na yango, Yesu akendeki na Yuda, elongo na bayekoli na Ye; avandaki kuna mwa tango elongo na bango mpe azalaki kobatisa. 23 Yoane mpe azalaki kobatisa na Enoni, pemberi ya Salimi, mpo ete mayi ezalaki mingi kuna; bato bazalaki kokende kuna epai na ye mpe bazalaki kozwa libatisi. 24 Na tango wana, batiali nanu Yoane na boloko te. 25 Mokolo moko, bayekoli ya Yoane bazalaki kobendana na Moyuda moko na tina na kopetolama. 26 Bakendeki epai ya Yoane mpe balobaki na ye: — Moteyi, ozali koyeba lisusu moto oyo azalaki elongo na yo, na ngambo mosusu ya Yordani, oyo na tina ye opesaki litatoli? Ye mpe azali kobatisa bato, mpe bato nyonso bazali kokende epai na ye. 27 Yoane azongisaki: — Moto akoki kozwa eloko moko te soki Likolo epesi ye yango te. 28 Bino moko bokoki kotatola ete nalobaki: « Ngai, nazali Klisto te, kasi natindamaki liboso na Ye. » 29 Mwasi ya libala azali ya mobali oyo abali ye; mpe moninga ya mobali oyo asili kobala, ezali moto oyo atelemi pemberi na ye mpe azali na esengo makasi tango azali koyoka mongongo na ye. Ezali mpe bongo mpo na ngai: esengo na ngai ezali sik'oyo ya kokoka. 30 Esengeli ete Ye amata, mpe ngai nakita. 31 Ye oyo awuti na Likolo azali likolo na nyonso; kasi moto oyo awuti na mokili akotikala kaka ya mokili mpe alobaka kaka lokola moto ya mokili. Ye oyo awuti na Likolo azali likolo na nyonso, 32 azali kotatola na

tina na makambo oyo amonaki mpe ayokaki, kasi moto moko te azali kondima litatoli na Ye. 33 Moto nyonso oyo andimi litatoli na Ye akolobaka na solo ete Nzambe azali solo. 34 Motindami ya Nzambe alobaka kaka maloba kowuta na Nzambe, pamba te Nzambe atondisa ye na Molimo na Ye nyonso. 35 Tata alingaka Mwana, mpe Mwana azalaka na bokonzi kowuta na Tata mpo na kokonza nyonso. 36 Moto nyonso oyo andimi Mwana azali na bomoi ya seko; nzokande moto oyo aboyi kondima Mwana akozwa bomoi yango te, kasi azalaka kaka na se ya etumbu ya Nzambe. (aiōnios g166)

4 Yesu ayokaki ete Bafarizeo bazwi sango oyo ezali koloba ete akomi na bayekoli ebele koleka Yoane mpe azali kobatisa bato mingi koleka Yoane. 2 (Nzokande, Yesu Ye moko azalaki kobatisa te, kasi ezalaki nde bayekoli na Ye.) 3 Boye, alongwaki na Yuda mpe azongaki na Galile. 4 Lokola asengelaki kolekela na Samari, 5 akomaki na engumba Sishari ya Samari, oyo ezalaki mosika te na elanga oyo Jakobi apesaki epai ya mwana na ye, Jozefi. 6 Nzokande libulu ya mayi ya Jakobi ezalaki kati na elanga yango. Boye lokola Yesu alembaki nzoto mpo na mobembo, avandaki pemberi ya libulu yango. Ezalaki pene ya ngonga ya midi. 7 Tango mwasi moko ya engumba Samari akendeki kotoka mayi, Yesu alobaki na ye: — Pesa Ngai mayi mpo ete namela. 8 (Bayekoli ya Yesu bakendeki na engumba mpo na kosomba biloko ya kolia). 9 Kasi mwasi yango alobaki: — Ebandi ndenge nini yo oyo ozali Moyuda osenga ngai, mwasi ya engumba Samari, mayi mpo ete omela? — Pamba te Bayuda bazalaki koyokana te na bato ya Samari. 10 Yesu azongiselaki ye: — Soki oyebaki likabo ya Nzambe mpe nani oyo asengi yo mayi, ezali yo nde olingaki kosenga Ye mayi mpo ete omela, mpe Ye alingaki kopesa yo mayi ya bomoi. 11 Mwasi alobaki na Yesu: — Nkolo, ozali na eloko moko te mpo na kotoka mayi, mpe libulu ezali mozindo; bongo mayi yango ya bomoi, olingaki kozwa yango wapi? 12 Koko na biso, Jakobi, apesa biso libulu oyo; ye moko mpe amela mayi na yango, elongo na bana na ye mpe bibwele na ye. Boni, okanisi ete oleki ye? 13 Yesu azongiselaki ye: — Moto nyonso oyo amelaka mayi oyo, ayokaka lisusu posa ya mayi; 14 kasi moto oyo akomela mayi oyo Ngai nakopesa ye akoyoka lisusu posa ya mayi te: mayi oyo Ngai

nakopesa ye ekokoma kati na ye lokola etima ya mayi oyo ekawukaka te mpe etiolaka kino na bomoi ya seko. (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Mwasi yango alobaki na Yesu: — Nkolo, pesa ngai mayi yango mpo ete nayokaka lisusu posa ya mayi te mpe nazonga lisusu awa te mpo na kotoka mayi. 16 Yesu alobaki na ye: — Kende, benga mobali na yo mpe zonga awa. 17 Mwasi azongisaki: — Nazali na mobali te. Yesu alobaki na ye: — Ozali koloba penza ya solo ete ozali na mobali te, 18 pamba te ozalaki na mibali mitano; mpe ye oyo ozali na ye sik'oyo azali mpe mobali na yo te. Boye likambo oyo owuti koloba ezali ya solo. 19 Mwasi yango alobaki na Yesu: — Nkolo, namoni ete ozali mosakoli. 20 Bakoko na biso, bato ya Samari, bagumbamelaki Nzambe na likolo ya ngomba oyo; kasi bino, Bayuda, bolobaka ete esika epai wapi tosengeli kogumbamela ezali kati na Yelusalemi. 21 Yesu azongiselaki ye: — Mwasi, ndima Ngai: tango ezali koya, tango oyo bakogumbamela lisusu Tata te na likolo ya ngomba oyo to kati na Yelusalemi. 22 Bino, bato ya Samari, bogumbamelaka nzambe oyo boyebi te; kasi biso, togumbamelaka Nzambe oyo toyebi, pamba te lobiko ewuti epai ya Bayuda. 23 Kasi tango ezali koya mpe esili na yango kokoka, tango oyo bagumbameli ya solo bokogumbamela Tata, kati na Molimo mpe kati na solo; pamba te Tata alukaka bato oyo bogumbamelaka Ye na lolenge wana. 24 Nzambe azali Molimo; esengeli ete bato oyo bagumbamelaka Ye bagumbamela Ye kati na Molimo mpe kati na solo. 25 Mwasi alobaki na Yesu: — Nayebi ete Masiya azali koya, Ye oyo babengaka Klisto; mpe tango akoya, akoyebisa biso makambo nyonso. 26 Yesu alobaki na ye: — Nazali Masiya, Ngai oyo nazali koloba na yo. 27 Kaka na tango yango, bayekoli ya Yesu bazongaki. Bakamwaki mingi komona Yesu kosolola na mwasi. Kasi moko te kati na bango amekaki kotuna Ye: « Ozali koluka nini? » to « Mpo na nini ozali kosolola na ye? » 28 Bongo mwasi atikaki mbeki na ye wana, azongaki na engumba mpe alobaki na bato: 29 — Boya kotala moto oyo ayebisi ngai makambo nyonso oyo nasalaki. Akoki kozala Klisto te? 30 Bato babimaki longwa na engumba mpe bakendeki epai ya Yesu. 31 Na tango yango, bayekoli bazalaki kosenga na Yesu: — Rabi, lia. 32 Kasi Yesu azongiselaki bango: — Ngai, nakolia bilei oyo bino boyebi te. 33 Bongo bayekoli na Ye balobanaki bango na bango: — Boni, ekoki kozala na

moto oyo amemelaki Ye biley? 34 Yesu alobaki na azalaki kozonga, basali na ye bayaki kokutana na ye bango: — Bilei na Ngai ezali: kosala mokano ya Ye mpe bayebisaki ye: — Mwana na yo ya mobali abiki oyo atindaki Ngai mpe kositisa mosala oyo apesaki na bokono na ye. 52 Atunaki bango soki ezalaki na Ngai. 35 Bino bolobaka: « Etikali sanza minei mpo ete ngonga nini mwana abikaki. Bazongisaki: — Sievele tobuka mbuma kati na bilanga. » Kasi Ngai, nazali etikali ye lobi oyo eleki, na ngonga ya liboso sima na koloba na bino: bofungola miso na bino mpe botala midi. 53 Tata asosolaki ete ezalaki kaka na ngonga malamu bilanga; bambuma ekomeli mpe ekoki mpo na kobuka. 36 Moto oyo azali kobuka azali komizwela lifuti mpe kosangisa bambuma mpo na bomoi ya seko. oyo Yesu alobaki na ye: « Mwana na yo ya mobali Boye, moloni mpe mobuki mbuma bazali kosepela azali na bomoi. » Bongo ye elongo na bato nyonso ya ndako na ye bandimaki. 54 Oyo nde ezalaki likamwisi ya mibale oyo Yesu asalaki sima na Ye kozonga na elongo, bango mibale. (aiōnios g166) 37 Awa nde Galile longwa na Yuda.

ekokisami bosolo ya lisese oyo elobaka: « Moko alonaka, mosusu abukaka. » 38 Natindaki bino kobuka bambuma ya elanga oyo bino bolonaki te; ezali bato mosusu nde basalaki mosala, mpe bino bozali bobele kosepela na motoki ya bato mosusu. 39 Bato mingi ya Samari, oyo bazalaki kovanda kati na engumba wana bandimelaki Yesu mpo na litatoli oyo mwasi azalaki kopesa: « Ayebisi ngai makambo nyonso oyo nasalaki. » 40 Tango bato ya Samari bayaki epai ya Yesu, basengaki na Ye ete avanda elongo na bango; mpe Yesu avandaki elongo na bango mikolo mibale. 41 Bato ebele koleka bakomaki kondimela Ye mpo na maloba oyo Ye moko azalaki koloba. 42 Bongo balobaki na mwasi wana: — Tondimi kaka te mpo na makambo oyo olobaki, pamba te biso moko toyoki sik'oyo mpe toyebi ete azali penza Mobiciki ya mokili. 43 Sima na mikolo mibale, Yesu alongwaki wana mpe akendeki na Galile. 44 Solo, Ye moko Yesu alobaki ete mosakoli azwaka lokumu te kati na ekolo na ye. 45 Tango akomaki na Galile, bato ya Galile bayambaki Ye, pamba te bango mpe bakendeki na Yelusalemi, na tango ya feti, mpe bamonaki makambo nyonso oyo asalaki kuna. 46 Yesu ayaki lisusu na Kana ya Galile, epai wapi abongolaki mayi vino. Nzokande, na Kapernawumi, ezalaki na mokonzi moko ya basoda oyo mwana na ye ya mobali azalaki kobela. 47 Tango ayokaki ete Yesu akomi na Galile longwa na Yuda, akendeki kokutana na Ye mpe asengaki na Ye ete akende kobikisa mwana na ye ya mobali oyo akomi pene ya kokufa. 48 Yesu alobaki na ye: — Boni, bokondima kaka soki bomoni bilembo mpe bikamwa? 49 Mokonzi wana ya basoda alobaki: — Nkolo na ngai, yaka noki liboso ete mwana na ngai ya mobali akufa. 50 Yesu alobaki na ye: — Kende, mwana na yo ya mobali azali na bomoi. Moto yango andimaki maloba oyo Yesu alobaki mpe azongaki. 51 Wana

5 Sima na yango, Yesu akendeki na Yelusalemi mpo na feti moko ya Bayuda. 2 Nzokande, kuna na Yelusalemi, pene ya Ekuke ya Bameme, ezalaki na liziba moko oyo, na lokota ya Arami, bazalaki kobenga « Betesida. » Liziba yango ezalaki na baveranda mitano zingazinga na yango. 3 Babeli mingi bazalaki kolala na baveranda yango: bakufi miso, bato oyo batambolaka tengu-tengu mpe bato oyo bakufa makolo. [Bazalaki kozela ete mayi eningana, 4 pamba te anjelu moko na Nkolo azalaki koya tango na tango na liziba yango mpo na koningisa mayi. Soki mayi eningani, moto oyo azalaki kokita moto ya liboso kati na liziba azalaki kobika ata soki pasi na ye ezali ndenge nini.] 5 Ezalaki wana na moto moko oyo awumelaki na bokono mibu tuku misato na mwambe. 6 Lokola Yesu amonaki ye alala na mabele mpe ayokaki ete awumeli mikolo ebele na pasi yango, atunaki ye: — Olingi kobika? 7 Mobeli azongiselaki Ye: — Nkolo, nazali na moto te mpo na kokitisa ngai kati na liziba soki mayi eningani. Wana nabundanaka mpo na kokita na mayi, moto mosusu akitaka liboso na ngai. 8 Yesu alobaki na ye: — Telema, kamata etoko na yo mpe tambola. 9 Kaka na tango yango, moto yango abikaki; akamatiki etoko na ye mpe akomaki kotambola. Nzokande likambo yango esalemaki na mokolo ya Saba. 10 Boye, bakambi ya Bayuda balobaki na moto oyo abikisamaki: — Lelo ezali mokolo ya Saba; ozali na ndingisa te ya komema etoko oyo. 11 Azongiselaki bango: — Moto oyo abikisi ngai alobi na ngai: « Kamata etoko na yo mpe tambola. » 12 Batunaki ye lisusu: — Nani alobi na yo bongo? 13 Kasi moto oyo abikaki ayebaki te soki moto oyo abikisaki ye azali nani, pamba te Yesu alimwaki kati na ebele ya bato oyo bazalaki wana. 14 Sima na mwa tango,

Yesu amonaki, kati na lopango ya Tempelo, moto oyo bakosekwa mpo na kozwa etumbu. 30 Nakoki kosala abikaki. Alobaki na ye: — Tala, omoni ndenge okomi eloko moko te na ndenge na Ngai moko: nakataka sik'oyo nzoto kolongono. Kosala lisusu masumu te, makambo kolanda oyo nayokaka kowuta epai na noki te likambo moko ya mabe koleka ekomela yo. 15 Tata, mpe kosambisa na Ngai ezali sembo; pamba Moto yango akendeki koyebisa bakambi ya Bayuda te nalukaka te kosala mokano na Ngai moko, kasi ete ezali Yesu nde abikisaki ye. 16 Lokola Yesu mokano ya Ye oyo atindaki Ngai. 31 Soki napesi azalaki kosala makambo wana na mokolo ya Saba, litatoli mpo na Ngai moko, litatoli na Ngai ekozala bakambi ya Bayuda bakomaki kofunda Ye. 17 Kasi ya solo te. 32 Boye esengeli ete motatoli mosusu Yesu alobaki na bango: « Tata na Ngai azali kosala apesa yango mpo na Ngai; mpe nayebi ete litatoli oyo kino sik'oyo, Ngai mpe nazali kosala. » 18 Mpo na akopesa na tina na Ngai ezali ya solo. 33 Botindaki yango, bakambi ya Bayuda bakomaki koluka nzela bato epai ya Yoane, mpe ye atatolaki na tina na ya koboma Ye; pamba te azalaki kotosa te mokolo bosolo. 34 Ngai, nandimaka litatoli ya moto te; kasi ya Saba, azalaki koloba ete Nzambe azali Tata na nalobi bongo mpo ete bobika. 35 Solo, Yoane azalaki Ye, mpe Ye akokani na Nzambe. 19 Yesu alobaki lokola mwinda oyo bapelisi mpe ezali kongenga. Kasi na bango lisusu: Nazali koloba na bino penza ya bino, boponaki kosepela na kongenga na ye kaka solo: Mwana akoki kosala eloko moko te na ndenge mpo na mwa tango moke. 36 Nzokande Ngai, nazali na Ye moko, kasi azali kosala kaka makambo oyo na litatoli moko ya monene na tina na Ngai moko azali komona Tata na Ye kosala; pamba te makambo koleka kutu oyo ya Yoane: misala oyo nazali kosala nyonso oyo Tata asalaka, yango mpe Mwana asalaka. na Kombo ya Tata etatolaka na tina na Ngai ete ezali 20 Boye lokola Tata alingaka Mwana, yango wana Tata nde atindaki Ngai. 37 Ye moko, Tata, oyo atindaki alakisaka Ye makambo nyonso oyo Ye moko Tata Ngai atatolaki mpo na Ngai. Botikala nanu te koyoka asalaka; kutu, akolakisa Ye lisusu kosala makambo mongongo na Ye mpe komona elongi na Ye; 38 mpe minene koleka oyo bosili komona kino sik'oyo, mpo liloba na Ye ezali kati na bino te, pamba te bondima te ete bokamwa. 21 Ndenge kaka Tata asekwisaka Motindami na Ye. 39 Bokundolaka Makomi na bokebi, bakufi mpe apesaka bango bomoi, ndenge wana mpe mpo ete bokanisaka ete bokozwa bomoi ya seko kati Mwana apesaka bomoi na moto oyo Ye alingi. 22 Lisusu, Tata asambisaka bato te; apesa bokonzi ya kosambisa bato na maboko ya Mwana, 23 mpo ete epai na Ngai mpo na kozwa bomoi. 41 Nalukaka na bato nyonso bakumisa Mwana ndenge bakumisaka Tata te oyo atindaki Mwana. 24 Nazali koloba na bino Tata na Ngai, (aiōnios g166) 40 kasi boboyi na bino koya penza ya solo: moto oyo azali koyoka maloba na Ngai mpe azali kondima Ye oyo atindaki Ngai, azali na yango; nzokande, Makomi yango etatolaka na tina na Ngai, (aiōnios g166) 41 kasi boboyi na bino koya na kombo na bomoi ya seko mpe akosambisama te, kasi asili na ye moko, bokoyamba ye. 44 Lokola bolukaka kolongwa na kufa mpe akomi na bomoi. (aiōnios g166) 42 Kutu nayebi Tata te oyo atindaki Ngai, kasi boboyi koyamba bino malamu, nayebi ete, kati na mitema na bino, bozali na bolingo te mpo na Nzambe. 43 Ngai, nayei Tata na Ngai, kasi boboyi na Kombo ya Tata na Ngai, kasi boboyi kondima Ngai! Nzokande, soki moto mosusu ayei na kombo na ye moko, bokoyamba ye. 44 Lokola bolukaka kaka kopesana lokumu bino na bino mpe boboyaka 25 Nazali koloba na bino penza ya solo: tango ezali lokumu oyo ewutaka kaka na Nzambe, ndenge nini koya mpe esili kokoka oyo bakufi bakoyoka mongongo bokoki kondima Ngai? 45 Bokanisa te ete Ngai nde ya Mwana na Nzambe, mpe ba-oyo bakoyoka yango nakofunda bino liboso ya Tata na Ngai, ezali Moyize bakozala na bomoi; 26 pamba te lokola Tata azali oyo bondimaka nde akofunda bino. 46 Pamba te, etima ya bomoi, yango wana asalaki mpe ete Mwana soki penza bozalaki kondima Moyize, bolingaki mpe azala etima ya bomoi; 27 mpe apesaki Ye bokonzi kondima Ngai; pamba te akomaki na tina na Ngai. ya kosambisa bato, mpo ete azali Mwana na Moto. 47 Kasi soki bozali kondima ata makomi na ye te, 28 Bokamwa yango te, pamba te tango ezali koya, ndenge nini bokondima maloba na Ngai?

6 Sima na yango, Yesu akendeki na ngambo mosusu ya ebale ya Galile oyo babengaka mpe ebale ya Tiberiade. 2 Bato ebele bazalaki kolanda Ye mpo

ete bazalaki komona bikamwa oyo azalaki kosala ebale mpe kopusana pene ya bwato; somo makasi na banzoto ya babeli. 3 Yango wana Yesu amataki ekangaki bango. 20 Kasi Yesu alobaki na bango: « na ngomba mpe avandaki kuna elongo na bayekoli Kimia! Kimia! Bobanga te! Ezali Ngai! » 21 Balingaki na Ye. 4 Nzokande Pasika, feti ya Bayuda, ekomaki kokotisa Yesu na bwato, kasi, mbala moko, bwato pene. 5 Tango Yesu atombolaki miso, amonaki ebele etutaki mabele ya esika oyo bazalaki kokende. 22 ya bato penza koya epai na Ye; alobaki na Filipo: Mokolo oyo elandaki, bato oyo batikalaki na ngambo — Tokosomba mapa wapi mpo na koleisa bato oyo mosusu ya ebale bayaki kokanisa na sima ete ezalaki nyonso? 6 Yesu atunaki Filipo motuna oyo mpo na kaka na bwato moko, mpe ete Yesu akendeki bwato komeka ye mpe kotala soki akoloba nini, pamba te Ye, moko te na bayekoli na Ye; bayekoli bakendeki bango Yesu, ayebaki makambo oyo alingaki kosala. 7 Filipo moko kaka. 23 Nzokande, babwato mosusu ewutaki azongiselaki Yesu: — Mapa oyo tokoki kosomba na Tiberiade mpe ekomaki pene ya esika oyo baliaki na mbongo ya bibende nkama mibale ekokoka te mapa sima na Nkolo kozongisa matondi epai ya mpo ete moto moko na moko kati na bango azwa Nzambe. 24 Tango bato bamonaki ete, ezala Yesu to eteni ya lipa! 8 Moko kati na bayekoli na Ye, oyo bayekoli na Ye, moko te azalaki lisusu wana, bamataki kombo na ye ezali Andre, ndeko mobali ya Simona na babwato yango mpe bakendeki koluka Yesu, na Petelo, alobaki na Ye: 9 — Ezali awa na elenge Kapernawumi. 25 Tango bakutaki Ye na ngambo mobali moko oyo azali na mapa mitano basala na mosusu ya ebale, batunaki Ye: — Rabi, okomaki awa bambuma ya orje, mpe bambisi mibale; kasi yango tango nini? 26 Yesu azongiselaki bango: — Nazali ekosala nini mpo na ebele ya bato oyo? 10 Yesu koloba na bino penza ya solo: soki bozali koluka Ngai, apesaki bango mitindo: — Boloba na bato nyonso ezali kaka mpo ete boliaki mapa mpe botondaki, kasi ete bavanda. Boye, lokola ezalaki na matiti ebele ezali te mpo ete bomonaki bikamwa. 27 Bosalaka na esika yango, bavandaki. Ezalaki wana na mibali te mpo na biley oyo ebebaka, kasi bosalaka mpo na pene nkoto mitano. 11 Bongo Yesu azwaki mapa yango, azongisaki matondi epai ya Nzambe mpe akabolaki yango epai ya bato oyo bazalaki wana; asalaki mpe bongo na bambisi: bato bazuwaki kolanda Ye lisusu: — Tosengeli kosala nini mpo na kokokisa ndenge posa na bango ezalaki. 12 Sima na bato kolia misala oyo Nzambe azali kozela epai na biso? 29 mpe kotonda, Yesu alobaki na bayekoli na Ye: — Yesu azongiselaki bango: — Mosala ya Nzambe, Bosangisa biteni oyo etikali mpo ete eteni moko te yango oyo: bondima Ye oyo Nzambe atindaki. 30 ebeba. 13 Basangisaki biteni yango; mpe na biteni Batunaki Ye lisusu: — Elembu nini ya kokamwa ya mapa mitano basala na bambuma ya orje, oyo okolakisa biso mpo ete tondima Yo? Okosala penza etikalaki na maboko ya bato oyo baliaki, batondisaki nini? 31 Bakoko na biso baliaki mana kati na esobe bitunga zomi na mibale. 14 Tango bato bamonaki kolanda ndenge ekomama: « Apesaki bango lipa bikamwa oyo Yesu awutaki kosala, balobaki: « Azali kowuta na Likolo. » 32 Kasi Yesu azongiselaki bango: penza Mosakoli oyo asengelaki koya na mokili. » — Nazali koloba na bino penza ya solo: ezali Moyize 15 Kasi, lokola Yesu ayebaki ete bazali na makanisi te moto apesaki bino lipa oyo ezalaki kowuta na ya kokamata Ye mpo na kokomisa Ye mokonzi, Likolo, kasi ezali Tata na Ngai nde apesaka bino lipa abandanaki lisusu na ngomba mpo ete azala kaka ya solo oyo ewutaka na Likolo. 33 Pamba te lipa Ye moko. 16 Tango pokwa ekomaki, bayekoli na ya Nzambe ezali Ye oyo akiti wuta na Likolo mpe Ye baktaki na ebale 17 epai wapi bamataki na apesaka mokili bomoi. 34 Bongo balobaki na Ye: bwato moko, bakatisaki ebale mpo na kokende na — Nkolo, pesaka biso lipa yango tango nyonso. 35 Kapernawumi, na ngambo mosusu ya ebale. Butu Yesu azongiselaki bango: — Ngai nazali lipa oyo ekotaki, wana Yesu amikomelaki nanu te epai bango epesaka bomoi. Moto nyonso oyo akoya epai na bakomaki. 18 Ekumbaki moko ebandaki kopepa, mpe Ngai akoyoka lisusu nzala te, mpe moto nyonso oyo mayi ya ebale etombokaki. 19 Awa basilaki koluka akondima Ngai akoyoka lisusu posa ya mayi te. 36 nkayi na molayi ya bakilometele pene mitano to Nzokande, ndenge nayebisaki bino, bozali komona motoba, bamonaki Yesu kotambola likolo ya mayi ya Ngai, kasi bozali kondima te. 37 Bato nyonso oyo Tata

apesi Ngai bakoya epai na Ngai, mpe nakobengana soki moke te moto nyonso oyo akoya epai na Ngai. 38 Pamba te soki nakitaki wuta na Likolo, ezali te mpo na kosala mokano na Ngai moko, kasi mpo na kokokisa mokano ya Ye oyo atindaki Ngai, 39 Nzokande, Ye oyo atindaki Ngai alingi ete nabungisa ata moto moko te kati na bato oyo apesaki Ngai, kasi nasekwisa bango na mokolo ya suka. 40 Pamba te mokano ya Tata na Ngai ezali ete moto nyonso oyo amoni Mwana mpe andimi Ye azwa bomoi ya seko; mpe, Ngai, nakosekwisa ye na mokolo ya suka. (aiōnios g166) 41 Bayuda bakomaki koyimayima na tina na Ye mpo ete alobaki: « Ngai, nazali lipa oyo yango? 42 Bakomaki koloba: — Boni, koyimayima na tina na yango; alobaki na bango: — wana ezali Yesu te? Ezali mwana mobali ya Jozefi te? Toyebi malamu tata mpe mama na ye! Bongo ekozala ndenge nini soki bomoni Mwana na Moto ndenge nini azali koloba: « Nawuti na Likolo? » 43 kozonga epai Ye azalaki liboso? 44 Ezali Molimo nde Yesu azongiselaki bango: — Botika koyimayima kati apesaka bomoi; mosuni ezali na eloko te. Maloba oyo na bino! 45 Moto moko te akoki koya epai na Ngai nalobi na bino ezali Molimo mpe bomoi. 46 Kasi bato soki Tata oyo atindaki Ngai abendi ye te; mpe Ngai, mosusu kati na bino bazali kondima te. Solo, wuta na nakosekwisa ye na mokolo ya suka. 47 Nazali koloba na bino penza ya solo: moto oyo andimi azali na bomoi ya seko, (aiōnios g166) 48 pamba te nazali lipa oyo epesaka bomoi. 49 Bakoko na bino baliaki mana kati na esobe mpe bakufaki, 50 kasi botala lipa oyo ewuti na Likolo; moto oyo akolia yango akokufa te. 51 Ngai nde nazali lipa ya bomoi oyo ewuti na Likolo; moto nyonso oyo akolia lipa yango, akozala na bomoi ya seko; mpe lipa oyo nakopesa mpo ete mokili ezwa bomoi ezali nde nzoto na Ngai. (aiōnios g165) 52 Tango Bayuda bayokaki bongo, bakomaki kotiana tembe; basalaki koloba: — Akopesa biso nzoto na ye ndenge nini mpo ete tolia yango? 53 Bongo Yesu alobaki na bango: — Nazali koloba na bino penza ya solo: soki bolie nzoto ya Mwana na Moto te mpe bomeli makila na Ye te, bozali na bomoi te kati na bino. 54 Moto oyo alie nzoto na Ngai mpe ameli makila na Ngai, azali na bomoi ya seko; mpe Ngai, nakosekwisa ye na mokolo ya suka. (aiōnios g166) 55 Pamba te nzoto na Ngai ezali penza bilei, mpe makila na Ngai ezali penza lokola mayi oyo bamelaka. 56 Moto oyo alie nzoto na Ngai mpe ameli makila na Ngai azali kati na Ngai, mpe Ngai nazali kati na ye. 57 Ndenge Tata oyo atindaki Ngai azali etima ya bomoi mpe Ngai nazali na bomoi na nzela na Ye, ndenge wana mpe moto oyo alie nzoto na Ngai akozala na bomoi na nzela na Ngai. 58 Tala ndenge lipa oyo ewuti na Likolo ezali: ekokani te na mana oyo bakoko na bino baliaki, kasi bakufaki kaka; nzokande, moto oyo akolia lipa oyo Ngai nazali akozala na bomoi ya seko. (aiōnios g165) 59 Wana nde ezalaki mateya ya Yesu katи na ndako ya mayangani ya Kapernawumi. 60 Sima na koyoka Ye, bayekoli mingi ya Yesu balobaki: — Mateya oyo ezali makasi mingi, nani akoki kondima tina na yango? 61 Yesu asosolaki ete bayekoli na Ye bazalaki ekiti wuta na Likolo. 62 Bongo Boni, maloba oyo ebetisi bino mabaku? 63 Bongo te? Toyebi malamu tata mpe mama na ye! Bongo ekozala ndenge nini soki bomoni Mwana na Moto ndenge nini azali koloba: « Nawuti na Likolo? » 64 Ezali Molimo nde Yesu azongiselaki bango: — Botika koyimayima kati apesaka bomoi; mosuni ezali na eloko te. Maloba oyo na bino! 65 Moto moko te akoki koya epai na Nzambe mpe nani akoteka Ye. 66 Alobaki lisusu: — Yango akoteya bango nyonso. » Boye moto nyonso oyo ayokaka Tata mpe ayambaka mateya na Ye ayaka epai na Ngai soki epesameli ye te na Tata. » 67 Banda na tango wana, bayekoli na Ye mingi bazongaki kaka Ye oyo ayaki wuta epai ya Nzambe. 68 Simona Petelo azongsakis: — Nkolo, tokokende? 69 Biso, tondimi mpe batikaki kolanda Ye. 70 Yesu alobaki na bantoma zomi na mibale: — Boni, bino mpe bolungi kokende? 71 Yesu azalaki nde koloba na tina na Yuda, mwana mobali ya Simona Isikarioti, oyo, kati na bantoma zomi na mibale, asengelaki koteka Ye.

7 Sima na yango, Yesu atambolaki na mokili ya Galile, aboyaki kovanda na Yuda, pamba te Bayuda bazalaki koluka koboma Ye. 2 Nzokande, feti ya Bandako ya kapo, feti ya Bayuda, ekomaki pene. 3 Bandeko ya Yesu balobaki na Ye: — Longwa awa na Galile mpe kende na Yuda, mpo ete bayekoli na Yo bamona kuna bikamwa oyo ozali kosala. 4 Moto moko te asalaka na nkuku soki alingi koyebana. Lokola ozali kosala makambo minene koleka, sala ete moto nyonso kati na mokili ayeba soki ozali

nani. 5 Pamba te, ezala bandeko ya Yesu, bango makambo na bosembo. 25 Na bongo, ndambo ya mpe bazalaki kondima Ye te. 6 Yesu azongiselaki bavandi ya Yelusalemi bakomaki komituna: « Azali bango: — Tango na Ngai ekoki nanu te; kasi mpo te moto oyo bazali koluka koboma? 26 Tala, azali na bino, tango nyonso ezali malamu. 7 Mokili ekoki koloba na bonsomi nyonso, mpe bazali koloba na ye koyina bino te; kasi Ngai, ezali koyina Ngai mpo eloko moko te mpo na kotelemela ye! Boni, bokanisi ete natatolaka ete misala na yango ezali mabe. 8 ete bakonzi na biso bayebi ete azali penza Klisto? Bino, bokende na feti wana; kasi Ngai, nakokende 27 Kasi biso, toyebi epai moto oyo awuti; nzokande te, pamba te tango na Ngai ekoki nanu te. 9 Sima tango Klisto akoya, moto moko te akoyeba soki azali na Ye koloba na bango bongo, atikalaki na Galile. moto ya engumba nini! » 28 Kaka na tango yango, 10 Nzokande, tango bandeko na Ye bakendeki na wana Yesu azalaki koteya kati na Tempelo, alobaki feti, Ye mpe akendeki kuna, na komilakisa te, kasi na mongongo makasi: — Solo, boyebi Ngai mpe na nkuku. 11 Wana bazalaki kati na feti, Bayuda boyebi epai nawuti! Nzokande, nayezi na ndenge bazalaki koluka Ye mpe bazalaki kotuna-tuna: « Azali na Ngai moko te; ezali Ye oyo azali penza ya solo wapi? » 12 Kati na bato, tembe ekomaki makasi nde atindi Ngai, mpe bino, boyebi Ye te. 29 Ngai, na tina na Ye. Bamoko bazalaki koloba: Azali moto nayezi Ye, pamba te nawuti epai na Ye, mpe ezali malamu; bamosusu: « Te, azali kokosa bato nyonso. Ye nde atindi Ngai. 30 Na bongo, balukaki kokanga » 13 Kasi, lokola bango nyonso bazalaki kobanga Yesu, kasi moto ata moko te alongaki; pamba te Bayuda, moto ata moko te akokaki koloba na bonsomi tango na Ye ekokaki nanu te. 31 Boye kati na bato, nyonso na tina na Yesu. 14 Tango mikolo ya feti mingi bandimaki Ye; bazalaki koloba: — Boni, tango ekomaki na kati-kati, Yesu akendeki na Tempelo mpe Klisto akoya, akosala bikamwa mingi koleka oyo moto akomaki koteya. 15 Bayuda bakamwaki mpe bazalaki oyo ozali kosala? 32 Bafarizeo bayokaki makambo kotunana: — Ndenge nini moto oyo ayekola te akoki oyo bato bazalaki koloba na se se na tina na Yesu. koyeba Makomi boye? 16 Yesu azongiselaki bango: Bongo bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo — Makambo oyo nazali koteya ewuti epai na Ngai batindaki bakengeli ya Tempelo mpo na kokanga te, kasi ewuti epai na Ye oyo atindi Ngai. 17 Moto Yesu. 33 Yesu alobaki: — Nazali nanu elongo na nyonso oyo azwi mokano ya kosala makambo oyo bino mpo na mwa tango moke, bongo nakozonga Nzambe alingaka, akososola soki mateya na Ngai epai ya Ye oyo atindaki Ngai. 34 Bokoluka Ngai, ewuti na Nzambe to nazali koloba na ndenge na kasi bokomona Ngai te; mpe epai Ngai nakozala, Ngai moko. 18 Moto oyo alobaka na kombo na ye bino, bokoki te koya kuna. 35 Bayuda balobanaki moko alukaka lokumu na ye moko; kaka oyo azali bango na bango: — Asengeli kokende wapi mpo ete koluka lokumu ya Nzambe oyo atindaki Ye nde azali tomona ye lisusu te? Akokende epai ya Bayuda oyo koloba solo, mpe mabe ezali te kati na Ye. 19 Boni, bapalangana kati na Bagreki mpe koteya Bagreki? Moyize apesaki bino mibeko te? Nzokande moko 36 Alingi penza koloba nini tango azali koloba: « te kati na bino atosaka yango! Bongo mpo na nini Bokoluka Ngai, kasi bokomona Ngai te; mpe epai bozali koluka koboma Ngai? 20 Bato kati na ngulupa Ngai nakozala, bino, bokoki te koya kuna? » 37 Na bazongiselaki Yesu: — Ozali na molimo mabe. Nani mokolo ya suka ya feti, mokolo oyo eleki monene, azali koluka koboma yo? 21 Yesu alobaki na bango: Yesu atelemaki mpe alobaki na mongongo makasi: — Mpo na likamwisi moko oyo nasalaki, yango wana Tika ete moto nyonso oyo azali na posa ya mayi aya bino nyonso bokamwe! 22 Bokanisa nanu: Moyize epai na Ngai mpe amela. 38 Moto oyo akondima Ngai, apesaki bino mitindo ya kokatisa ngenga, —mobeko kolanda ndenge Makomi elobi, bibale ya mayi ya yango ewutaki kutu na Moyize te, kasi na bakoko— bomoi ekotiola wuta kati na ye. 39 Yesu alobaki bongo mpe botosaka mitindo yango ata na mokolo ya Saba. na tina na Molimo oyo bato oyo bakotia kondima na 23 Bongo soki bokataka bato ngenga na mokolo ya bango kati na Ye bakozwa; mpo ete na tango wana, Saba, mpe yango ebukaka mobeko ya Moyize te, Molimo apesamaki nanu te, pamba te Yesu akotaki mpo na nini bozali kosilikela Ngai mpo ete nabikisi nanu te kati na nkembo na Ye. 40 Kati na bato oyo moto na mokolo ya Saba? 24 Bosambisaka lisusu te bayokaki maloba na Ye, bamoko bazalaki koloba: « kolanda oyo miso na bino ezali komona, kasi bokataka Moto oyo azali penza Mosakoli, » 41 bamosusu: «

Azali Klisto, » kasi bamosusu lisusu: « Boni, Klisto bayokaki bongo, bango nyonso babendanaki moko akoki kobimela na Galile? 42 Boni, Makomi ezali sima na moninga, kobanda na mikolo. Mpe Yesu koloba te ete Klisto akobimela na libota ya Davidi mpe atikalaki Ye moko. Lokola mwasi yango azalaki kaka akobotama na Beteleemi, mboka ya Davidi? » 43 wana kati na lopango ya Tempelo, 10 Yesu atombolaki Ezali bongo nde bato bakabwanaki na tina na Yesu. moto mpe alobaki na ye: — Mwasi, bato oyo bayei 44 Bamosusu kati na bango balukaki kokanga Ye, kasi kofunda yo bazali wapi? Boni, ata moko te akateli moto ata moko te alongaki. 45 Bakengeli ya Tempelo yo etumbu? 11 Mwasi azongisaki: — Nkolo, moko bazongaki epai ya bakonzi ya Banganga-Nzambe te! Bongo Yesu alobaki na ye: — Ngai mpe nakateli mpe Bafarizeo. Bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe yo etumbu te. Kende; kasi, kobanda lelo, kosala Bafarizeo batunaki bakengeli: — Mpo na nini bomemi lisusu masumu te.] 12 Yesu alobaki lisusu na bato: — Yesu awa te? 46 Bakengeli bazongisaki: — Ezali na Nazali pole ya mokili; moto nyonso oyo alandaka Ngai moto ata moko te oyo asila koloba makambo oyo akotikala kotambola kati na molili te, kasi akozwa moto wana azali koloba. 47 Bafarizeo batunaki lisusu: pole ya bomoi. 13 Bafarizeo balobaki na Ye: — Ozali — Bino mpe bomitiki penza mpo ete akosa bino? 48 kotatola mpo na yo moko, litatoli na yo ezali ya Boni, kati na bakonzi to kati na Bafarizeo, ezali ata na solo te. 14 Yesu azongiselaki bango: — Ezala soki moko oyo andimi ye? 49 Ezali kaka bato oyo bayebi natatoli mpo na Ngai moko, litatoli na Ngai ezali ya mibeko ya Moyize te, bazali penza bato balakelama solo, pamba te nayebi epai nawuti mpe epai nazali mabe! 50 Kasi moko kati na bango, Nikodem, oyo, kokende; kasi bino, boyebi te ezala epai nawuti to epai mokolo moko, akendeki epai ya Yesu, alobaki: 51 — nazali kokende. 15 Bino, bosambisaka na ndenge ya Boni, mibeko na biso ekoki kokatela moto etumbu na bomoto; kasi Ngai, nasambisi moto ata moko te. 16 kozanga koyoka ye liboso, mpe na kozanga koyeba Mpe ezala soki esalemi ete Ngai nasambisi moto, mabe oyo asili kosala? 52 Bazongiselaki ye: — kosambisa na Ngai ezali ya solo, pamba te nazali Boni, yo mpe ozali moto ya Galile? Kundola malamu Ngai moko te: Tata oyo atindi Ngai azali elongo na Makomi, mpe okomona penza ete mosakoli moko te Ngai. 17 Ekomama kutu, kati na mibeko na bino, abimela na Galile. [53 Na bongo, moko na moko ete litatoli ya bato mibale nde ezalaka ya solo. 18 azongaki na ndako na ye.

8 Kasi Yesu akendeki na ngomba ya banzete ya olive. 2 Na tongo-tongo ya mokolo oyo elandaki, azongaki kati na lopango ya Tempelo; mpe lokola bato nyonso bayaki kozingela Ye, avandaki mpe abandaki koteya bango. 3 Balakisi ya Mobeko mpe Bafarizeo bakumbaki mwasi moko oyo bakutaki azali kosala ekobo; batambolisaki ye kati na ebele ya bato mpe batiaki ye liboso ya Yesu, na miso ya bato nyonso. 4 Balobaki na Yesu: — Moteyi, mwasi oyo asili ekobo; bakuti ye penza azali kosala yango! 5 Kat na mibeko, Moyize apesa biso mitindo ya koboma basi ya boye na mabanga. Bongo yo, olobi nini na tina na yango? 6 Balobaki bongo mpo na kотиela Yesu motambo mpe koluka nzela ya kofunda Ye. Kasi Yesu agunzamaki; mpe na nzela ya mosapi na Ye, abandaki kokoma na mabele. 7 Lokola bakobaki kaka kopesa Ye mituna, Yesu atelemaki mpe alobaki na bango: — Tika ete moto oyo, kati na bino, asala nanu lisumu te abamba ye libanga moto ya liboso. 8 Bongo Yesu agunzamaki lisusu mpe azongiselaki kokoma na mabele. 9 Tango

Ngai, nazali kopesa litatoli na tina na Ngai moko, mpe Tata oyo atindaki Ngai azali lisusu kotatola na tina na Ngai. 19 Bongo batunaki Ye: — Tata na yo azali wapi? Yesu azongisaki: — Boyebi Ngai te, mpe boyebi Tata na Ngai te. Soki boyebaki Ngai, bolingaki mpe koyeba Tata na Ngai. 20 Yesu alobaki bongo, wana azalaki koteya kati na lopango ya Tempelo, pene ya esika oyo bazalaki kotia makabo; mpe moto ata moko te amekaki kokanga Ye, pamba te tango na Ye ekokaki nanu te. 21 Yesu alobaki na bango lisusu: — Ngai, nazali kokende; mpe bokoluka Ngai, kasi bokokufa kati na lisumu na bino. Epai Ngai nazali kokende, bino, bokoki te koya kuna. 22 Na bongo, Bayuda batunanaki bango na bango: — Boni, azali na makanisi ya komiboma, yango wana alobi: « Epai Ngai nazali kokende, bino, bokokoka te koya kuna? » 23 Yesu azongiselaki bango: — Bino, bozali bato ya se; kasi Ngai, nawuti na Likolo. Bino, bozali bato ya mokili oyo; kasi Ngai, nazali ya mokili oyo te. 24 Yango wana nalobaki na bino: « Bokokufa kati na lisumu na bino; » pamba te soki bondimi te ete « Nazali oyo azali, » bokokufa kati na lisumu na bino. 25 Batunaki

Ye: — Boye ozali nani? Yesu azongiselaki bango: — te elobelni na Ngai? Ezali mpo ete bozali kokoka te Oyo nazali koloba na bino wuta na ebandeli. 26 Nazali koyoka makambo oyo nazali koloba na bino. 44 na makambo mingi ya koloba na tina na bino mpe ya Ezali Satana nde azali tata na bino, mpe bolingi kosambisa kati na bino; kasi Ye oyo atindaki Ngai nde kaka kokokisa posa ya tata na bino. Wuta na azali solo, mpe makambo oyo nayokaki epai na Ye, ebandeli, ye azala mobomi; avandaka kati na solo te, yango nde nazali koyebisa mokili. 27 Kasi bazalaki pamba te solo ezalaka te kati na ye. Tango akosaka, kososola te ete Yesu azalaki koloba na bango na tina alobaka penza makambo oyo ewutaka kati na ye; na Tata. 28 Alabaki lisusu: — Sima na bino kotombola pamba te azali mokosi mpe tata ya lokuta. 45 Kasi Mwana na Moto nde bokoyeba ete, Ngai, nazali oyo Ngai, lokola nalobi solo, yango wana bozali kondima azali, mpe ete nasalaka eloko moko te na ndenge na Ngai te. 46 Nani kati na bino akoki kotalisa Ngai ete Ngai moko, kasi nalobaka kolanda makambo oyo Tata nasal masumu? Soki nalobaka solo, mpo na nini ateyaki Ngai. 29 Ye oyo atindaki Ngai azali elongo na bondimaka Ngai te? 47 Moto oyo azali ya Nzambe Ngai; atikaki Ngai moko te, pamba te, Ngai, nasalaka ayokaka makambo oyo Nzambe alobaka; kasi soki tango nyonso makambo oyo esepelisaka Ye. 30 Wana bino boyokaka te, ezali mpo ete bozali ya Nzambe te. Yesu azalaki koloba bongo, bato mingi bandimaki 48 Bayuda bazongiselaki Ye: — Omoni! Yango wana Ye. 31 Bongo Yesu alabaki na Bayuda oyo bandimaki tolobaki na biso ete ozali moto ya Samari mpe ozali Ye: — Soki bowumeli kati na Liloba oyo nateyaki na molimo mabe kati na yo. 49 Yesu azongisaki: — bino, bokozala penza bayekoli na Ngai, 32 bokoyeba Nazali na molimo mabe te kati na Ngai. Ngai nazali solo, mpe solo ekokangola bino. 33 Bazongiselaki Ye: — nde kopesa Tata na Ngai lokumu, kasi bino bozali — Biso, tozali bato ya libota ya Abrayami, totikala kiotila Ngai. 50 Nalukaka lokumu na Ngai moko te; kozala te bawumbu ya moto; ndenge nini oloba ete ezali na Moko oyo alukaka yango mpe asambisaka. tokokoma bansom? 34 Yesu azongiselaki bango: — 51 Nazali koloba na bino penza ya solo: moto oyo Nazali koloba na bino penza ya solo: moto nyonso akobatela Liloba na Ngai kati na ye akotikala kokufa oyo asalaka masumu azali mowumbu ya lisumu. 35 te. (aiōn g165) 52 Na yango, Bayuda balobaki na Ye: — Nzokande, mowumbu azalaka kati na libota tango Tomoni sik'oyo ete ozali na molimo mabe kati na yo! nyonso te, kasi mwana azali kati na yango mpo na Pamba te Abrayami asila kokufa, basakoli mpe lokola; seko. (aiōn g165) 36 Boye, soki Mwana akangoli bino, bokozala penza bansomi. 37 Nayebi ete bozali bato ya bongo yo ozali koloba ete moto oyo akobatela Liloba libota ya Abrayami; nzokande, bozali koluka koboma yo okanisi ete oleki Abrayami, tata na biso, oyo akufa Ngai, pamba te boboyi koyamba Liloba na Ngai. 38 to mpe oleki basakoli nyonso oyo bakufa? Yango yo, Ngai, nazali koloba makambo oyo namonaki epai ya ozali komimona nani? 54 Yesu azongiselaki bango: — Tata na Ngai; bino mpe bozali kosala makambo oyo Soki namipesaki Ngai moko lokumu, lokumu na Ngai boyokaki epai ya tata na bino. 39 Bazongisaki: — elingaki kozala na tina te. Kasi ezali Tata na Ngai, Ye Ezali Abrayami nde azali tata na biso. Yesu alabaki na oyo bino bozali koloba ete azali Nzambe na bino, bango: — Soki bozalaki bana ya Abrayami, bolingaki nde azali kopesa Ngai lokumu. 55 Solo, bino, boyebi kosala misala oyo Abrayami asalaki. 40 Kasi sik'oyo, Ye te; kasi Ngai, nayebi Ye. Soki nameki koloba ete na esika ete bosala yango, bozali koluka koboma nayebi Ye te, wana nakozala mokosi lokola bino. Ngai, Ngai oyo nalobi na bino solo oyo nayokaki Kasi nayebi Ye mpe nabatelaka Liloba na Ye. 56 epai ya Nzambe! Abrayami atikala kosala bongo Tata na bino, Abrayami, atondaki na esengo, wana te. 41 Bozali penza kosala misala ya tata na bino. akanisaki ete akomona mokolo na Ngai. Amonaki Bazongisaki: — Tozali bana ya makangu te; tozali yango mpe atondaki na esengo. 57 Bayuda balobaki kaka na tata moko: Nzambe! 42 Yesu alabaki na na Ye: — Nini? Yo moto oyo okokisi nanu te ata bango: — Soki Nzambe azalaki penza Tata na bino, mibu tuku mitano ya mbotama, ozali koloba ete bolingaki kolinga Ngai, pamba te nawutaki epai ya omonaki Abrayami! 58 Yesu azongisaki: — Nazali Nzambe, mpe ezali kolanda mokano na Ye nde nazali koloba na bino penza ya solo: liboso ete Abrayami sik'oyo awa. Nayaki na ndenge na Ngai moko te, kasi abotama, Ngai nazali. 59 Tango Bayuda bayokaki Ye nde atindaki Ngai. 43 Mpo na nini bozali kososola bongo, balokotaki mabanga mpo na kobamba Yesu,

kasi abombamaki mpe abimaki libanda ya lopango ya Tempelo.

9 Wana Yesu azalaki kokende, amonaki moto moko akufa miso wuta mbotama na ye. 2 Bayekoli na Ye batunaki Ye: — Moteyi, nani asalaki masumu mpo ete moto oyo abotama mokufi miso: boni, ezali ye moko to baboti na ye? 3 Yesu azongisaki: — Ezali te mpo na masumu na ye to ya baboti na ye, kasi ezali mpo ete misala ya Nzambe emonisama kati na ye. 4 Lokola moyi ezali, esengeli na Ngai kosala misala ya Ye oyo atindaki Ngai; butu ezali koya, oyo moto ata moko te akokoka kosala mosala. 5 Wana nazali kati na mokili, nazali pole ya mokili. 6 Sima na Yesu koloba bongo, abwakaki soyi na mabele mpe, na nzela ya soyi na Ye, asalaki potopoto. Bongo apakolaki yango na miso ya mokufi miso 7 mpe alobaki na ye: — Kende kosukola na liziba ya Siloe. Mokufi miso akendeki mpe asukolaki. Tango azongaki, abandaki komona. 8 Bato oyo bazalaki zingazinga na ye mpe ba-oyo bazalaki komona ye kosenga-senga mbongo bakomaki koloba: — Boni, ezali ye te moto oyo azalaki tango nyonso ya kovanda mpo na kosenga-senga mbongo? 9 Bamoko bazalaki koloba: — Ezali ye! Bamosusu: — Te, ezali ye te; akokani na ye! Kasi ye moko, mokufi miso, azalaki koloba: — Ezali ngai! 10 Bongo batunaki ye: — Miso na yo ebikaki ndenge nini? 11 Azongisaki bango: — Moto oyo babengaka Yesu asalaki potopoto, apakolaki ngai yango na miso, bongo alobaki na ngai: « Kende kosukola na Siloe. » Boye, nakendeki, nasukolaki mpe, mbala moko, nakomaki komona. 12 Batunaki ye lisusu: — Moto yango azali wapi? Azongisaki: — Nayebi te! 13 Bamemaki liboso ya Bafarizeo, mokufi miso oyo abikaki. 14 Nzokande mokolo oyo Yesu asalaki potopoto mpo na kobilisa miso ya mokufi miso yango ezelaki mokolo ya Saba. 15 Yango wana Bafarizeo mpe batunaki ye soki ndenge nini miso na ye ebikaki. Azongisaki bango: — Atiaki ngai potopoto na miso, nasukolaki mpe nakomi komona. 16 Kati na Bafarizeo, bamoko balobaki: — Moto oyo awuti epai ya Nzambe te, mpo ete azali kotosa te mokolo ya Saba. Kasi bamosusu balobaki: — Ndenge nini moto ya masumu akoki kozwa bokonzi ya kosala bikamwa ya ndenge wana? Bokabwani ekotaki kati na bango. 17 Batunaki lisusu mokufi miso: — Bongo yo, olobi nini na tina na ye, pamba te ezali miso

na yo nde abikisi? Azongisaki bango: — Azali mosakoli. 18 Bayuda baboyaki kondima ete azalaki liboso mokufi miso mpe ete abiki. Boye, babengaki baboti na ye 19 mpe batunaki bango: — Mobali oyo azali mwana na bino? Boni, abotama solo mokufi miso? Ndenge nini sik'oyo akomi komona? 20 Baboti na ye bazongisaki: — Toyebi ete azali mwana na biso mpe ete abotama mokufi miso; 21 kasi mpo na oyo etali koyeba ndenge nini akomi komona sik'oyo mpe nani abikisi ye, toyebi eloko te. Botuna ye moko. Azali mokolo; akoloba na tina na ye moko. 22 Baboti na ye balobaki bongo mpo ete bazalaki kobanga Bayuda, pamba te Bayuda basilaki kozwa mokano ya kobengana, na ndako na bango ya mayangani, moto nyonso oyo akondima ete Yesu azali Klisto. 23 Yango wana baboti na ye bazongisaki: « Botuna ye moko, azali mokolo. » 24 Bafarizeo babengisaki lisusu, mpo na mbala ya mibale, moto oyo azalaki mokufi miso mpe balobaki na ye: — Pesa Nzambe nkembo na koloba solo; biso toyebi ete moto wana azali moto ya masumu. 25 Azongisaki bango: — Soki azali moto ya masumu, wana ngai nayebi yango te; kasi ngai nayebi kaka likambo moko: nazalaki mokufi miso, kasi sik'oyo, nakomi komona. 26 Batunaki ye lisusu: — Asalaki yo nini? Abikisaki miso na yo ndenge nini? 27 Azongisaki bango: — Nasilaki koyebisa bino yango, kasi boyokaki te. Bongo mpo na nini bolungi lisusu koyoka yango? Boni, bino mpe bolungi kokoma bayekoli na ye? 28 Bongo Bafarizeo bakomaki kofinga ye mpe koloba: — Ezali yo nde ozali moyekoli na ye; biso tozali bayekoli ya Moyize. 29 Toyebi ete Nzambe alobaki na Moyize; kasi moto wana, toyebi kutu te soki awuti wapi! 30 Moto yango azongisaki: — Oh, ezali penza likambo ya kokamwa soki boyebi te epai nini awuti! Kasi mpo na ngai, abikisi miso na ngai. 31 Toyebi biso nyonso ete Nzambe ayokaka bato ya masumu te, kasi ayokaka nde moto oyo atosaka Ye mpe asalaka mokano na Ye. 32 Mpe totikala nanu koyoka te ete moto abikisi moto moko akufa miso wuta mbotama na ye. (aiōn g165) 33 Soki moto wana awutaki epai ya Nzambe te, akokaki kosala ata eloko moko te. 34 Bazongisaki ye: — Ndenge nini yo moto oyo obotama mobimba kati na lisumu oteya biso? Boye, babenganki ye. 35 Tango Yesu ayokaki ete babengani moto wana, akendeki kokutana na ye mpe alobaki na ye: — Boni, ondimi Mwana na Moto? 36 Moto wana azongisaki Ye:

— Nkolo, azali nani? Yebisa ngai mpo ete nandima na lifuti mpe atiaka makanisi na ye na bameme te. Ye. 37 Yesu alobaki: — Omoni Ye! Ezali Ye oyo azali 14 Ngai, nazali mobateli malamu ya bibwele; nayebi koloba na yo. 38 Moto yango azongisaki: — Nkolo, bameme na Ngai, mpe bameme na Ngai eyebi Ngai nandimi. Mpe agumbamelaki Ye. 39 Yesu alobaki: 15 —ndenge kaka Tata ayebi Ngai, mpe Ngai nayebi — Nayaki mpo na kotia bososoli kati na mokili; mpo Tata— Nazali kokaba bomoi na Ngai mpo na bameme ete bakufi miso bakoma komona, mpe ba-oyo bazali na Ngai. 16 Nazali na bameme mosusu oyo ezali ya komona bakoma bakufi miso. 40 Bafarizeo mosusu lopango oyo te. Nasengeli komema yango; ekoyoka oyo bazalaki elongo na ye bayokaki maloba yango mongongo na Ngai. Etonga ekozala kaka moko, mpe mpe batunaki Yesu: — Boni, olingi koloba ete biso mobateli bibwele akozala kaka moko. 17 Tata alingaka mpe tozali bakufi miso? 41 Yesu azongiselaki bango: Ngai mpo ete nazali kokaba bomoi na Ngai; kasi — Soki bozalaki bakufi miso, bolingaki kozala na nakozwa yango lisusu. 18 Moto moko te azali kobotola Ngai bomoi yango, kasi Ngai moko nde nazali kokaba ngambo te; kasi lokola bolobi ete bomonaka, elingi yango, na mokano na Ngai moko. Nazali na bokonzi ya kopesa mpe ya kozwa yango lisusu. Yango nde mitindo oyo Tata na Ngai apesaki Ngai. 19 Bayuda bakabwanaki lisusu likolo ya maloba yango. 20 Mingi kati na bango bazalaki koloba: — Azali na molimo mabe! Azali na liboma! Mpo na nini bozali koyoka ye? 21 Bamosusuzbazalaki kozongisa: — Maloba wana ezali te ya moto oyo azali na se ya bokonzi ya molimo mabe! Boni, molimo mabe ekoki penza kofungola miso ya bakufi miso? 22 Ekomaki tango ya kosepela feti ya Kobulisa Tempelo ya Yelusalemi. Feti yango esalemaki na tango ya malili makasi. 23 Yesu azalaki kotambola kati na lopango ya Tempelo, na veranda ya Salomo. 24 Bayuda bazingelaki Ye mpe batunaki Ye: — Kino tango nini okotika mitema na biso likolo-likolo? Soki ozali Klisto, yebisa biso yango polele! 25 Yesu azongiselaki bango: — Nayebisaki bino yango, kasi boboyi na bino kondima. Makamwisi oyo nazali kosala na Kombo ya Tata ezali kotatola na tina na Ngai; 26 kasi bino, boboyi na bino kondima, pamba te bozali bameme na Ngai te. 27 Bameme na Ngai eyokaka mongongo na Ngai. Nayebi bameme na Ngai, mpe yango elandaka Ngai. 28 Napesi yango bomoi ya seko: ekokuфа soki moke te, mpe moto ata moko te akobotola yango na loboko na Ngai. (aiōn g165, aiōnios g166) 29 Tata na Ngai, oyo apesaki Ngai bameme yango, aleki bato nyonso na monene, mpe moto moko te akoki kobotola yango na loboko ya Tata na Ngai. 30 Ngai mpe Tata tozali se moko. 31 Na bongo, Bayuda balokotaki lisusu mabanga mpo na koboma Ye, 32 kasi Yesu alobaki na bango: — Nalakisi bino bikamwa mingi ya minene oyo esalemaki na nguya ya Tata; mpo na likamwisi nini bolingi koboma Ngai na mabanga? 33 Bayuda bazongiselaki Ye: — Ezali te mpo na likamwisi moko

10 Nazali koloba na bino penza ya solo: moto oyo akotaka na lopango ya bameme na nzela ya ekuke te, kasi amataka na likolo ya lopango, na esika mosusu, azali moyibi mpe mobomi. 2 Kasi ye oyo akotelaka na ekuke azali mobateli bameme. 3 Mokengeli afungolelaka mobateli bameme ekuke, bameme eyokaka mongongo na ye. Mobateli abengaka bameme na ye na kombo na yango mpe abimisaka yango na libanda. 4 Soki abimisi bameme na ye nyonso na libanda, alekaka liboso na yango; mpe bameme elandaka ye na sima, pamba te eyebi mongongo na ye. 5 Ekotikala ata mokolo moko te kolanda mopaya; kasi ekokima ye mosika, pamba te eyebi mongongo na ye te. 6 Yesu ayebisaki bango lisese yango, kasi basosolaki te tina ya makambo oyo azalaki koyebisa bango. 7 Mpo na yango, Yesu alobaki na bango lisusu: — Nazali koloba na bino penza ya solo: Ngai nazali ekuke ya bameme. 8 Bato nyonso oyo bayaki liboso na Ngai bazali miyibi mpe babomi; bameme eyokelaki bango te. 9 Ngai nde nazali ekuke; moto nyonso oyo akokotela na nzela na Ngai akobika; akokota mpe akobima, mpe akozwa bilei. 10 Moyibi ayaka kaka mpo na koyiba, koboma mpe kobebisa; kasi Ngai, nayezi mpo ete bameme ezwa bomoi mpe ezwa yango na bofuluki penza. 11 Nazali mobateli malamu ya bameme. Mobateli malamu ya bameme apesaka bomoi na ye mpo na bameme na ye. 12 Mosali oyo azali mobateli bibwele te, oyo azali nkolo bameme te, asalaka kaka mpo na lifuti. Soki kaka amoni mbwa ya zamba koya, asundolaka bameme mpe akimaka. Bongo mbwa ya zamba ekangaka bameme mpe epanzaka yango. 13 Mosali yango akimaka, pamba te asalaka kaka mpo

boyé ya malamu nde tolingi koboma yo, kasi ezali akobeta mabaku te, pamba te azali komona pole ya mpo ete ozali kofinga Nzambe. Lisusu, ezali mpo ete, mokili oyo. 10 Nzokande, soki moto atamboli na butu, yo oyo ozali moto, ozali koloba ete ozali Nzambe. akobeta penza mabaku, pamba te pole ezali te. 11 34 Yesu alobaki na bango: — Ekomama te kati na Sima na Ye koloba bongo, alobaki na bango lisusu: mibeko na bino: « Nalobi: < Bozali banzambe? > » — Molingami na biso, Lazare, alali pongi; kasi nazali 35 Nzokande, batika tembe na Makomi te. Boye, kokende kolamusia ye. 12 Bayekoli balobaki na Yesu: soki abengaki « banzambe, » bato oyo epai banani — Nkolo, soki azali kolala pongi, akobika na bokono Liloba na Nzambe eyaki, 36 mpo na nini koloba na na ye! 13 Solo, Yesu alingaki koloba ete Lazare tina na Ngai oyo Tata abulisa mpe atinda kati na akufi, kasi bayekoli bakanisaki ete azali kolobelua mokili: « Ozali kofinga, » mpo nalobaki: « Nazali nde pongi oyo tolalaka. 14 Bongo Yesu alobaki na Mwana na Nzambe? » 37 Soki nasalaka te misala bango na pole: — Lazare akufi. 15 Mpe nazali na ya Tata na Ngai, wana bondima na bino Ngai te. esengo makasi mpo na bino lokola bozalaki kuna 38 Kasi soki nasalaka yango, ezala soki boboyi na te, pamba te likambo oyo ekosala ete kondima na bino kondima Ngai, bondima ata misala yango, mpo bino elendisama. Kasi sik'oyo tokende epai na ye. boyeba mpe bososola ete Tata azali kati na Ngai, 16 Na bongo, Toma, oyo bazalaki mpe kobenga « mpe Ngai nazali kati na Tata. 39 Mpo na yango, Lipasa, » alobaki na bayekoli mosusu: — Biso mpe, balukaki lisusu kokanga Ye, kasi Yesu akimaki bango. tokende mpo ete tokufa elongo na Yesu! 17 Tango 40 Akendeki lisusu na ngambo mosusu ya Yordani, Yesu akomaki, ayokaki ete basilaki kokunda Lazare kaka na esika oyo Yoane azalaki kobatisa bato, mpe kati na kunda wuta mikolo minei. 18 Mpe lokola Betani atikalaki kuna. 41 Bato mingi penza bayaki epai na ezalaki mosika ya Yelusalemi na bakilometele pene Ye; bazalaki koloba: « Yoane asalaki likamwisi ata misato, 19 Bayuda mingi bayaki epai ya Mari mpe moko te, kasi makambo nyonso oyo alobaki na tina Marte mpo na kokabola mawa elongo na bango, na moto oyo ezali ya solo! » 42 Mpe kuna, bato mingi mpo na kufa ya ndeko na bango. 20 Tango Marte bandimaki Yesu.

11 Kati na mboka Betani, ezalaki na mobali moko na kombo Lazare; azalaki kobela mpe azalaki na bandeko basi mibale: Mari mpe Marte. 2 Mari azali mwasi oyo asopelaki Nkolo malasi mpe asalelaki suki na ye mpo na kopangusa makolo ya Yesu, mpe Lazare oyo azali kobela azali ndeko na ye ya mobali. 3 Bandeko nyonso mibale ya basi batindaki maloba oyo epai ya Yesu: — Nkolo, moto oyo olingaka azali kobela. 4 Tango Yesu ayokaki yango, alobaki: — Bokono oyo ekoboma ye te, kasi ekopesa Nzambe nkembo mpe ekozala nzela mpo ete Mwana na Nzambe azwa lokumu. 5 Nzokande, Yesu azalaki kolinga makasi Marte, ndeko na ye ya mwasi mpe Lazare. 6 Atako ayokaki ete Lazare azali kobela, kasi avandaki lisusu mikolo mibale na esika oyo azalaki. 7 Bongo alobaki na bayekoli na Ye: — Tosengeli sik'oyo kozonga na Yuda. 8 Bayekoli balobaki na Ye: — Moteyi, wuta mokolo oyo Bayuda balingaki koboma Yo na mabanga, eleki nanu mikolo mingi te; bongo mpo na nini olingi lisusu kozonga kuna? 9 Yesu azongisaki: — Boni, moyi ezalaka na bangonga zomi na mibale te? Soki moto atamboli na moyi,

ezalaki mosika ya Yelusalemi na bakilometele pene Ye; kasi Mari atikalaki ya kovanda kati na ndako. 21 Marte alobaki na Yesu: — Nkolo, soki ozalaki awa, ndeko na ngai alingaki kokufa te! 22 Kasi nazali na kondima ete, ata sik'oyo, Nzambe akopesa Yo nyonso oyo okosenga Ye. 23 Yesu alobaki na ye: — Ndeko na yo akosekwa. 24 Marte azongisaki Yesu: — Nayebi solo ete akosekwa, na mokolo ya suka, na tango bakufi bakosekwa. 25 Yesu alobaki na ye: — Ngai nazali lisekwa mpe bomoi. Moto nyonso oyo andimi Ngai akozala na bomoi, atako akufi. 26 Mpe moto nyonso oyo andimi Ngai, wana azali na bomoi, akotikala kokufa te. Ondimi yango? (aiōn g165) 27 Marte azongisaki: — Iyo, Nkolo! Nandimi ete ozali Klisto, Mwana na Nzambe, oyo asengelaki koya na mokili. 28 Sima na Marte koloba bongo, akendeki kobenga Mari, ndeko na ye; mpe wana abendaki ye pemberni, alobaki na ye na mongongo ya se penza: — Moteyi ayei, azali kobenga yo. 29 Tango kaka Mari ayokaki bongo, atelemaki na lombangu mpe akendeki epai ya Yesu. 30 Nzokande, Yesu akotaki nanu te na mboka; azalaki kaka na esika oyo Marte akutanaki na Ye. 31 Tango Bayuda oyo bazalaki elongo na Mari kati na ndako mpo na kokabola mawa elongo na ye,

bamonaki Mari kotelema na lombangu mpe kobima moko te; bozali mpe komona te ete ezali mpo na libanda, balandaki ye, pamba te bakanisaki ete akei bolamu na bino soki moto moko akufi mpo na bato kolela na kunda. **32** Tango kaka Mari akomaki na nyonso, mpo ete ekolo mobimba ebebisama te? **51** esika oyo Yesu azalaki mpe amonaki Ye, amibwakaki Nzokande, makambo oyo azalaki koloba na bango na makolo na Ye mpe alobaki: — Nkolo, soki ozalaki ewutaki na makanisi na ye moko te; kasi lokola azalaki awa, ndeko na ngai alingaki kokufa te! **33** Tango Yesu mokonzi ya Banganga-Nzambe na mobu wana, yango amonaki Mari mpe Bayuda oyo bayaki elongo na ye wana asakolaki ete Yesu asengelaki kokufa mpo na kolela, ayokaki mawa makasi mpe amitungisaki. **34** ekolo ya Bayuda. **52** Mpe asengelaki kokufa kaka Atunaki bango: — Bokundaki ye wapi? Bazongisaki: mpo na ekolo yango te, kasi mpe mpo na kosangisa — Nkolo, yaka kotala. **35** Yesu alelaki. **36** Bongo kati na libota moko, bana nyonso ya Nzambe, oyo Bayuda balobaki: — Tala ndenge nini alingaki ye! bapalangana bipai na bipai. **53** Ezali na mokolo wana **37** Kasi bamosusu kati na bango balobaki: — Ezali nde bazwaki mokano ya koboma Yesu. **54** Na bongo, ye te oyo abikisaki mokufi miso? Bongo ndenge nini Yesu atikaki komilakisa na polele kati na Bayuda; akokaki te kosala ete Lazare akufa te? **38** Lokola alongwaki wana mpe akendeki na etuka oyo ezelaki Yesu amitungisaki lisusu makasi, akendeki na kunda. pene ya esobe, kati na engumba moko na kombo Ezalaki kati na ebombamelo ya mabanga oyo, na Efrayimi; mpe avandaki kuna elongo na bayekoli na ekotelu na yango, batia libanga moko ya monene. Ye. **55** Kasi lokola feti ya Pasika ya Bayuda ekomaki **39** Yesu alobaki na bango: — Botindika libanga. Kasi pene, bato mingi ya mboka bakendeki na Yelusalemi Marte, ndeko ya mowei, alobaki na Yesu: — Nkolo, mpo na komipetola liboso ya feti yango. **56** Bazalaki azali kolumba solo! Wuta bakundaki ye, esali mikolo koluka Yesu mpe kotunana bango na bango kati na minei. **40** Yesu alobaki na ye: — Nalobaki na yo te lopango ya Tempelo: — Bokanisi nini? Akoya penza ete soki ondimi, okomona nkembo ya Nzambe? **41** na feti? **57** Nzokande bakonzi ya Banganga-Nzambe Boye batindikaki libanga. Bongo Yesu atombolaki mpe Bafarizeo basilaki kopesa mitindo ete moto miso na likolo mpe alobaki: « Tata, nazali kotonda Yo nyonso oyo akoyeba esika oyo Yesu azali, ayebisa mpo ete oyoki Ngai. **42** Nayebaki ete oyokaka Ngai tango nyonso; kasi soki nalobi bongo, ezali mpo ete bato oyo bazali zingazinga na Ngai bandima ete Yo nde otindaki Ngai. » **43** Sima na Yesu koloba bongo, agangaki: — Lazare, bima! **44** Mpe mowei abimaki longwa na kunda; makolo mpe maboko na ye ezelaki ya kokangama na basinga ya bitendi, mpe elongi na ye ezelaki ya kozipama na elamba. Bongo Yesu alobaki na bato oyo bazalaki wana: — Bofungola ye basinga wana mpe botika ye kokende. **45** Kati na Bayuda oyo bayaki epai ya Mari, mingi kati na bango bandimaki Yesu tango bamonaki makambo oyo asalaki; **46** kasi bamosusu bakendeki kokuta Bafarizeo mpo na koyebisa bango makambo yango, oyo Yesu asalaki. **47** Bongo bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo babengisaki Likita-Monene mpe batunanaki: — Tosala nini? Moto oyo azali kosala bikamwa mingi. **48** Soki totiki ye kokoba kosala bongo, bato nyonso bakondima ye; bongo bato ya Rome bakoya bakobebisa Tempelo na biso mpe ekolo na biso. **49** Moko kati na bango, Kayifa, oyo azalaki mokonzi ya Banganga-Nzambe na mobu wana, alobaki na bango: **50** — Bozali kososola eloko

12 Wana etikalaki mikolo motoba mpo ete Pasika ebanda, Yesu akendeki na Betani epai wapi Lazare, oyo asekwisaki kati na bakufi, azalaki kovanda. **2** Kuna, balambaki bilei mpo na Yesu; mpe wana Marte azalaki kobongisa mesa, Lazare azalaki moko kati na bato oyo bavandaki na mesa elongo na Yesu. **3** Mari akamatati ndambo ya litle ya malasi ya nar, oyo basangisa na eloko mosusu te mpe ya motuya makasi, asopaki yango na makolo ya Yesu mpe asalelaki suki na ye mpo na kopangusa makolo yango. Ndako mobimba etondaki na solo ya malasi yango. **4** Bongo moko kati na bayekoli ya Yesu, Yuda Isikarioti, ye oyo akoteka Ye, alobaki: **5** — Mpo na nini bateki te malasi oyo na motuya ya mbongo ya bibende nkama misato mpo na kopesa yango epai ya babola? **6** Yuda Isikarioti alobaki bongo mpo ete azalaki moyibi; ezalaki te mpo ete azalaki na makanisi ya kosunga babola. Bongo lokola azalaki mpe kobatela libenga ya mbongo ya lisanga, azalaki tango nyonso koyiba mbongo. **7** Kasi Yesu alobaki: — Tika ye kimia! Abombi malasi yango mpo na mokolo oyo bakokunda

Ngai. 8 Bokozalaka na babola tango nyonso; kasi na ye, kati na mokili oyo, akobatela yango mpo Ngai, bokozalaka na Ngai tango nyonso te. 9 Lokola na bomoi ya seko. (aiōnios g166) 26 Tika ete moto Bayuda mingi bayokaki ete Yesu azali na Betani, oyo alingi kosalela Ngai alanda Ngai! Epai Ngai bakendeki kuna; bakendeki kaka te mpo na Yesu, nakozala, mosali na Ngai mpe akozala wana. Tata kasi mpe mpo na kotala Lazare oyo Yesu asekwisaki na Ngai akokumisa moto oyo asalelaka Ngai. 27 kati na bakufi. 10 Bongo bakonzi ya Banganga- Sik'oyo, molimo na Ngai etungisami! Naloba nini? Nzambe basalaki mabongisi mpo na koboma mpe Tata, kangola Ngai na tango oyo ya pasi? Nzokande, Lazare; 11 pamba te likolo na ye, Bayuda ebele ezali penza mpo na tango yango ya pasi nde nakomi bazalaki kokabwana na Banganga-Nzambe mpo na kino na ngonga oyo! 28 Tata, pesa Kombo na Yo kondima Yesu. 12 Mokolo oyo elandaki, ebele ya nkembo! Bongo mongongo moko eyokanaki wuta bato oyo bayaki na Yelusalemi mpo na feti ya Pasika na Likolo: — Nasili kopesa yango nkembo mpe bayokaki sango ete Yesu mpe azali kokende kuna na nakopesa yango lisusu nkembo! 29 Bato oyo bazalaki Yelusalemi. 13 Bakataki mandalala mpe babimaki wana mpe bayokaki mongongo yango balobaki: — mpo na kokende koyamba Yesu; bazalaki koganga: « Ezali kake! Bato mosusu balobaki: — Anjelu moko Ozana! Tika ete apambolama, Ye oyo ayei na Kombo asololi na ye! 30 Kasi Yesu alobaki na bango: — ya Nkolo, Mokonzi ya Isalaele! » 14 Yesu amonaki Mongongo wana eyokani te mpo na Ngai, kasi mpo mwana moko ya ane mpe avandaki na likolo na yango na bino. 31 Kosambisama ya mokili elingi kosalema kolanda ndenge ekomama: 15 « Siona, engumba nde sik'oyo; mokonzi ya mokili oyo akobwakama kitoko, kobanga te! Tala, mokonzi na yo azali koya, sik'oyo na libanda. 32 Mpe tango bakotombola Ngai avandi na likolo ya mwana ya ane! » 16 Bayekoli ya longwa na mabele, nakobenda bato nyonso epai na Yesu bayebaki nanu te tina ya makambo oyo ezalaki Ngai. 33 Yesu alobaki bongo mpo na kolakisa lolenge kosalema. Kaka tango Yesu akotaki kati na nkembo ya kufa oyo asengeli kokufa. 34 Bato bazongiselaki nde basosolaki ete makambo yango ekomamaki na Ye: — Mibeko ezali kolakisa biso ete Klisto asengeli tina na Ye, mpe ete bakokisaki kaka makambo oyo kozala na bomoi seko na seko. Bongo ndenge Makomi eloba. 17 Bato nyonso oyo bazalaki elongo nini yo olobi na biso: « Mwana na Moto asengeli na Yesu tango abengaki Lazare ete abima na kunda makambo oyo bamonaki. 18 Yango wana ebele ya katni na bino mpo na mwa tango moke. Botambola, bato bakendeki koyamba Yesu mpo ete bayokaki ete wana bozali na pole, mpo ete molili ekanga bino te na Ye nde asalaki likamwisi yango. 19 Bongo Bafarizeo mbalakata; pamba te moto oyo atambolaka kati na balobanaki bango na bango: — Bomoni, bokokoka molili ayebaka te esika nini azali kotia lokolo. 36 Boye lisusu eloko moko te; bato nyonso bakomi na bango wana bozali nanu na pole, bondima pole mpo ete kolanda ye! 20 Kati na bato oyo bayaki na feti, na bokoma bana ya pole. Tango Yesu asilisaki koloba Yelusalemi, mpo na kogumbamela Nzambe, ezalaki bongo, akendeki mpe ambombaki mosika na bango. na ndambo ya Bagreki. 21 Bakendeki epai ya Filipo, 37 Atako Yesu asalaki bikamwa ebele na miso na moto ya mboka Betisaida ya Galile, mpe batalisaki bango, kasi bandimaki Ye kaka te 38 mpo ete maloba ye bosenga oyo: — Tata, tolinci komona Yesu. 22 ya mosakoli Ezayi ekokisama: « Nkolo, nani andimaki Filipo akendeki koyebisa Andre; bongo bango mibale, mateya na biso? Mpe nguya na Yo emonisamaki Andre mpe Filipo, bakendeki koyebisa Yesu. 23 epai ya nani? » 39 Ezali lisusu Ezayi nde alobaki Yesu azongiselaki bango: — Sik'oyo, ngonga ekoki, tina oyo bakokaki kondima te: 40 « Azipaki miso na ngonga oyo Mwana na Moto asengeli kokota kati na bango mpe akomisaki bango mitema makasi, mpo nkembo na Ye. 24 Nazali koloba na bino penza ya ete bamona te na miso na bango, basosola te na solo: soki mbuma ya ble oyo ekweyi na mabele ekufi mitema na bango, babongola mitema te, mpe ngai te, mbuma yango ekotikala kaka yango moko. Kasi nabikisa bango te. » 41 Ezayi alobaki bongo mpo ete soki ekufi, ekobota solo bambuma ebele. 25 Moto amonaki Nkembo ya Yesu mpe azalaki koloba na nyonso oyo akangami na bomoi na ye akoubungisa tina na Ye. 42 Nzokande, kati na bakonzi ya Bayuda, yango; kasi moto oyo aboyi kokangama na bomoi mingi bandimaki Ye; kasi balakisaki te kondima na

bango na polele, pamba te bazalaki kobanga ete te na libula elongo na Ngai. (aiōn g165) 9 Simona Bafarizeo babengana bango na ndako ya mayangani, Petelo alobaki na Yesu: — Nkolo, lokola ekomi bongo, 43 pamba te bazalaki kolinga mingi kozwa lokumu kosukola ngai kaka makolo te, kasi sukola ngai lisusu kowuta na bato, kasi lokumu kowuta na Nzambe te. maboko mpe moto. 10 Yesu alobaki na ye: — Moto 44 Bongo Yesu alobaki na mongongo ya makasi: — oyo awuti komisukola nzoto azali penza peto; azali Moto oyo andimi Ngai, andimi kaka Ngai te, kasi kaka na posa ya kosukola makolo na ye. Nzokande andimi mpe Ye oyo atindaki Ngai; 45 mpe moto oyo bino, bozali peto; kasi bino nyonso te. 11 Solo, Yesu amoni Ngai, amoni mpe Ye oyo atindaki Ngai. 46 ayebaki moto oyo akoteka Ye; yango wana alobaki: Ngai, pole, nayaki kati na mokili mpo ete moto nyonso « Bino nyonso bozali peto te. » 12 Sima na Yesu oyo akondima Ngai azala lisusu te kati na molili. 47 kosukola bango makolo mpe kolata lisusu bilamba na Soki moto ayoki maloba na Ngai, kasi aboyi kotia Ye, avandaki lisusu na mesa mpe alobaki na bango: yango na misala, Ngai, nakosambisa ye te; pamba — Boni, bososoli tina ya likambo oyo nawuti kosala te nayaki te mpo na kosambisa mokili, kasi mpo na bino? 13 Ndenge bobengaka Ngai « Moteyi » mpe « kobikisa yango. 48 Moto oyo aboyi Ngai mpe ayambi Nkolo, » bolobaka na bino penza ya solo, pamba te te maloba na Ngai azali na mosambisi na ye: ezali nazali penza Moteyi mpe Nkolo. 14 Boye soki Ngai, liloba oyo nateyi nde ekosambisa ye, na mokolo ya Moteyi mpe Nkolo na bino, nasukoli bino makolo, suka. 49 Pamba te nalobaki na Kombo na Ngai moko bosengeli, bino mpe, kosukolana makolo; 15 pamba te; kasi Ye moko Tata oyo atindaki Ngai apesaki Ngai, lokola mitindo, makambo oyo nasengeli koloba mpe te napesi bino kaka ndakisa, mpo ete, bino mpe, basalaka ndenge kaka Ngai nasali bino. 16 Nazali koloba na bino penza ya solo: mowumbu aleki nkolo na ye te na bokonzi, mpe ntoma aleki motindi na ye te na bokonzi. 17 Wana bosili koyeba makambo oyo, bozali bato ya esengo soki kaka botie yango na misala. 18 Nazali koloba bongo te na tina na bino nyonso; nayebi bato oyo napona. Kasi esengeli ete eteni oyo ya Makomi ekokisama: « Moto oyo azalaki kolia sani moko elongo na ngai abalukeli ngai! » 19 Namiyebiseli bino yango sik'oyo, liboso ete likambo yango esalema, mpo ete, tango likambo yango ekosalema, bondima ete nazali oyo azali. 20 Nazali koloba na bino penza ya solo: moto oyo ayambi motindami na Ngai ayambi nde Ngai, mpe moto oyo ayambi Ngai ayambi mpe Motindi na Ngai. 21 Sima na Yesu koloba bongo, amitungsaki makasi kati na motema; alobaki: — Nazali koloba na bino penza ya solo: moko kati na bino akoteka Ngai. 22 Bayekoli bakomaki kotalana bango na bango mpe kotunana mpo na koluka koyeba soki Yesu azalaki koloba na tina na nani. 23 Moko kati na bango, moyekoli oyo Yesu azalaki kolinga koleka bayekoli mosusu, avandaki pembeni ya Yesu. 24 Simona Petelo afinaki ye miso mpo na kosenga na ye ete atuna Yesu soki azali koloba bongo na tina na nani. 25 Mbala moko, moyekoli yango alalelaki Yesu na tolo mpe atunaki Ye: — Nkolo, ezali nani? 26 Yesu azongisaki: — Ezali moto oyo nakopesa eteni oyo ya lipa sima na Ngai kozindisa yango kati na elubu.

13 Liboso ete feti ya Pasika ekoma, Yesu ayebaki ete tango na Ye ekoki mpo na kotika mokili oyo mpe kokende epai ya Tata. Lokola azalaki kolinga bato na Ye, oyo bazalaki kati na mokili, akobaki kolinga bango kino na suka. 2 Bongo, wana bazalaki kolia elongo, Satana asilaki kotia kati na motema ya Yuda Isikarioti, mwana mobali ya Simona, makanisi ya koteke Yesu. 3 Yesu ayebaki ete Tata apesaki Ye bokonzi likolo ya makambo nyonso, ete awutaki epai ya Nzambe mpe ete asengelaki kozonga epai ya Nzambe; 4 atelemaki longwa na mesa, alongolaki bilamba oyo alataki, azwaki eteni moko ya elamba mpe amikangaki yango na loketo. 5 Bongo, atiaki mayi na sani mpe abandaki kosukola makolo ya bayekoli na Ye mpe kopangusa yango na eteni ya elamba oyo amikangaki na loketo. 6 Tango akomaki na esika oyo Simona Petelo azalaki, Simona Petelo alobaki na Ye: — Nkolo, Yo penza osukola ngai makolo? 7 Yesu azongisaki ye: — Likambo oyo Ngai nazali kosala, yo okoki te kososola yango sik'oyo; kasi okososola yango na sima. 8 Kasi Petelo alobaki na Yesu: — Te! Osengeli te kosukola ngai makolo! Yesu azongisaki ye: — Soki nasukoli yo makolo te, okozala lisusu

Bongo, sima na Yesu kozindisa eteni yango ya lipa nazali. 4 Boyebi nzela ya esika oyo nazali kokende. kati na elubu, akamataki yango mpe apesaki yango 5 Toma alobaki na Yesu: — Te, Nkolo! Toyebi te esika epai ya Yuda Isikarioti, mwana mobali ya Simona. 27 oyo ozali kokende; bongo tokoyeba nzela na yango Tango kaka Yuda azwaki eteni yango ya lipa, Satana ndenge nini? 6 Yesu azongiselaki ye: — Ngai, nazali akotaki kati na ye. Bongo Yesu alobaki na ye: — nzela, solo mpe bomoi. Moto moko te akoki koya epai Likambo oyo obongisi kosala, kokisa yango noki. 28 ya Tata, soki na nzela na Ngai te. 7 Soki boyebaki Kasi, kati na bato oyo bazalaki wana na mesa, moko Ngai, bolingaki mpe koyeba Tata na Ngai; mpe te asosolaki tina oyo Yesu alobaki na ye bongo. 29 kobanda sik'oyo, boyebi Ye mpe bomoni Ye. 8 Filipo Lokola ezalaki Yuda nde azalaki kobatela libenga alobaki na Yesu: — Nkolo, lakisa biso Tata; tozali na ya mbongo, bayekoli mosusu bakanisaki ete Yesu posa ya eloko mosusu te. 9 Yesu azongiselaki ye: — alobi na ye: « Kende kosomba biloko oyo tosengeli Ah Filipo! Kala nyonso oyo nazalaka elongo na bino, na yango mpo na feti, » to « kende kopesa lisungi oyebaka na yo kaka Ngai te? Moto oyo amoni Ngai epai ya babola. » 30 Boye, tango kaka Yuda azwaki amoni Tata. Bongo ndenge nini olobi: « Lakisa biso eteni yango ya lipa, abimaki mbala moko. Mpe butu Tata? » 10 Ondimi te ete nazali kati na Tata, mpe ete ekotaki. 31 Sima na Yuda kobima, Yesu alobaki: — Tata azali kati na Ngai? Maloba oyo nayebisaka bino, Sik'oyo, nkembo ya Mwana na Moto emonisami, mpe nalobaka yango te na bokonzi na Ngai moko; ezali Nzambe akozwa nkembo kati na Ye. [32 Lokola Tata oyo azali kati na Ngai nde azali kokokisa bongo Nzambe akozwa nkembo kati na Mwana,]Nzambe misala na Ye. 11 Bondima Ngai: nazali kati na Tata, mpe akopesa Mwana nkembo, kati na Ye moko, mpe mpe Tata azali kati na Ngai. Soki te, bondima ata akosala yango kala mingi te. 33 Bana na Ngai, natikali mpo na misala oyo bomoni Ngai kosala. 12 Nazali na tango moke kaka ya kozala lisusu elongo na koloba na bino penza ya solo: moto oyo andimi Ngai bino. Bokoluka Ngai; mpe makambo oyo nalobaki na akosala misala oyo nazali kosala; akosala kutu misala Bayuda, yango mpe nazali koyebisa bino sik'oyo: « oyo eleki minene, pamba te nazali kokende epai ya Epai Ngai nazali kokende, bino, bokoki te koya kuna. Tata. 13 Mpe nakosala nyonso oyo bokosenga na » 34 Nazali kopesa bino mobeko ya sika: Bolinganaka Kombo na Ngai, mpo ete Tata azwa lokumu kati bino na bino. Ndenge Ngai nalingi bino, bino mpe na Mwana. 14 Soki bosengi Ngai eloko na Kombo bosengeli kolinganaka bino na bino. 35 Ezali na nzela na Ngai, nakosala yango. 15 Soki bolingaka Ngai, ya bolingo oyo bokotalisana bino na bino nde bato bokobatela mibeko na Ngai. 16 Mpe Ngai, nakosenga nyonso bakoyeba ete bozali bayekoli na Ngai. 36 epai ya Tata ete apesa bino Molobelis mosusu mpo Simona Petelo atunaki Yesu: — Nkolo, ozali kokende ete azala elongo na bino tango nyonso, (aiōn g165) 17 wapi? Yesu azongiselaki ye: — Okoki te kolanda Ngai Molimo ya solo, Molimo oyo mokili ekoki koyamba sik'oyo na esika oyo nazali kokende; okolanda Ngai te mpo ete ezali komona Ye te to eyebi Ye te. Kasi sima. 37 Petelo atunaki lisusu: — Nkolo, mpo na nini bino, boyebi Ye, pamba te azali elongo na bino mpe nakoki te kolanda Yo sik'oyo? Nabongami kokufa mpo azali kati na bino. 18 Nakotika bino te lokola bana na Yo. 38 Yesu azongiselaki ye: — Obongami penza bitike; nakozongela bino. 19 Etikali kaka tango moke, kokufa mpo na Ngai! Nazali koloba na yo penza ya mokili ekomona Ngai lisusu te; kasi bino, bokomona solo: liboso ete soso elela, okowangana Ngai mbala Ngai. Mpo ete nazali na bomoi, bino mpe bokozala na bomoi. 20 Tango mokolo yango ekokoma, bokososola ete nazali kati na Tata na ngai; bokososola lisusu ete bozali kati na Ngai, mpe Ngai nazali kati na bino. 21 Moto oyo alingaka Ngai, ezali ye oyo abatelaka mibeko na Ngai mpe atiaka yango na misala. Tata na Ngai akolinga moto oyo alingaka Ngai; Ngai mpe nakolina ye mpe nakomimonisa epai na ye. 22 Yuda (Yuda Isikarioti te) atunaki Yesu: — Nkolo, mpo na nini komimonisa epai na biso, kasi epai ya mokili te? 23 Yesu azongiselaki ye: — Moto oyo alingaka Ngai

14 Yesu alobaki: — Tika ete mitema na bino etungisama te! Bondima Nzambe mpe bondima Ngai. 2 Kat i na ndako ya Tata na Ngai, bisika ezali mingi. Soki ezalaki bongo te, boni, nalingaki koyebisa bino ete nekeyi kuna mpo na kobongisela bino esika? 3 Mpe, sima na Ngai kobongisa yango, nakozonga mpe nakozwa bino mpo ete bozala elongo na Ngai; mpe mpo ete bino mpe bozala na esika oyo Ngai

akobatela maloba na Ngai, mpe Tata na Ngai akolinga Soki boboti bambuma ebele mpe botalisi, na nzela ye; bongo tokoya epai na ye mpe tokovanda elongo yango, ete bozali bayekoli na Ngai, Tata na Ngai na ye. 24 Kasi moto oyo alingaka Ngai te, akobatela azwa lokumu. 9 Ndenge Tata alingaki Ngai, Ngai mpe maloba na Ngai te. Nzokande, Liloba oyo bozali mpe nalingaki bino; boye, bowumela kati na bolingo koyoka ezali ya Ngai te, kasi ezali Liloba ya Tata oyo na Ngai. 10 Soki kaka bobateli mibeko na Ngai, atindaki Ngai. 25 Nayebisi bino makambo oyo nyonso, bokowumela kati na bolingo na Ngai, ndenge Ngai wana nazali nanu elongo na bino. 26 Kasi Molobel, nabatelaki mibeko ya Tata na Ngai mpe nawumelaka Molimo Mosantu oyo Tata akotinda na Kombo na kati na bolingo na Ye. 11 Nalobi na bino makambo Ngai, akoteya bino makambo nyonso mpe akosunga oyo nyonso mpo ete esengo na Ngai ezala kati na bino mpo ete bobosana te nyonso oyo nayebisaki bino, mpe esengo na bino ezala ya kokoka. 12 Tala bino. 27 Nakeyi, kasi natikeli bino kimia; napesi bino mobeko na Ngai: bolinganaka bino na bino ndenge kimia na Ngai. Nazali kopesa bino te ndenge mokili Ngai nalingaki bino. 13 Bolingo oyo eleki monene epesaka. Tika ete mitema na bino etungisama te ezali: kokaba bomoi mpo na balingami. 14 Bozali mpe bobanga te! 28 Boyoki Ngai koloba na bino baninga na Ngai soki bozali kosala makambo oyo ete nakeyi, mpe lisusu ete nakozongela bino. Soki nazali kotinda bino. 15 Nazali kobenga bino lisusu bozalaki kolinga Ngai, bolingaki kosepela na kokende te « bawumbu, » pamba te mowumbu ayebaka na Ngai epai ya Tata, pamba te Tata aleki Ngai na te makambo oyo nkolo na ye asalaka. Nzokande, monene. 29 Nayebisi bino makambo yango sik'oyo, nazali kobenga bino « baninga na Ngai, » pamba te liboso ete esalema, mpo ete bokoka kondima, na nayebisi bino makambo nyonso oyo nayekolaki epai mokolo oyo ekosalema. 30 Kobanda sik'oyo, nakoloba ya Tata na Ngai. 16 Ezali bino te bato boponaki Ngai! na bino lisusu mingi te, pamba te mokonzi ya mokili Ngai nde naponaki bino mpe napesaki bino mosala oyo azali koya. Ezali te mpo ete azali na nguya moko mpo ete bokende, bobota bambuma, bambuma oyo te likolo na Ngai, 31 kasi ezali mpo ete mokili eyeba ete nalingaka Tata, mpe ete nazali kosala kolanda bokosenga Ye na Kombo na Ngai. 17 Tala mobeko na ndenge atindaki Ngai. Botelema; tolongwa awa.

15 Nazali nzete ya solo ya vino, mpe Tata na Ngai azali nkolo elanga. 2 Tata na Ngai akataka etape nyonso oyo, kati na Ngai, ebotaka mbuma te; mpe abongisaka bitape nyonso oyo ebotaka bambuma, mpo ete ebota lisusu bambuma ebele koleka. 3 Bino mpe, bosili kokoma peto mpo na liloba oyo nateyaki bino. 4 Bowumela kati na Ngai, mpe Ngai nakowumela kati na bino. Ndenge etape ekoki kobota bambuma te na ndenge na yango moko, soki ekangani te na nzete na yango ya vino, ndenge wana mpe bino, bokoki kobota bambuma te soki bokangani na Ngai te. 5 Nazali nzete ya vino; bino, bozali bitape. Moto oyo akowumela kati na Ngai, mpe Ngai kati na ye, akobotaka bambuma ebele, pamba te bokoki kosala eloko moko te, soki na lisungi na Ngai te. 6 Moto oyo akowumela te kati na Ngai akobwakama na libanda ya elanga, lokola bitape oyo bakati: ekokawuka, bakolokota yango, bakobwaka yango na moto mpe ekozika. 7 Soki bokowumela kati na Ngai, mpe maloba na Ngai ekowumela kati na bino, bosenga nyonso oyo bolingi, bokozwa yango. 8

ekokisama: « Bayinaki Ngai kaka pamba. » 26 Tango penza koyebisa biso nini na maloba oyo: « Etikali Molabeli akoya, oyo nakotindela bino kowuta epai mwa tango moke mpo ete bomona Ngai lisusu te; ya Tata —Molimo ya bosolo, oyo akowuta epai ya mpe sima na mwa tango, bokomona Ngai lisusu » Tata— akotatola Ye moko na tina na Ngai; 27 bongo mpe « nazali kokende epai ya Tata? » 18 Bamitunaki bino mpe bokotatola na tina na Ngai, pamba te bozali lisusu: — Alingi kotalisa nini tango alobi: « Etikali mwa tango moke? » Tozali kososola te ndimbola to tina na yango. 19 Wana Yesu asosolaki ete balingi kotuna Ye motuna, alobaki na bango: — Boni, bozali solo na posa ya koyeba tina ya maloba na Ngai oyo: « Etikali mwa tango moke mpo ete bomona Ngai lisusu te; mpe sima na mwa tango, bokomona Ngai lisusu? » 20 Nazali koloba na bino penza ya solo: wana bino bokozala kolela mpe komitungisa, mokili ekosepela; bokozala solo na mawa, kasi mawa na bino ekobongwana esengo. 21 Na tango ya kobota, mwasi ayokaka pasi makasi, pamba te eleko ya kobimisa mwana wuta kati na libumu na ye ekoki; kasi soki kaka aboti, abosanaka pasi nyonso oyo amonaki, mpo na esengo oyo atondaka na yango mpo ete aboti moto. 22 Bino mpe ndenge moko, bozali sik'oyo na mawa; kasi tango nakomona bino lisusu, mitema na bino ekotonda na esengo, mpe moto ata moko te akokoka kolongola bino esengo yango. 23 Na mokolo yango, bokopesa Ngai lisusu ata motuna moko te. Nazali koloba na bino penza ya solo: Tata akopesa bino nyonso oyo bokosenga Ye na Kombo na Ngai. 24 Kino sik'oyo, bosengi nanu eloko moko te na Kombo na Ngai. Bosenga, mpe bokozwa, mpo ete esengo na bino ezala ya kokoka. 25 Nalobaki na bino makambo wana nyonso na masese; kasi tango ezali koya, tango oyo nakoloba na bino lisusu na masese te, kasi tango oyo nakoyebisa bino na polele penza makambo oyo etali Tata. 26 Na mokolo wana, bokosenga na Kombo na Ngai. Nazali koloba na bino te ete nakosengela bino epai ya Tata. 27 Ye moko Tata alingaka bino, pamba te bolingaka Ngai mpe bondimaki ete nawutaki epai na Nzambe. 28 Solo, nawutaki epai ya Tata mpe nayaki kati na mokili; mpe sik'oyo, nazali kotika mokili mpe nazali kozonga epai ya Tata. 29 Bayekoli ya Yesu balobaki: — Okomi sik'oyo koloba na biso na polele mpe otiki koloba na masese! 30 Tososoli sik'oyo ete oyebi nyonso, mpe ete ozali na posa te ete bapesa Yo mituna. Mpo na yango, tondimi solo ete owutaki epai ya Nzambe. 31 Yesu azongiselaki bango: — Bondimi sik'oyo? 32 Kasi boyeba malamu ete tango ezali koya, mpe esili kokoka, tango oyo bokopanzana na bangambo

16 Nalobi na bino makambo oyo nyonso mpo ete bokweya te na komekama to mpo ete kondima na bino ekweya te. 2 Pamba te bakobengana bino na bandako ya mayangani; mpe tango elingi kutu kokoka, tango oyo moto nyonso oyo akoboma bino akokanisa ete, wana azali kosala bongo, azali kobonzela Nzambe mbeka. 3 Bakosala bongo mpo ete batikalaki koyeba te ezala Tata to ngai. 4 Namiyebiseli bino makambo wana nyonso mpo ete, soki tango yango ekoki, bokanisa ete Ngai nasilaki koyebisa bino yango. Nayebisaki bino yango te wuta na ebandeli, mpo ete nazalaki nanu elongo na bino. 5 Sik'oyo, nazali kokende epai na Ye oyo atindaki Ngai, mpe moko te kati na bino azali kotuna Ngai: « Ozali kokende wapi? » 6 Kasi mpo ete nalobi na bino bongo, mawa etondi kati na mitema na bino. 7 Nzokande, nalobi na Ngai kaka bosolo. Ezali penza mpo na bolamu na bino ete Ngai nakende; pamba te soki nakeyi te, Molobel akoya te epai na bino; kasi soki nakeyi, nakotindela bino Ye. 8 Bongo tango akoya, akotalisa bato ya mokili na tina na lisumu, na tina na bosembo mpe na tina na kosambisama: 9 na tina na lisumu, pamba te bandimaka Ngai te; 10 na tina na bosembo, pamba te nakeyi epai ya Tata, mpe bokomona Ngai lisusu te; 11 na tina na kosambisama, pamba te mokonzi ya mokili oyo asili kosambisama. 12 Nazali lisusu na makambo mingi ya koyebisa bino, kasi bokokoka kososola yango te sik'oyo. 13 Tango akoya, Molimo ya bosolo, akotambolisa bino kati na bosolo nyonso; pamba te akoloba te makambo kowuta na Ye moko, kasi akoloba kaka makambo nyonso oyo akoyoka, mpe akoyebisa bino makambo oyo ekoya; 14 akomonisa nkembo na Ngai, pamba te akozwa makambo kowuta epai na Ngai mpe akoyebisa bino yango. 15 Nyonso oyo ezali ya Tata ezali mpe ya Ngai; yango wana nalobi ete akozwa makambo kowuta epai na Ngai mpe akoyebisa bino yango. 16 Etikali mwa tango moke mpo ete bomona Ngai lisusu te; mpe sima na mwa tango, bokomona Ngai lisusu. 17 Ndambo ya bayekoli ya Yesu bakomaki komituna: — Yesu alingi

nyonso, moto na moto na ngambo na ye, mpe oyo na bango. **14** Nateyaki bango maloba oyo oyebisaki bokotika Ngai, Ngai moko. Kasi nazali Ngai moko te, Ngai, mpe mokili eyinaki bango mpo ete bazali bato pamba te Tata azali elongo na Ngai. **15** Nasengelaki ya mokili te, ndenge Ngai mpe nazali ya mokili te. koloba na bino bongo mpo ete bozala na kimia kati na Ngai. Kati na mokili, bozali solo komona pasi; kasi na mokili, kasi nde obatela bango liboso ya Satana. boyika mpiko, nalongi mokili.

17 Sima na Yesu koloba bongo, atombolaki miso na Ye na Likolo mpe abondelaki: Tata, tango ekoki; monisa nkembo ya Mwana na Yo mpo ete Mwana mpe amonisa nkembo na Yo; **2** pamba te opesaki Ye bekonzi likolo ya bato nyonso, mpo ete apesa bomoi ya seko epai ya bato nyonso oyo opesaki Ye. (aiōnios g166) **3** Nzokande, bomoi ya seko ezali: koyeba Yo oyo ozali Nzambe moko kaka ya solo, mpe koyeba Yesu-Klisto oyo otindaki. (aiōnios g166) **4** Namonisi nkembo na Yo awa na mokili mpe nasilisi mosala oyo opesaki Ngai. **5** Sik'oyo Tata, pesa Ngai lisusu nkembo oyo nazalaki na yango kuna epai Yo ozali liboso ete okela mokili. **6** Namonisi nkembo na Yo epai ya bato oyo opesaki Ngai sima na Yo kolongola bango na misala ya mokili. Bazalaki bato na Yo, kasi opesaki Ngai bango; mpe batosi Liloba na Yo. **7** Bayebi malamu sik'oyo ete nyonso oyo opesaki Ngai ewutaki solo epai na Yo; **8** pamba te nateyaki bango maloba oyo opesaki Ngai, mpe bayambaki yango na esengo; bayebi ete nawutaki solo epai na Yo, mpe bandimi ete Yo nde otindaki Ngai. **9** Nazali kobondela nde mpo na bango; nazali kobondela te mpo na bato ya mokili, kasi mpo na bato oyo opesaki Ngai, mpo ete bazali bato na Yo. **10** Bato na Yo nyonso bazali bato na Ngai, mpe bato na Ngai nyonso bazali bato na Yo; mpe nkembo na Ngai ezali komonisama kati na bango. **11** Kala mingi te, nakozala lisusu te kati na mokili, pamba te nazali koya epai na Yo; kasi bango, bakokoba kozala kati na mokili. Tata na Ngai, Yo oyo ozali Mosantu, batela bango na nguya ya Kombo na Yo, Kombo oyo opesaki Ngai, mpo ete bazala moko ndenge Yo na Ngai tozali moko. **12** Wana nazalaki elongo na bango, nabatelaki bango na nguya ya Kombo na Yo, Kombo oyo opesaki Ngai; nabatelaki bango malamu, mpe moko te kati na bango abungaki, longola kaka ye oyo asengeli na libebi mpo ete Makomi ekokisama. **13** lisanga ya basoda mpe ya bakengeli oyo bakonzi ya Sik'oyo, nazali koya epai na Yo; kasi nazali koloba makambo oyo tango nazali nanu kati na mokili mpo ete esengo na Ngai, oyo ezali ya kokoka, ezala kati

na bango. **14** Nateyaki bango maloba oyo oyebisaki ya mokili te, ndenge Ngai mpe nazali ya mokili te. **15** Nazali kosenga na Yo te ete olongola bango kati na mokili, kasi nde obatela bango liboso ya Satana. **16** Bazali bato ya mokili te, ndenge Ngai mpe nazali ya mokili te. **17** Bulisa bango na nzela ya bosolo na Yo, Liloba na Yo ya solo. **18** Ndenge otindaki Ngai kati na mokili, ndenge wana mpe Ngai nazali kotinda bango. **19** Namibonzaki mobimba epai na Yo mpo na bango, mpo ete bango mpe babulisama na nzela ya bosolo. **20** Nazali kobondela mpo na bango kaka te, kasi mpe mpo na bato oyo bakondima Ngai na nzela ya mateya na bango, **21** mpo ete bango nyonso bazala moko ndenge Yo Tata ozali kati na Ngai, mpe Ngai kati na Yo; ete bango mpe bazala moko kati na biso, mpe ete mokili endima ete ezali Yo nde otindaki Ngai. **22** Nasaleli bango ngolu ya kobika nkembo na Yo ndenge kaka osalaki mpo na Ngai, mpo ete bazala moko ndenge biso mpe tozali moko: **23** Ngai kati na bango, mpe Yo kati na Ngai. Ezali kaka na nzela wana nde bakokoka kozala penza moko, mpo ete mokili eyeba penza ete Yo nde otindaki Ngai, mpe ete olingaka bango ndenge olingaka Ngai. **24** Tata, nalingi ete bato oyo opesaki Ngai bazala elongo na Ngai kuna epai nazali kokende, mpo ete bamona nkembo na Ngai, nkembo oyo opesaki Ngai, pamba te olingaki Ngai liboso ete okela mokili. **25** Tata, Yo oyo ozali sembo, mokili eyebi Yo te; kasi Ngai nayebi Yo, mpe bato oyo bayebi ete Yo nde otindaki Ngai. **26** Nalakisi bango nguya ya Kombo na Yo, mpe nakokoba kolakisa bango yango, mpo ete bolingo oyo ozali na yango mpo na Ngai ezala kati na bango, mpe Ngai nazala kati na bango.

18 Sima na Yesu kobondela, akendeki elongo na bayekoli na Ye mpe bakatisaki lubwaku ya Sedron epai wapi elanga moko ezalaki. Yesu akotaki na elanga yango elongo na bayekoli na Ye. **2** Yuda oyo asilaki komibongisa mpo na kokaba Yesu ayebaki esika yango malamu, pamba te Yesu azalaki kokende kuna mbala mingi elongo na bayekoli na Ye. **3** Boye Yuda akendeki na elanga yango mpe amemaki Banganga-Nzambe mpe Bafarizeo bapesaki ye. Bato yango basimbaki minda, banzete oyo ezalaki kopela moto mpe bibundeli. **4** Lokola Yesu ayebaki makambo

nyonso oyo esengeli kokomela Ye, akendeki kokutana bandako ya mayangani mpe kati na Tempelo, epai na bango mpe atunaki bango: — Bozali koluka nani? wapi Bayuda nyonso basanganaka; nalobaki eloko 5 Bazongisaki: — Yesu ya Nazareti. Yesu alobaki moko te na nkuku. 21 Mpo na nini ozali kotuna Ngai na bango: — Ezali Ngai oyo. Mpe Yuda oyo atekaki mituna? Tuna epai ya bato oyo bayokaki Ngai koloba. Yesu epai na bango azalaki wana elongo na bango. Ezali bango nde bakoki koyeba malamu makambo 6 Tango Yesu alobaki na bango: « Ezali Ngai oyo, oyo nazalaki koloba. 22 Tango kaka Yesu alobaki » bazongaki na sima mpe bakweyaki na mabele. 7 bongo, moko kati na bakengeli oyo bazalaki wana Yesu atunaki bango lisusu: — Bozali koluka nani? abetaki Ye mbata na koloba: — Boni! Ezali bongo nde Bazongisaki: — Yesu ya Nazareti. 8 Yesu alobaki na ozali kozongisela mokonzi ya Banganga-Nzambe? bango: — Nasili koloba na bino ete ezali Ngai. Soki 23 Yesu alobaki na ye: — Soki nalobi mabe, mabe ezali Ngai nde bozali koluka, botika bato mosusu yango ezali wapi? Kasi soki nalobi na Ngai kaka solo, kokende. 9 Ezali bongo nde esengelaki kokokisama, mpo na nini kobeta Ngai? 24 Bongo Ana atindaki liloba oyo Yesu alobaki: « Kati na bato oyo opesaki Yesu oyo azalaki kaka ya kokangama na basinga, ngai, nabungisi ata moko te. » 10 Lokola Simona epai ya Kayifa, mokonzi ya Banganga-Nzambe. 25 Petelo azalaki na mopanga, abimisaki yango wuta na Wana Simona Petelo azalaki nanu koyetola moto, ebombelo na yango, abetaki mosali ya mokonzi ya batunaki ye: — Yo mpe ozali te moko kati na bayekoli Banganga-Nzambe mpe akataki ye litoyi ya ngambo na ye? Petelo awanganaki yango na koloba: — Te, ya loboko ya mobali. Kombo ya mosali yango ezelaki nazali moyekoli na ye te. 26 Kasi moko kati na basali Malikisi. 11 Kasi Yesu alobaki na Petelo: — Zongisa ya mokonzi ya Banganga-Nzambe, ndeko mobali ya mopanga na yo kati na ebombelo na yango. Boni, moto oyo Petelo akataki litoyi, alobaki: — Boni, ngai nasengeli te komela kopo ya pasi, oyo Tata apesi namonaki yo te elongo na ye kati na elanga? 27 Kasi Ngai? 12 Lisanga ya basoda, mokonzi na bango Petelo awanganaki yango lisusu; mpe mbala moko, mpe bakengeli ya Bayuda bakamataki Yesu mpe soso elelaki. 28 Bongo na tongo makasi, longwa na bakangaki Ye basinga; 13 bamemaki Ye liboso epai ndako ya Kayifa, bamemaki Yesu kati na ndako ya ya Ana oyo azalaki tata-bokilo ya Kayifa, mokonzi moyangeli oyo azalaki moto ya Rome. Kasi bango ya Banganga-Nzambe, na mobu wana. 14 Ezalaki moko bato oyo bamemaki Yesu bakotaki te kati na mpe Kayifa wana nde apesaki Bayuda toli oyo: « ndako ya moyangeli, mpo ete bamikomisa mbindo te Eleki malamu ete moto moko akufa mpo na bato mpe mpo ete bazwa nzela ya kolia bilei ya Pasika. nyonso. » 15 Simona Petelo mpe moyekoli mosusu 29 Yango wana moyangeli Pilato abimaki na libanda bazalaki kolanda Yesu. Moyekoli yango ayebanaki na mpe atunaki bango: — Bofundi moto oyo mpo na mokonzi ya Banganga-Nzambe, mpe akotaki elongo likambo nini? 30 Bazongiselaki ye: — Soki moto oyo na Yesu na lopango ya kati ya ndako ya mokonzi ya asalaki mabe te, tolingaki mpe koya te kotika ye Banganga-Nzambe. 16 Petelo azalaki kozela libanda, na maboko na yo. 31 Pilato alobaki na bango: — na liboso ya ekuke. Moyekoli wana, oyo ayebanaki Bokamata ye mpe bosambisa ye bino moko kolanda na mokonzi ya Banganga-Nzambe, abimaki, asololaki mibeko na bino. Bayuda bazongiselaki ye: — Biso na mwasi mokengeli ekuke mpe akotisaki Petelo. 17 tozali na ndingisa te ya kokatela moto etumbu ya Mwasi mosali oyo azalaki kokengela ekuke atunaki kufa. 32 Ezali ndenge wana nde ekokisamaki maloba Petelo: — Boni, yo mpe ozali te moko kati na bayekoli oyo Yesu alobaki mpo na kolakisa lolenge ya kufa ya moto wana? Petelo azongisaki: — Nazali moyekoli oyo asengelaki kokufa. 33 Pilato azongaki kati na na ye te. 18 Lokola malili ezelaki, basali mpe bakengeli ndako ya moyangeli, abengaki Yesu mpe atunaki bapelisaki moto mpe batelemaki pemberi-pemberi Ye: — Boni, ozali mokonzi ya Bayuda? 34 Yesu mpo na koyetola. Petelo mpe azalaki wana elongo na azongisaki: — Boni, ezali na ndenge na yo moko nde bango mpo na koyetola. 19 Mokonzi ya Banganga- olobi yango to bato mosusu nde bayebisi yo na tina Nzambe apesaki Yesu mituna na tina na bayekoli na na Ngai? 35 Pilato atunaki Yesu: — Boni, okanisi Ye mpe na tina na mateya na Ye. 20 Yesu azongiselaki ete ngai nazali Moyuda? Ezali bato ya ekolo na yo ye: — Nazalaki koloba na polele penza na miso ya moko mpe bakonzi ya Banganga-Nzambe nde bayei bato nyonso, nazalaki koteaya tango nyonso kati na kotika yo na maboko na ngai. Osali nini? 36 Yesu

azongisaki: — Bokonzi na Ngai ezali ya mokili oyo te; likolo na Ngai soki epesamelaki yo te wuta na likolo. soki ezalaki ya mokili oyo, basali na Ngai balingaki Yango wana, moto oyo akabi Ngai na maboko na kobunda mpo ete nakweya te na maboko ya Bayuda. yo asali lisumu monene koleka. 12 Kobanda kaka Solo, bokonzi na Ngai ezali ya mokili oyo te. 37 Pilato na ngonga wana, Pilato akomaki koluka nzela ya atunaki: — Elingi koloba nini, ozali nde mokonzi? kotika Yesu; kasi Bayuda babandaki lisusu koganga: Yesu azongisaki: — Yo nde olobi yango ete nazali — Soki otiki ye, wana ozali na yo moninga ya Sezare mokonzi. Naboutamaki mpe nayaki kati na mokili mpo te! Pamba te moto nyonso oyo amikomisi mokonzi na kopesa litatoli na tina na solo. Moto oyo azali azali monguna ya Sezare. 13 Tango Pilato ayokaki kati na solo ayokaka mongongo na Ngai. 38 Pilato bongo, amemaki Yesu na libanda mpe avandaki na atunaki Ye: — Solo ezali nini? Sima na koloba maloba esambiselo, na esika oyo babengaka, na lokota ya wana, Pilato abimaki lisusu na libanda epai wapi Arami, « Gabata. » 14 Ezalaki mokolo ya suka mpo Bayuda bazalaki mpe alobaki na bango: — Nazwi ye na kokoma na mokolo ya Pasika, na ngonga ya na likambo moko te ya mabe mpo ete nakatela ye midi. Pilato alobaki na Bayuda: — Botala mokonzi etumbu ya kufa. 39 Kasi lokola ezali momesano epai na bino! 15 Kasi babandaki koganga: — Boma ye! na bino ete nabimisa na boloko mokangami moko, Boma ye! Baka ye na ekulusu! Pilato alobaki na na tango ya feti ya Pasika, bozwa sik'oyo mokano. bango lisusu: — Nasengeli penza kobaka mokonzi Bolingi ete natika mokonzi ya Bayuda mpo ete akoma na bino na ekulusu? Bakonzi ya Banganga-Nzambe nsomi? 40 Bango nyonso bazongisaki na koganga: — bazongisaki: — Tozali kaka na Sezare lokola mokonzi, mokonzi mosusu azali te! 16 Pilato akabaki Yesu na maboko na bango mpo ete babaka Ye na ekulusu. Boye, bakamataki Yesu mpe bakendeki na Ye. 17 Yesu amemaki, Ye moko, ekulusu na Ye; abimaki na engumba mpe akendeki na esika oyo babengaka, na lokota ya Arami, « Gologota. » 18 Ezalaki na esika yango nde babakaki Yesu na ekulusu, elongo na bato mosusu mibale: moko, na ngambo ya loboko ya mobali ya Yesu; mosusu, na ngambo ya loboko na Ye ya mwasi. 19 Pilato akomaki na libaya, makomi oyo atiaki na ekulusu; akomaki: Yesu, moto ya Nazareti, Mokonzi ya Bayuda. 20 Lokola esika oyo babakaki Yesu na ekulusu ezalaki pene ya engumba, Bayuda ebele batangaki makomi yango, pamba te bakomaki yango na lokota ya Ebre, lokota ya latino mpe lokota ya Greki. 21 Bakonzi ya Banganga-Nzambe balobaki na Pilato: — Osengelaki te kokoma: « Mokonzi ya Bayuda; » osengelaki nde kokoma: « Moto oyo alobaki: < Nazali mokonzi ya Bayuda. > » 22 Kasi Pilato azongisaki: — Makambo oyo nakomi ekotikala kaka ndenge wana. 23 Sima na basoda kobaka Yesu na ekulusu, bakamataki bilamba na Ye mpe bakabolaki yango na biteni minei: soda moko na moko azwaki eteni moko. Bakamataki mpe nzambala na Ye, oyo ezalaki ya kotongama te, kasi ezalaki kaka elamba moko, kobanda na likolo kino na se. 24 Basoda balobanaki bango na bango: — Topasola yango te, kasi tobeta zeke mpo na koyeba soki nani akozwa yango. Esalemaki bongo mpo ete Makomi

19 Bongo Pilato apesaki mitindo ete bakamata

Yesu, mpe abetisaki Ye fimbu. 2 Basoda basalaki ekoti na banzube mpe balatisaki Ye yango na moto; balatisaki Ye lisusu nzambala ya motane. 3 Bazalaki koya koloba na Ye: « Mbote, mokonzi ya Bayuda! » Mpe babandaki kobeta Ye bambata. 4 Pilato abimaki lisusu mpe alobaki na bango: — Botala! Nayei na Ye na libanda epai na bino mpo boyeba ete ngai nazwi Ye na mabe moko te. 5 Boye, Yesu abimaki alata ekoti ya nzube mpe nzambala ya motane. Pilato alobaki na bango: — Moto yango, ye oyo! 6 Tango kaka bakonzi ya Banganga-Nzambe mpe bakengeli bamonaki Yesu, babandaki koganga: — Baka ye na ekulusu! Baka ye na ekulusu! Kasi Pilato azongisaki: — Bino moko, bokamata ye mpe bobaka ye na ekulusu; ngai nazwi ye na mabe ata moko te. 7 Bayuda balobaki na molende nyonso: — Tozali na Mobeke; mpe kolanda Mobeke na biso, asengeli kokufa, pamba te amikomisi Mwana na Nzambe. 8 Tango Pilato ayokaki maloba wana, abangaki lisusu makasi. 9 Azongaki lisusu kati na ndako ya moyangeli mpe alobaki na Yesu: — Ozali moto ya mboka nini? Kasi Yesu apesaki ye eyano te. 10 Pilato alobaki na Ye: — Boni, oboyi kozongisela ngai eyano? Oyebi te ete ngai nazali na makoki ya kobaka yo na ekulusu mpe ya kotika yo? 11 Yesu alobaki na ye: — Okokaki kozala na bokonzi moko te

oyo ekokisama: « Bakabolaki bilamba na ngai kati na kobanga Bayuda, asengaki epai ya Pilato ndingisa bango mpe babetaki zeke mpo na nzambala na ngai. ya kokitisa nzoto ya Yesu longwa na ekulusu. Pilato » Ezali makambo wana nde basoda basalaki. 25 Tala apesaki ye ndingisa yango, mpe Jozefi akendeki mpe bato oyo batelemaki pene ya ekulusu ya Yesu: Mama akitisaki nzoto ya Yesu. 29 Nikodem oyo, na ebandeli, na Ye, ndeko mwasi ya mama na Ye, Mari oyo azalaki akendeki kotala Yesu na butu, ye mpe ayaki; amemaki mwasi ya Klopasi, mpe Mari ya mboka Magidala. 26 bakilo pene tuku misato ya mafuta ya mire basangisa Tango Yesu amonaki ete moyekoli oyo azalaki kolinga na aloe. 40 Bango mibale bakamataki nzoto ya Yesu atelemi pembeni ya mama na Ye, alobaki na mama mpe balingaki yango na maputu ya lino oyo, kati na na Ye: — Mwasi, tala mwana na yo! 27 Mpe alobaki yango, batiaiki mafuta ya solo kitoko, ndenge ezalaki na moyekoli yango: — Tala mama na yo! Boye, momesano ya Bayuda mpo na kokunda bibembe. 41 kobanda na tango wana, moyekoli yango azwaki Pene ya esika oyo babakaki Yesu na ekulusu, ezalaki mama ya Yesu mpo ete akoma kovanda na ndako na elanga moko oyo, kati na yango, ezalaki na kunda na ye. 28 Sima na yango, wana Yesu asosolaki ete moko ya sika epai wapi batikalaki nanu kokunda ata makambo nyonso esili kosalema, abimisaki maloba moto moko te. 42 Lokola, mpo na Bayuda, ezalaki oyo mpo ete Makomi ekokisama: — Nayoki posa ya mokolo ya komilengela mpo na Saba, batiaiki Yesu mayi. 29 Lokola ezalaki na mbeki moko etonda na kati na kunda yango, pamba te ezalaki pene.

vino ya ngayi pembeni ya esika yango, batiaiki, na songe ya nzete moko ya izope, eponze moko epola na vino yango ya ngayi mpe batombolaki yango kino na monoko ya Yesu. 30 Tango kaka Yesu amelaki vino yango ya ngayi, alobaki: — Nyonso ekokisami. Bongo, akitisaki moto mpe azongisaki molimo na Ye. 31 Lokola ezalaki mokolo ya komilengela mpo na Saba, mpe lokola Saba yango ezalaki na tina makasi, Bayuda balingaki te ete bibembe etikala na ba-ekulusu na tango ya Saba. Boye, bakendeki kosenga epai ya Pilato ete apesa mitindo ya kobuka makolo ya bibembe oyo ezalaki na likolo ya ba-ekulusu mpe ya kolongola banzoto na bango. 32 Basoda bayaki mpe babukaki makolo ya mibali nyonso mibale oyo babakaki na ba-ekulusu elongo na Yesu; babandaki na moko, bongo balekaki na oyo mosusu. 33 Wana ekomaki ngala ya makolo ya Yesu, bamonaki ete Yesu amikufelaki; mpe babukaki lisusu te makolo na Ye. 34 Moko kati na basoda atobolaki mopanzi ya Yesu na nzela ya likonga; mpe mbala moko, makila mpe mayi ebimaki na mopanzi yango. 35 Moto oyo azali kopesa litatoli na tina na makambo oyo amonaki yango kosalema na miso na ye, mpe litatoli na ye ezali ya solo; ayebi penza ete azali koloba solo mpo ete bino mpe bondima. 36 Makambo nyonso wana esalemaki bongo mpo ete Makomi oyo ekokisama: « Bakobuka ata mokuwa na Ye moko te. » 37 Eteni mosusu ya Makomi elobi: « Bakotala Ye oyo batabolaki mopanzi. » 38 Sima na makambo wana, Jozefi, moto ya mboka Arimate, oyo azalaki moyekoli ya Yesu, kasi na nkuku mpo ete azalaki

20 Na tongo-tongo ya mokolo ya liboso ya poso, wana molili ezalaki nanu, Mari, moto ya mboka Magidala, akendeki na kunda mpe amonaki ete libanga esilaki kolongolama na ekoteloy a kunda. 2 Apotaki mbangu mpo na kokende kokutana na Simona Petelo mpe moyekoli mosusu, ye oyo Yesu azalaki kolinga; alobaki na bango: — Balongoli Nkolo wuta na kunda, mpe toyebi te soki batie Ye wapi! 3 Petelo elongo na moyekoli wana bakendeki na kunda. 4 Bango mibale bazalaki kopota mbangu nzela moko; kasi lokola moyekoli wana azalaki mbangu koleka Petelo, akomaki moto ya liboso na kunda. 5 Agunzamaki mpo na kotala mpe amonaki, na mabele, maputu oyo bakundaki na yango Yesu; kasi akotaki te. 6 Simona Petelo oyo azalaki kolanda ye akomaki mpe akotaki kati na kunda, amonaki maputu oyo ezalaki na mabele 7 mpe elamba oyo balingaki na moto ya Yesu; elamba ezalaki esika moko te na maputu oyo balingaki na yango nzoto ya Yesu, kasi ezalaki ya kolingama na esika na yango moko. 8 Bongo moyekoli oyo akomaki moto ya liboso kuna na kunda, ye mpe akotaki kati na kunda; amonaki mpe andimaki. 9 Kasi kino na tango wana, basosolaki nanu te ete Yesu asengelaki kosekwa kati na bakufi, kolanda ndenge Makomi ezali koloba. 10 Sima na yango, bayekoli nyonso mibale bazongaki na esika oyo bazalaki kovanda. 11 Nzokande, Mari atelemaki na libanda, pene ya kunda, mpe azalaki kolela. Mpe wana azalaki kolela, agunzamaki mpo na kotala kati na kunda; 12 amonaki ba-anjelu mibale balata

bilamba ya pembe mpe bavanda na esika oyo nzoto na ndako. Na mbala oyo, Toma mpe azalaki elongo ya Yesu ezalaki: moko na ngambo ya moto, mpe na bango, mpe bikuke ezalaki ya kokangama. Yesu mosusu, na ngambo ya makolo. 13 Ba-anjelu batunaki ayaki, atelemaki kati na bango mpe alobaki: — Tika ye: — Mwasi, mpo na nini ozali kolela? Azongisaki: ete kimia ezala na bino! 27 Bongo, alobaki na Toma: — Nazali kolela mpo ete balongoli Nkolo na ngai — Tia mosapi na yo awa, tala maboko na Ngai; mpe nayebi te soki batie Ye wapi? 14 Tango alobaki sembola loboko na yo mpe tia yango na mopanzi na bongo, abalukaki mpe amonaki Yesu atelemi wana, Ngai. Kozala te moto oyo azangi kondima, kasi moto kasi ayebaki te ete ezali Yesu. 15 Yesu atunaki ye: na kondima! 28 Toma azongiselaki Yesu: — Nkolo — Mwasi, mpo na nini ozali kolela? Ozali koluka na ngai mpe Nzambe na ngai! 29 Yesu alobaki na nani? Mariakanasi ete azali mosali elanga; alobaki ye: — Ondimi mpo ete omoni Ngai! Esengo na bato na ye: — Tata, soki yo nde moto olongolaki Ye, oyo bamoni te, kasi bandimi! 30 Yesu asalaki lisusu, yebisa ngai esika nini otie Ye mpo ete nakende na miso ya bayekoli na Ye, bikamwa mosusu mingi kokamata Ye. 16 Yesu alobaki na ye: — Mari! Mari oyo ekomami te kati na buku oyo. 31 Kasi mpo na abalukaki mpe alobaki na lokota ya Ebre: — Rabuni! Klisto, Mwana na Nzambe; mpe mpo ete, na nzela ya 17 Yesu alobaki na ye: — Kosimba Ngai te, pamba te nanu namati te epai ya Tata na Ngai. Kende nde kondima Ye, bozwa bomoi na Kombo na Ye.

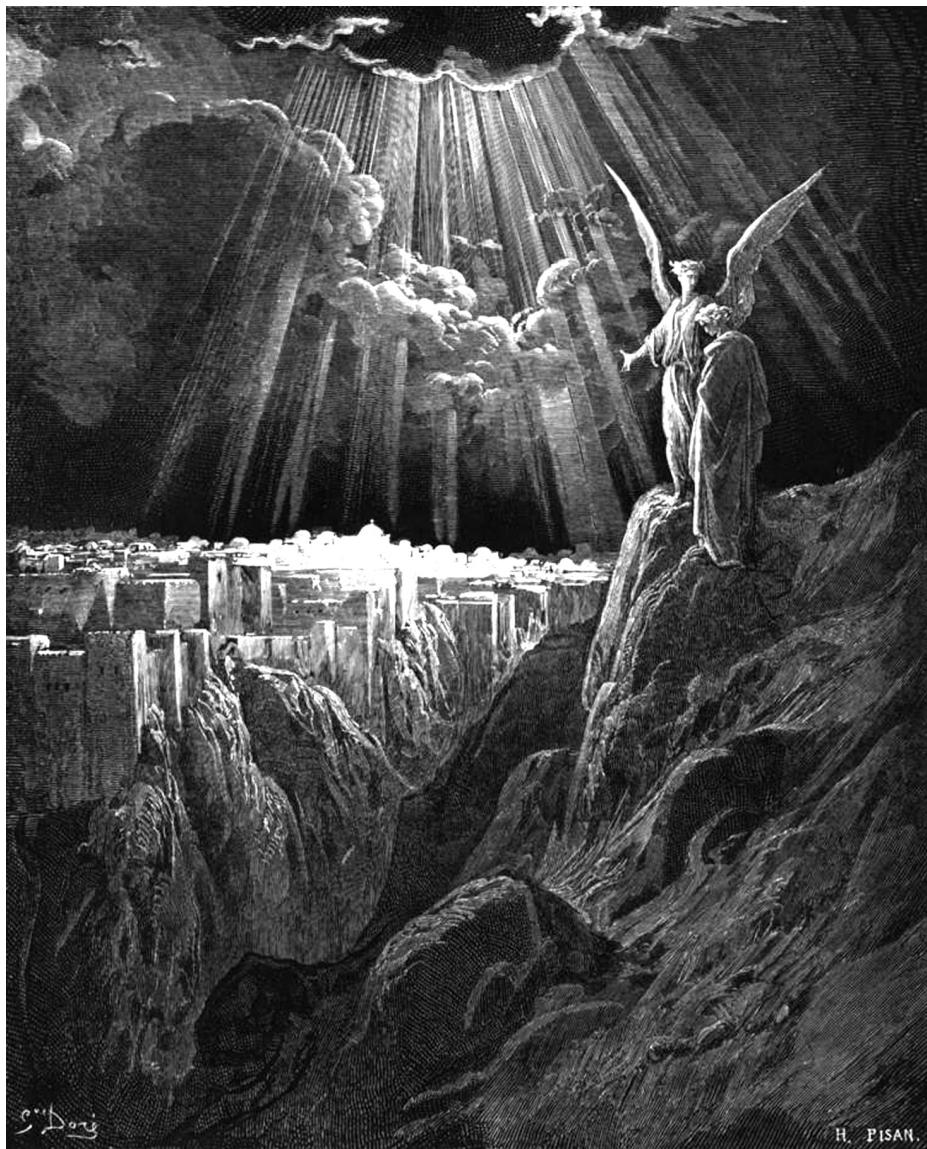
epai ya bandeko na Ngai mpe yebisa bango ete nakeyi epai ya Tata na Ngai, oyo azali mpe Tata na bino; epai ya Nzambe na Ngai, oyo azali mpe Nzambe na bino. 18 Mari, moto ya mboka Magidala, akendeki koyebisa bayekoli ete awuti komona Nkolo; ayebisaki bango lisusu makambo oyo Nkolo alobaki na ye. 19 Na pokwa ya mokolo wana ya liboso ya poso, wana bayekoli basanganaki esika moko kati na ndako mpe bakangaki malamu bikuke mpo ete bazalaki kobanga bakonzi ya Bayuda, Yesu ayaki, atelemaki na kati-kati na bango mpe alobaki: — Tika ete kimia ezala na bino! 20 Wana azalaki koloba bongo, alakisaki bango maboko na Ye mpe mopanzi na Ye. Bayekoli batondaki na esengo tango bamonaki Nkolo. 21 Yesu alobaki na bango lisusu: — Tika ete kimia ezala na bino! Ndenge Tata atindaki Ngai, Ngai mpe nazali kotinda bino. 22 Sima na Yesu koloba makambo wana, afulaki bango mopepe mpe alobaki na bango: — Boyamba Molimo Mosantu! 23 Bato oyo bokolimbisa masumu na bango, masumu na bango ekolimbisama; kasi ba-oyo bokolimbisa te, bakozwa mpe bolimbisi te. 24 Toma, moko kati na bayekoli zomi na mibale, oyo babengaka Lipasa, azalaki te elongo na bayekoli tango Yesu ayaki. 25 Bayekoli mosusu balobaki na ye: — Towuti komona Nkolo! Kasi Toma azongiselaki bango: — Soki ngai namoni te bilembo ya basete na maboko na Ye, soki natie mosapi na ngai te kati na bisika oyo basete etobolaki Ye, mpe soki natie te loboko na ngai kati na mopanzi na Ye, nakotikala kondima te. 26 Sima na mikolo mwambe, bayekoli ya Yesu basanganaki lisusu kati

na ngai mpe Nzambe na ngai! 29 Yesu alobaki na Ye na libongo ya ebale ya Tiberiade. Tala ndenge nini abimelaki bango: 2 Wana bayekoli oyo bazalaki esika moko: Simona Petelo, Toma oyo babengaka Lipasa; Natanaele, moto ya mboka Kana ya Galile, bana ya Zebede mpe bayekoli mosusu mibale; 3 Simona Petelo alobaki na bango: — Bandeko na ngai, nakeyi na ngai koloba mbisi! Balobaki na ye: — Biso mpe tokende elongo na yo! Bakendeki mpe bamataki na bwato; kasi na butu wana, bazwaki ata mbisi moko te. 4 Na tongo makasi, Yesu atelemaki na libongo, kasi bayekoli bayebaki te ete ezali Ye. 5 Yesu abengaki bango: — Bana na Ngai! Boni, bozali na mbisi te? Bazongisaki: — Te! 6 Alobaki na bango: — Bobwaka monyama na ngambo ya loboko ya mobali ya bwato, mpe bokozwa bambisi. Boye, babwakaki monyama mpe bakokaki lisusu te kobenda yango longwa na mayi, pamba te etondaki na bambisi ebele. 7 Moyekoli oyo Yesu azalaki kolinga mingi alobaki na Petelo: — Bandeko, ezali Nkolo! Tango kaka ayokaki ete ezali Nkolo, Simona Petelo akangaki nzambala na ye na loketo mpe amibwakaki na mayi, pamba te amilongolelaki bilamba mpo na koloba mbisi. 8 Ezali bayekoli mosusu nde bazongisaki bwato na libongo, wana bazalaki kobenda monyama etonda na bambisi ebele, pamba te bazalaki mosika te na mokili: bametele pene nkama moko ekabolaki libongo na esika oyo bazalaki. 9 Tango baktiki na mabele, bamonaki mapa mpe moto ya makala oyo na likolo

na yango ezalaki na bambisi. **10** Yesu alobaki na nakoya, wana etali yo na nini? Kasi yo, landa Ngai. bango: — Boya na ndambo ya bambisi oyo bowuti **23** Mpo na yango, sango epanzanaki kati na bandeko kozwa. **11** Simona Petelo amataki na bwato mpe ete moyekoli yango akokufa te. Nzokande, Yesu abendaki monyama kino na mokili. Ezalaki ya kotonda alobaki te ete moyekoli wana akokufa te, kasi alobaki na bambisi ya minene pene nkama moko na tuku nde: « Soki nalingi ete azala kaka na bomoi kino mitano na misato. Atako bambisi ezalaki penza ebele, tango nakoya, wana etali yo na nini? » **24** Ezali kutu monyama epasukaki te. **12** Bongo Yesu alobaki na moyekoli yango nde azali kotatola makambo yango bango: — Boya kolia. Lokola bayekoli bayebaki ete mpe akomaki yango na mokanda. Mpe biso toyebi ezali Nkolo, moko te kati na bango amekaki kotuna ete litatoli na ye ezali ya solo. **25** Yesu asalaki lisusu Ye: « Ozali nani? » **13** Yesu apusanaki, azwaki mapu makambo mosusu ebele; soki bakomaki yango na mpe akabolaki yango kati na bango; asalaki mpe mikanda moko sima na mosusu, nakanisi ete mokili bongo mpo na mbisi. **14** Ezalaki mbala ya misato mobimba elingaki kokoka te mpo na kobomba babuku oyo Yesu abimelaki bayekoli na Ye sima na kosekwa oyo balingaki kokoma.

na Ye kati na bakufi. **15** Tango basilisaki kolia, Yesu atunaki Simona Petelo: — Simona, mwana mobali ya Yoane; boni, olingaka Ngai koleka ndenge bango balingaka Ngai? Azongisaki: — Iyo, Nkolo! Oyebi malamu ete nalingaka Yo. Yesu alobaki na ye: — Batela bampate na Ngai. **16** Yesu atunaki ye mpo na mbala ya mibale: — Simona, mwana mobali ya Yoane; boni, olingaka Ngai? Azongisaki: — Iyo, Nkolo! Oyebi malamu ete nalingaka yo! Yesu alobaki na ye: — Batela bampate na Ngai. **17** Bongo Yesu atunaki ye mpo na mbala ya misato: — Simona, mwana mobali ya Yoane; boni, olingaka Ngai? Petelo ayokaki mawa mingi kati na motema mpo ete ekomaki mbala ya misato oyo Yesu atunaki ye: « Olingaka Ngai? » Bongo azongiselaki Yesu: — Nkolo, oyebi makambo nyonso; oyebi malamu ete nalingaka Yo! Yesu alobaki na ye: — Batela bameme na Ngai. **18** Nazali koloba na yo penza ya solo: tango ozalaki elenge, ozalaki kokanga yo moko mokaba na yo mpe ozalaki kokende na esika nyonso oyo olingi. Kasi tango okokoma mobange, okotanda maboko na yo, mpe ekozala moto mosusu nde akokanga yo mokaba mpe akomema yo na esika oyo yo okolina kutu kokende te. **19** Yesu alobaki bongo mpo na kotalisa lolenge ya kufo oyo Petelo asengelaki kokufa mpo na nkembo ya Nzambe. Sima na Ye koloba bongo, alobaki na Petelo: — Landa Ngai! **20** Petelo atalaki na sima mpe amonaki moyekoli oyo Yesu azalaki kolinga koleka bayekoli mosusu, ye oyo, wana bazalaki kolia, alalelaki Yesu na tolo mpe atunaki Ye: « Nkolo, nani akoteka Yo? » Ye mpe azalaki kolanda bango. **21** Tango Petelo amonaki ye, atunaki Yesu: — Nkolo, okanisi nini mpo na ye? **22** Yesu azongisaki: — Soki nalingi ete azala kaka na bomoi kino tango

Namonaki engumba ya bule, Yelusalemi ya sika, kokita wuta na Lola epai ya Nzambe.

Ebongisamaki lokola mwasi mobandami ya libala oyo asali monzele mpo na mobali na ye.

Nayokaki mongongo moko ya monene kobima wuta na Kiti ya Bokonzi mpe ezalaki koloba: «

Botala, Nzambe atie evandelo na Ye katí na bato mpe akovanda elongo na bango. Bakozala

bato na Ye, Ye moko Nzambe akozala elongo na bango mpe akozala Nzambe na bango.

Emoniseli 21:2-3

Emoniseli

- 19** Sima na makambo wana, nayokaki lokola makelele ya bato ebele koganga kuna na Lola: « Aleluya! Lobiko, nkembo mpe nguya ezali ya Nzambe na biso, 2 pamba te akataka makambo na bosolo mpe na bosembo; apesi etumbu epai ya mwasi ya ndumba monene oyo azalaki kobebisa mokili na nzela ya kindumba na ye, mpe azongisi mabe na mabe mpo na makila ya bawumbu na Ye. » 3 Bagangaki na mbala ya mibale: « Aleluya! Pamba te molinga kowuta na mwasi ya ndumba monene ezali komata na likolo mpo na libela na libela! » (aiōn g165) 4 Bampaka tuku mibale na minei mpe bikelamu minei ya bomoi bafukamaki mpe bagumbamelaki Nzambe oyo avandaka na Kiti ya Bokonzi, mpe bagangaki: « Amen! Aleluya! » 5 Bongo mongongo moko ebimaki wuta na Kiti ya Bokonzi mpe elobaki: « Bokumisa Nzambe na biso; bino bawumbu na Ye nyonso, bino oyo botosaka Ye, mikolo mpe bana mike! » 6 Bongo nayokaki makelele moko lokola makelele ya bato ebele, lokola makelele ya bibale minene, mpe lokola lokito ya kake makasi; ezalaki koganga: « Aleluya! Pamba te Yawe na biso, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso, atalisi bokonzi na Ye. 7 Tika ete tosepela, totonda na esengo mpe topesa Ye nkembo! Pamba te tango ya feti ya libala ya Mpate ekoki. Mwasi mobandami na Ye ya libala asili komibongisa. 8 Elamba ya lino ya kitoko oyo ezali kongenga epesamelie mpe ete alata yango. » Elamba ya lino ya peto ezali misala ya bosembo ya basantu. 9 Bongo anjelu alobaki na ngai: « Koma: « Esengo na bato oyo babengami na feti ya libala ya Mpate! » » Alobaki lisusu: « Ezali maloba ya solo ya Nzambe. » 10 Bongo nafukamaki na makolo ya anjelu mpo na kogumbamela ye, kasi alobaki na ngai: « Kosala bongo te! Nazali moninga na yo ya mosala mpe ya bandeko na yo, oyo babatelaka litatoli ya Yesu. Fukamela nde Nzambe! Pamba te ezali litatoli ya Yesu nde molimo ya lisakoli. » 11 Bongo namonaki Lola efungwami, mpe mpunda moko ya pembe ezalaki liboso na ngai. Kombo ya motambolisi ya mpunda yango ezali: « Sembo mpe Solo. » Akataka makambo mpe abundaka bitumba na bosembo. 12 Miso na Ye ezali lokola moto oyo ezali kopela; mpe na moto na Ye, ezali na mitole ebele. Bakoma kombo moko na nzoto na Ye, kombo oyo Ye moko kaka nde ayebi. 13 Alati nzambala bazindisa na makila; kombo na Ye ezali: « Liloba na Nzambe. » 14 Mampinga ya Lola ezalaki kolanda Ye na likolo ya bampunda ya pembe; balataki bilamba ya lino ya kitoko, ya pembe mpe ya peto. 15 Mopanga moko ya minu ezalaki kobima na monoko na Ye mpo na kobeta bikolo. Akokamba yango na lingenda ya ebende mpe akonika bambuma ya vino kati na ekamolelo ya vino ya kanda monene ya Nzambe-Na-Nguya-Nyonso. 16 Na nzambala mpe na mopende na Ye, bakoma kombo: « Mokonzi ya Bakonzi mpe Nkolo ya bankolo. » 17 Bongo namonaki anjelu moko atelemi kati na moyi; azalaki koloba na mongongo makasi epai ya bandeke nyonso oyo ezalaki kopumbwa na likolo makasi: « Boya, bosangana mpo na feti monene ya Nzambe, 18 mpo ete bolia misuni ya bakonzi, ya bakonzi ya mampinga, ya bilombe, ya bampunda elongo na batambolisi na yango mpe ya bato nyonso: bawumbu to bansomi, bato minene to bato pamba. » 19 Bongo namonaki nyama mpe bakonzi ya mokili elongo na mampinga na bango kosangana mpo na kobundisa Motambolisi ya mpunda mpe mampinga na Ye. 20 Kasi nyama ekangamaki elongo na mosakoli ya lokuta oyo azalaki kosala bikamwa na kombo ya nyama. Na nzela ya bikamwa yango, akosaki bato oyo batiamaki elembo ya nyama mpe bagumbamelaki ekekko na yango. Bango mibale: nyama mpe mosakoli ya lokuta, babwakamaki ya bomoi kati na liziba ya moto mpe ya sofolo. (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 Bongo mopanga oyo ebimaki na monoko ya Motambolisi ya mpunda ebomaki bato oyo batikalaki, mpe bandeke nyonso etondaki na kolia misuni ya bibilembe na bango.
- 20** Bongo namonaki anjelu moko kokita wuta na Lola; asimbaki na loboko na ye fungola ya libulu ya monene mpe ya molili makasi mpe monyololo moko ya monene. (Abyssos g12) 2 Akamatataki dalagona, nyoka wana ya kala oyo azali zabolo to Satana; akangaki ye monyololo mpo na mibu nkoto moko. 3 Anjelu abwakaki ye kati na libulu wana ya monene mpe ya molili makasi; akangaki yango mpe abetaki kashe na likolo na yango mpo ete akosa lisusu bikolo te kino tango mibu nkoto moko ekokoka. Sima na yango, bakotika ye mpo na mwa tango moke. (Abyssos g12) 4 Bongo namonaki bakiti ya bokonzi. Bato oyo bavandaki na bakiti yango bapesamelaki bokonzi

ya kosambisa. Namonaki mpe milimo ya bato oyo bakataki bango mito mpo na litatoli na bango na tina na Yesu mpe na tina na Liloba na Nzambe, mpo liboso elimwaki, mpe ebale monene ezalaki lisusu te. ete bagumbamelaki te nyama mpe ekeko na yango 2 Namonaki engumba ya bule, Yelusalemi ya sika, mpe batiamaki te elembo na yango na bambunzu kokita wuta na Lola epai ya Nzambe. Ebongisamaki mpe na maboko na bango. Bazongaki na bomoi mpe lokola mwasi mobandami ya libala oyo asali monzele bakonzaki elongo na Klisto mibu nkoto moko. 5 Bato mpo na mobali na ye. 3 Nayokaki mongongo moko mosusu oyo bakufaki bazongaki na bomoi te liboso ya monene kobima wuta na Kiti ya Bokonzi mpe ete mibu nkoto moko esila. Yango nde lisekwa ya ezalaki koloba: « Botala, Nzambe atie evandelo na liboso. 6 Bato oyo bakosekwa na lisekwa ya liboso Ye katì na bato mpe akovanda elongo na bango. bazali bato ya esengo mpe basantu! Kufa ya mibale Bakozala bato na Ye, Ye moko Nzambe akozala ezali na bokonzi te epai na bango, kasi bakozala elongo na bango mpe akozala Nzambe na bango. Banganga-Nzambe ya Nzambe mpe ya Klisto, mpe 4 Akopangusa mpinzoli nyonso na miso na bango. bakokonza elongo na Ye mibu nkoto moko. 7 Tango Kufa, matanga, kolela to pasi ekozala lisusu te, mibu wana nkoto moko ekosila, bakobimisa Satana pamba te makambo ya kala esili koleka. » 5 Bongo wuta na boloko na ye, 8 mpe akokende kokosa bikolo Ye oyo avandaki na Kiti ya Bokonzi alobaki: « Nazali ya bangambo nyonso minei ya mokili mobimba, elingi kokomisa biloko nyonso ya sika. » Alobaki lisusu: koloba Gogi mpe Magogi. Akosangisa bango mpo na « Koma makambo oyo, pamba te maloba oyo ezali bitumba. Motango na bango ekozala lokola zelo ya penza ya solo mpe ebongi na kotela yango motema. ebale monene oyo bakoki kotanga te. 9 Bapanzanaki » 6 Alobaki na ngai lisusu: « Ekokisami. Nazali Alifa na mokili mobimba, bazingelaki molako ya basantu mpe Omega, Ebandeli mpe Suka. Na moto oyo azali mpe engumba oyo Nzambe alingaka. Kasi moto na posa ya mayi, nakopesa mayi ya ofele wuta na ekitaki longwa na likolo mpe ezikisaki bango. 10 Bongo Satana oyo azalaki kokosa bango abwakamaki na liziba ya moto mpe ya sofolo, epai wapi nyama mpe mosakoli ya lokuta babwakamaki. Bakonyokolama kuna seko na seko, butu mpe moyi. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 Bongo namonaki Kiti monene ya Bokonzi, ya langi ya pembe elongo na Ye oyo avandaki na Kiti yango. Likolo mpe mabele ekimaki mosika na Ye mpe emonanaki lisusu te. 12 Namonaki lisusu bakufi, bato minene mpe bato pamba batelemi liboso ya Kiti ya Bokonzi. Babuku efungolamaki. Mpe buku mosusu efungolamaki, yango nde buku na ngai: « Yaka, nakolakisa yo mwasi mobandami ya bomoi. Bongo bakufi basambisamaki kolanda ya libala, mwasi ya Mpate. » 10 Bongo katì na misala na bango ndenge ekomama katì na babuku. Molimo, amemaki ngai na likolo ya ngomba moko ya monene mpe ya molayi; alakisaki ngai Yelusalemi, engumba ya bule, oyo ezalaki kokita wuta na Lola epai ya Nzambe. 11 Ezalaki kongenga na nkembo ya Nzambe, mpe kongenga na yango ezalaki lokola kongenga ya libanga ya talo makasi, lokola jasipe oyo emonisaka lokola krisitali. 12 Engumba yango ezalaki na mir moko ya molayi mpe emata na bosanda, mpe ezalaki na bikuke zomi na mibale, mpe na ba-anjelu zomi na mibale na bikuke yango. Bakombo ya mabota zomi na mibale ya Isalaele ezalaki ya kokomama na bikuke yango. 13 Bikuke misato ezalaki na ngambo

(Limnē Pyr g3041 g4442)

ya este, misato na ngambo ya nor, misato na ngambo ya sude, mpe misato na ngambo ya weste. 14 Mir ya engumba yango etongamaki likolo ya miboko zomi na mibale, mpe bakombo ya bantoma zomi na mibale ya Mpate ezalaki ya kokomama na likolo na yango. 15 Anjelu oyo azalaki kosolola na ngai asimbaki lokola emekelo molayi lingenda basala na wolo, mpo na komeka molayi ya engumba, ya bikuke na yango mpe ya mir na yango. 16 Bangambo nyonso minei ya engumba yango ezalaki ndenge moko na molayi mpe na mokuse. Anjelu asalelaki lingenda na ye mpo na komeka molayi ya engumba: ezalaki na bakilometele pene nkoto mibale na nkama mibale na molayi, na mokuse mpe na bosanda. 17 Anjelu amekaki mpe kovimba ya mir kolanda ndenge bato basalaka: ezalaki na bametele pene tuku motoba na mitano. 18 Mir yango etongamaki na jasipe, mpe engumba ezalaki ya wolo oyo basangisa na eloko mosusu te, peto lokola talatala. 19 Babambaki mabanga ya talo ya ndenge na ndenge na miboko ya mir ya engumba yango: babambaki jasipe na moboko ya liboso, safiri na moboko ya mibale, shalisedwane na moboko ya misato, emerode na moboko ya minei, 20 sardiwane na moboko ya mitano, korinaline na moboko ya motoba, krizolite na moboko ya sambo, berili na moboko ya mwambe, topaze na moboko ya libwa, krizopraze na moboko ya zomi, tirikwaze na moboko ya zomi na moko, mpe ametisite na moboko ya zomi na mibale. 21 Bikuke wana zomi na mibale ezalaki lokola mayaka zomi na mibale; ekuke moko na moko esalemaki na liyaka moko. Balabala monene ya engumba yango ezalaki ya wolo oyo basangisa na eloko mosusu te, peto lokola talatala. 22 Namonaki ata tempelo moko te kati na engumba, pamba te Yawe, Nzambe-Na-Nguya-Nyonso mpe Mpate nde bazali Tempelo na yango. 23 Engumba yango ezali na posa te ya moyi to ya sanza mpo na kongengisa yango, pamba te engengisamaka na nkembo ya Nzambe; bongo Mpate azali mwinda na yango. 24 Bikolo ekotambola na pole na yango, mpe bakonzi ya mokili bakomema nkembo na bango kati na engumba. 25 Bikuke ya engumba yango ekobanda kokangama te mokolo mobimba, pamba te butu ekozala kuna te. 26 Bakomemela engumba yango nkembo mpe lokumu ya bikolo. 27 Eloko moko te ya mbindo ekokota kuna, mpe moto moko te oyo asalaka makambo ya nkele mpe alobaka lokuta akokota kuna; kaka ba-oyo bakombo na bango ekomama kati na buku ya bomoi ya Mpate nde bakokota kuna.

22 Bongo anjelu alakisaki ngai ebale ya mayi ya bomoi; ezalaki kongenga lokola talatala mpe ezalaki kobima wuta na Kiti ya Bokonzi ya Nzambe mpe ya Mpate. 2 Ezalaki kotiola na kati-kati ya balabala monene ya engumba. Na esika oyo ebale ekabwanaki na biteni mibale, ezalaki na nzete ya bomoi oyo ebotaka bambuma mbala zomi na mibale na mobu, elingi koloba ete ebotaka bambuma sanza na sanza; mpe makasa na yango ebikisaka bikolo. 3 Elakeli mabe ekozala lisusu te. Kiti ya Bokonzi ya Nzambe mpe ya Mpate ekozala kati na engumba, mpe bawumbu na Ye bakosalela Ye. 4 Bakomona elongi na Ye, mpe Kombo na Ye ekokomama na bambunzu na bango. 5 Butu ekozala lisusu te. Bakozala na posa te ya pole ya mwinda to ya moyi, pamba te Nkolo Nzambe akongengisa bango na pole na Ye. Mpe bakonza seko na seko. (aiōn g165) 6 Anjelu alobaki na ngai: « Maloba oyo ezali ya solo mpe ebongi na kотиela yango motema. Nkolo, Nzambe ya milimo ya basakoli, atindaki anjelu na Ye mpo na kolakisa na basali na Ye makambo oyo esengeli kosalema kala mingi te. » 7 Yoka! Nazali koya kala mingi te. Esengo na moto oyo abatelaka maloba ya masakoli oyo ekomama kati na buku oyo. 8 Ngai Yoane, nayokaki mpe namonaki makambo oyo. Mpe tango nayokaki mpe namonaki yango, nafukamaki na makolo ya anjelu oyo alakisaki ngai yango mpo na kogumbamela ye. 9 Kasi anjelu alobaki na ngai: « Kosala bongo te! Nazali moninga na yo ya mosala, ya bandeko na yo, basakoli; mpe ya ba-oyo nyonso babatela maloba ya buku oyo. Gumbamela nde Nzambe! » 10 Bongo alobaki na ngai lisusu: « Kobomba te maloba ya masakoli ya buku oyo, pamba te tango ekomi pene. 11 Tika ete moto oyo asalaka mabe akoba kosala mabe, tika ete moto oyo azali mbindo akoba kozala mbindo, tika ete moto oyo azali sembo akoba kozala sembo, mpe tika ete moto azali bule akoba kozala bule! » 12 Yoka! Nazali koya kala mingi te! Nakomema elongo na Ngai lifuti mpo na moto na moto kolanda misala na ye. 13 Nazali Alifa mpe Omega, Moto ya liboso mpe Moto ya suka, Ebandeli mpe Suka. 14 Esengo na bato oyo basukolaka bilamba na bango mpo na kozwa ndingisa ya kolia bambuma ya nzete ya bomoi mpe ya koleka na bikuke mpo na kokota na

engumba. 15 Kasi bambwa, bato ya maji, bandumba, babomi, basambeli bikeko mpe bato nyonso oyo balingaka mpe basalelaka lokuta, bakozala na libanda ya engumba. 16 Ngai Yesu, natindaki anjelu na Ngai mpo na kotatola bosolo ya makambo oyo kati na Mangomba. Nazali Mosisa mpe mokitani ya Davidi; Monzoto ya tongo, oyo engengaka. 17 Molimo mpe Mwasi mobandami ya libala balobi: — Yaka! Tika ete ye oyo azali koyoka maloba oyo aloba: « Yaka! » Tika ete ye oyo azali na posa ya mayi aya; mpe tika ete ye oyo alingi kozwa mayi ya bomoi azwa yango na ofele. 18 Ngai Yoane, nazali koyebisa moto nyonso oyo azali koyoka maloba ya masakoli ya buku oyo: soki moto abakisi ata likambo moko na likolo ya makambo oyo, Nzambe akobakisela ye bitumbu oyo ekomami kati na buku oyo; 19 mpe soki moto alongoli ata likambo moko na maloba ya masakoli ya buku oyo, Nzambe mpe akolongola ye ndingisa ya kolia bambuma ya nzete ya bomoi mpe ya kokota kati na Engumba ya Bule, oyo etalisami kati na buku oyo. 20 Motatoli ya makambo oyo alobi: — Iyo, nazali koya kala mingi te. Amen: Nkolo Yesu, yaka! 21 Tika ete ngolu ya Nkolo Yesu ezala na bino nyonso!

66 Verses

Lingála at AionianBible.org

The Bible is a library of 66 books in the Protestant Canon written by 40 different men over a span of 1,500 years from 1435 BC to 65 AD with one consistent message. From the first page through the last, Jesus. Genesis promised our deliverer is coming, Jesus. Moses said our better prophet is coming, Jesus. Isaiah prophesied our Messiah will be a suffering servant, Jesus. John announced our Anointed One is here, Jesus. Jesus himself testified he is our Lord God, Yahweh. The gospels agree our conqueror of death has risen, Jesus. The Apostles witnessed our victor ascend to his throne in Heaven, Jesus. And Revelation promises Jesus' return for our final judgment. Are you ready? Read the Bible cover to cover at AionianBible.org and answer these questions. How did I get here? Why am I here? How do I determine right or wrong? How can I escape condemnation? What is my destiny? Begin with the primer verses below.

Ebandeli 9:8 Boye, Nzambe alobaki na Noa mpe na bana na ye ya mibali: 9:9 « Nasali sik'yo boyokani elongo na yo mpe na bikitani na yo sima na yo, 9:10 na bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali elongo na yo: bandeke, bibwele mpe banyama ya zamba, banyama nyonso oyo ebimaki na masuwa elongo na yo, bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali na mokili. 9:11 Nasali boyokani elongo na yo: bikelamu nyonso oyo ezali na bomoi ekobebisama te na mayi ya mpela. Mpe mpela ekozala lisusu te mpo na kobevisa mokili. » 9:12 Nzambe alobaki lisusu: « Tala elembó ya boyokani oyo natie kati na Ngai mpe bino, mpe bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali na bino elongo. Ezali boyokani mpo na milongo nyonso oyo ekoya: 9:13 natie monama na Ngai na mapata, mpe yango ekozala elembó ya boyokani kati na Ngai mpe mokili.

Kobima 14:13 Moyize azongiselaki bango: — Bobanga te, boyika mpiko! Bokomona kokangolama oyo Yawe akomemela bino lelo; bato ya Ejipito oyo bozali komona lelo, bokotikala komona bango lisusu te. 14:14 Yawe akobunda mpo na bino, mpe bino bovanda kimia.

Levitike 20:26 Bozala bule, bato oyo babulisami mpo na Ngai; pamba te Ngai Yawe, nazali Bule; nalongolaki bino kati na bikolo mosusu, natiaki bino pembeni, mpo ete bozala bato na Ngai moko.

Mitango 6:24 'Tika ete Yawe apambola yo mpe abatela yo! 6:25 Tika ete Yawe angengisela yo elongi na Ye mpe apesa yo ngolu na Ye! 6:26 Tika ete Yawe amona yo mpe apesa yo kimia!' >

Deteronomi 18:18 Nakobimisa kati na bandeko na bango mosakoli moko lokola yo; nakotia maloba na Ngai kati na monoko na ye, mpe akoyebisa bango nyonso oyo Ngai nakotinda ye. 18:19 Soki moto aboyi koyoka maloba na Ngai, oyo mosakoli yango akoloba na Kombo na Ngai, Ngai moko nakopesa ye etumbu.

Jozue 1:7 Kasi zala makasi mpe yika mpiko, sala keba ete otosa mibeko nyonso oyo Moyize, mowumbu na Ngai, apesaki yo; komeka te kobima libanda na yango, ezala na ngambo ya loboko ya mobali to na ngambo ya loboko ya mwasi, mpo ete okoka kolonga na makambo nyonso oyo okosala. 1:8 Sala ete maloba ya buku oyo ya Mobeko ewumela tango nyonso na monoko na yo; tangaka mpe kanisaka yango butu mpe moyi, mpo ete osala kolanda nyonso oyo ekomami kati na yango. Na bongo nde okokende liboso mpe okolonga kati na misala na yo nyonso. 1:9 Boni, nalobaki na yo te: Zala makasi mpe yika mpiko? Kozala na somo te mpe kolemba nzoto te, pamba te Ngai Yawe, Nzambe na yo, nakozala elongo na yo na bisika nyonso oyo okokende. »

Bilombe 2:7 Basalelaki Yawe tango nyonso Jozue azalaki na bomoi mpe, sima na kufa na ye, tango nyonso bampaka, oyo bamonaki misala nyonso ya Yawe mpo na Isalaele, bazalaki na bomoi.

Rite 1:16 Kasi Rite azongiselaki ye: — Kotindika ngai na makasi te ete natika yo to napengwa na nzela na yo; pamba te na esika nyonso oyo yo okokende nde ngai mpe nakokende, mpe na esika nyonso oyo yo okovanda nde ngai mpe nakovanda; bato na yo bakozala bato na ngai, mpe Nzambe na yo akozala Nzambe na ngai. 1:17 Na esika oyo yo okokufa nde ngai mpe nakokufa, mpe na esika yango nde bakokunda ngai. Tika ete Yawe apesa ngai etumbu ya makasi soki eloko mosusu ekaboli biso longola kaka kufa.

1 Samuele 16:7 Kasi Yawe alobaki na Samuele: — Kotala te lolenge ya nzoto na ye to molayi na ye, pamba te naponi ye te. Yawe atalaka te ndenge moto atalaka. Moto atalaka kaka oyo ebetaka na miso, kasi Yawe atalaka motema.

2 Samuele 7:22 Oh Nkolo Yawe, ozali monene ndenge nini! Moko te akokani na Yo; mpe, kolanda nyonso oyo toyoki na matoyi na biso, Nzambe mosusu azali te, bobele Yo!

1 Bakonzi 2:3 Sala makambo oyo Yawe, Nzambe na yo, alingaka: tambola na banzela na Ye, batela malako mpe bikateli na Ye, mibeko mpe mitindo na Ye, ndenge ekomama kati na Mobeko ya Moyize, mpo ete olonga na makambo nyonso oyo okosala mpe na bisika nyonso oyo okokende;

2 Bakonzi 22:19 Lokola motema na yo etutami, lokola omikitisi liboso ya Yawe sima na yo koyoka makambo oyo nalobaki, mpo na kotelemela esika oyo elongo na bavandi na yango, ete bakobebisama mpe bakolakelama mabe; lokola opasoli bilamba na yo mpe oleli liboso na Ngai, Ngai mpe nayoki, elobi Yawe.

1 Masolo ya Kala 29:17 Oh Nzambe na ngai, nayebi ete oyebi bozindo ya mitema na biso, osepelaka na bosembo. Napesi nyonso oyo wuta na mokano ya motema na ngai moko mpe na makanisi ya lokuta te. Sik'oyo, namoni ndenge nini bato na Yo, oyo bazali awa, bapesi Yo makabo oyo na motema malamu.

2 Masolo ya Kala 7:14 soki bato na Ngai, oyo babengami na Kombo na Ngai bamikitisi, basambeli, baluki elongi na Ngai, mpe bapesi mokongo na banzela na bango ya mabe, Ngai, nakoyoka bango wuta na Likolo, nakolimbisa masumu na bango mpe nakobikisa mokili na bango.

Esidrasi 7:10 mpo ete Esidrasi amipesaki ye moko penza, na motema na ye mobimba, mpo na koyekola mpe kotia na misala mibeko ya Yawe mpe mpo na kolakisa na bana ya Isalaele bikateli mpe mitindo ya mibeko yango.

Neyemi 6:3 Natindelaki bango bamemi sango koyebisa bango eyano oyo: — Nazali na mosala monene ya kosala, nakokoka te koya kuna. Mpo na nini mosala etelema tango nakotika yango mpo na koya kokutana na bino?

Ester 4:14 Pamba te soki yo okangi monoko na yo mpe olobi eloko moko te na tango oyo, lisungi mpe lobiko mpo na Bayuda ekowuta na esika mosusu; kasi yo mpe libota ya botata na yo, bokokufa. Kutu, nani ayebi soki tango mosusu ezali mpo na makambo ya boye nde okomaki na ndako ya mokonzi?

Yobo 19:25 Ngai, nayebi na ngai malamu ete Mosikoli na ngai azali na bomoi, mpe, awa na mokili, akotelema ya suka mpo na kokata likambo na ngai.

Banzembo 23:1 Nzembo ya Davidi. Yawe azali mobateli na ngai, nakozanga ata eloko moko te. 23:2 Apemisaka ngai na matiti ya mobesu, mpe amemaka ngai pemberi ya mayi ya kimia. 23:3 Ayeisaka sika makasi ya bomoi na ngai, akambaka ngai na banzela ya bosembo mpo na lokumu ya Kombo na Ye. 23:4 Ata soki nasengeli kokatisa lubwaku oyo etondi na molili ya kufa, nakobanga mabe ata moko te, pamba te ozali elongo na ngai, nzete na Yo ya mobateli ekambaka ngai, mpe lingenda na Yo ebatelaka ngai. 23:5 Obongisaka mesa mpo na ngai na miso ya bayini na ngai, opakolaka moto na ngai mafuta mpe otondisaka kopo na ngai kino kosopana. 23:6 Solo, na mikolo nyonso ya bomoi na ngai, esengo mpe bolingo na Yo ekobanda kolanda ngai; mpe nakovanda kati na Tempelo ya Yawe kino suka ya bomoi na ngai.

Masese 3:5 Ndimela Yawe na motema na yo mobimba, mpe kotia motema te na mayele na yo. 3:6 Yebaka Ye na banzela na yo nyonso, mpe Ye akokomisa yango alima.

Mosakoli 3:10 Natalaki mokumba oyo Nzambe amemisaki bato. 3:11 Nzambe asalaka eloko na eloko malamu na tango na yango; atiaka lisusu, kati na mitema ya bato, posa ya koyeba mabombami na Ye. Nzokande, bato bakokaka te kososola mosala ya Nzambe, kobanda na ebandeli kino na suka.

Loyembo ya Salomo 2:4 Amemaki ngai na esika oyo bamelaka masanga, mpe bendele na ye likolo na ngai ezali bolingo.

Ezayi 9:6 Pamba te mwana mobali moko abotami mpo na biso, mwana mobali moko apesameli biso, mpe bokonzi ezali na likolo ya mapeka na ye; bakobenga ye: Mosungi ya kokamwa, Nzambe ya nguya, Tata ya seko, Mokonzi ya kimia. 9:7 Bokonzi na ye ekokende mosika penza, mpe kimia na ye ekozala na suka te. Akovanda na kiti ya bokonzi ya Davidi, akozala mokonzi ya mokili na ye, akolendisa mpe akokamba yango na bosembo mpe na boyengebene, wuta na tango oyo kino libela na libela. Yango nde makambo oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, akosala na bolingo makasi na Ye.

Jeremi 1:4 Yawe alobaki na ngai: 1:5 — Liboso ete nasala yo kati na libumu ya mama na yo, nayebaki yo; liboso ete obotama, nabulisaki yo: naponaki yo mpo ete ozala mosakoli ya bikolo. 1:6 Nazongisaki: — Oh Nkolo Yawe, nayebi koloba te, pamba te nazali nanu elenge! 1:7 Kasi Yawe alobaki na ngai: — Koloba te: « Nazali elenge. » Osengeli kokende epai ya bato nyonso epai wapi nakotinda yo, mpe osengeli koyebisa bango makambo nyonso oyo nakotinda yo. 1:8 Kobanga bango te, pamba te nazali elongo na yo mpo na kobatela yo, —elobi Yawe. 1:9 Bongo Yawe asembolaki loboko na Ye, asimbaki monoko na ngai mpe alobaki: — Tala, nasili kotia maloba na Ngai kati na monoko na yo. 1:10 Na mokolo ya lelo, yeba ete nasili kopesa yo bokonzi likolo ya bikolo mpe ya mikili mpo na kopikola mpe kopanza, kobuka mpe kokweyisa, kotonga mpe kolona.

Bileli 3:21 Nzokande, tala makambo oyo nakanisaka; oyo mpo na yango, nazalaka na elikya: 3:22 Bolamu ya Yawe esili te, mawa na Ye ekomi nanu na suka te; 3:23 ekomaka ya sika tongo nyonso. Solo, boyengebene na Yo ezali monene!

Ezekieli 36:26 Nakopesa bino motema ya sika mpe nakotia kati na bino molimo ya sika; nakolongola kati na bino mitema ya mabanga mpe nakopesa bino mitema ya misuni. 36:27 Nakotia Molimo na Ngai kati na bino mpe nakosala ete botosa bikateli na Ngai mpe bobatela mibeko na Ngai na bokebi.

Daniele 3:16 Shadraki, Meshaki mpe Abedinego bazongiselaki mokonzi Nabukodonozori: — Tozali na tina na komibundela te na likambo oyo liboso na yo. 3:17 Soki babwaki biso kati na libulu ya moto, Nzambe oyo tosalelaka azali na makoki ya kobikisa biso wuta na libulu yango mpe ya kokangola biso na maboko na yo. 3:18 Kasi ata soki abikisi na Ye biso te, tolinci mokonzi oyeba ete, biso, tokosalela banzambe na yo te mpe tokogumbamela te ekeko ya wolo oyo osalaki.

Oze 6:6 Pamba te nasepelaka na boboto koleka mbeka, mpe na boyebi ya Nzambe koleka mbeka ya kotumba.

Joeli 2:28 Sima na makambo oyo, nakosopa Molimo na Ngai kati na bato nyonso. Bana na bino ya mibali mpe ya basi bakosakola, mibange na bino bakolota bandoto, bilenge na bino bakozwa bimoniseli. 2:29 Ata mpe kati na basali na Ngai ya mibali mpe ya basi, nakosopa Molimo na Ngai, na mikolo wana. 2:30 Nakolakisa bino bilembo ya kokamwa, na likolo mpe na mokili: makila, moto mpe makonzi ya milinga. 2:31 Moyi ekobongwana molili, mpe sanza ekobongwana makila, liboso ete mokolo ya Yawe ekoma, mokolo oyo ya monene mpe ya somo. 2:32 Bongo moto nyonso oyo akobelela Kombo ya Yawe akobikisama; pamba te na ngomba Siona mpe na Yelusalemi, ekozala na bato oyo bakobika, kolanda ndenge Yawe alobaki, mpe bato oyo Yawe akobenga bakozala kati na bato oyo bakobika.

Amosi 5:24 Kasi tika ete makambo ekatama na bosolo ndenge ebale etiolaka, mpe bosembo etambola lokola ebale oyo ekawukaka te.

Abidiasi 1:15 Mokolo ya Yawe ekomi pene mpo na bikolo nyonso. Bakosala yo kaka makambo oyo yo osalaki, bongo mabe oyo osalaki ekozongela yo.

Yona 2:6 Nazindi kino na esika oyo ngomba ebandaka, mabele esili kokanga bikangelo na yango sima na ngai mpo na libela. Kasi Yo Yawe, Nzambe na ngai, obimisi ngai ya bomoi wuta na libulu ya mozindo. 2:7 Wana nakomi pene ya kobungisa elikya, nakanisi Yo, Yawe, mpe libondeli na ngai emati kino epai na Yo, kino na Tempelo na Yo ya bule. 2:8 Bato oyo bakangamaka na banzambe ya bikeko ezanga tina babungisaka bolingo oyo Nzambe alingaka bango. 2:9 Kasi ngai, na koyembaka nzembo ya matondi, nalingi kobanda kobonzelaka Yo bambeka mpe kokorisaka bilaka oyo nazali kopesa, pamba te lobiko ezali ya Yawe. »

Mishe 6:8 Oh moto, bateyaki yo makambo oyo ezali malamu. Mpe tala makambo oyo Yawe azali kosenga epai na yo: Tambola na bosembo, linga boboto mpe tambola elongo na Nzambe na yo na komikitisa.

Naumi 1:2 Yawe azali Nzambe oyo atonda na zuwa, oyo azongisaka mabe na mabe. Yawe azongisaka mabe na mabe mpe atombokaka makasi. Yawe azongisaka mabe na mabe epai ya banguna na Ye, akangelaka bayini na Ye kanda makasi. 1:3 Yawe asilikaka noki te, mpe nguya na Ye ezali monene. Yawe atikaka te moto oyo asali mabe lokola nde asali na ye mabe te, kasi apesaka etumbu na moto oyo asali mabe. Yawe apasolaka nzela na Ye katи na ekumbaki, katи na mopepe makasi.

Abakuki 3:17 Nzokande, nzete ya figi ebimisi fololo te, nzete ya vino eboti mbuma te, nzete ya olive eboti mbuma te, bilanga ebimisi bilei te, bameme mpe bantaba ezali te katи na lopango, mpe bangombe ezali te katи na lopango. 3:18 Kasi ngai nakosepela katи na Yawe mpe nakotondisama na esengo mingi katи na Nzambe, Mobikisi na ngai. 3:19 Nkolo Yawe azali makasi na ngai: akomisaka makolo na ngai lokola makolo ya mboloko, apesaka ngai makasi ya komata kino na likolo ya bangomba. Wuta na buku ya motambolisi banzembo. Babetaki yango na mandanda.

Sofoni 3:17 Yawe, Nzambe na yo, azali elongo na yo, azali Elombe Mobikisi. Akosepela na yo makasi mpe akopemisa yo, na bolingo na Ye; akoyemba banzembo ya esengo na tina na yo. ›

Aje 1:4 « Boni, bokanisi ete ezali mpo na bino tango ya kovanda na bandako ya kitoko wana Tempelo ezali ya kobeba? » 1:5 Sik'oyo, tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Bokanisa nanu malamu makambo nyonso oyo ezali kokomela bino. 1:6 Bozali kolona milona ebele, kasi bozali kobuka bambuma moke kaka, bozali kolia kasi bozali kotonda te, bozali komela kasi bozali kosilisa posa na bino te, bozali kolata bilamba kasi malili ezali kosila te, mpe lifuti ya mosali ezali kokota na libenga etoboka. » 1:7 Tala liloba oyo Yawe, Mokonzi ya mampinga, alobi: « Bokanisa nanu malamu makambo oyo ezali kokomela bino.

Zakari 12:10 Nakosopa Molimo ya ngolu mpe ya mabondeli epai ya libota ya Davidi mpe epai ya bavandi ya Yelusalemi. Bakosembola miso na bango epai na Ngai oyo batobolaki. Bakosalela ye matanga ndenge kaka basalaka matanga ya mwana oyo abotama kaka ye moko; bakolela ye makasi ndenge balelaka mwana mobali ya liboso oyo asili kokufa.

Malashi 4:2 Kasi mpo na bino oyo botosaka Kombo na Ngai, moyi ya bosembo ekobima mpe ekomemela bino lobiko. Boye, bokobina mpe bokopumbwa na esengo lokola bana ngombe ya mibali katи na lopango. 4:3 Bokonyata bato mabe, pamba te bakokoma lokola putulu na se ya matambe na bino, na mokolo oyo nazali kobongisa, » elobi Yawe, Mokonzi ya mampinga.

Matayo 28:18 Yesu apusanaki pene na bango mpe alobaki: — Bokonzi nyonso epesameli Ngai, ezala katи na Likolo to na mokili. 28:19 Bokende, bokomisa bato ya bikolo nyonso bayekoli na Ngai, bobatisa bango na

Kombo ya Tata, ya Mwana mpe ya Molimo Mosantu; **28:20** bolakisa bango kotosa makambo nyonso oyo natindaki bino. Boyeba malamu ete nazali elongo na bino mikolo nyonso kino na suka ya mokili. (aiōn g165)

Malako **1:14** Tango babwakaki Yoane kati na boloko, Yesu akendeki na Galile epai wapi azalaki koteya Sango Malamu ya Nzambe. **1:15** Azalaki koloba: « Tango ekoki, mpe Bokonzi ya Nzambe ekomi pene. Bobongola mitema mpe bondima Sango Malamu. » **1:16** Mokolo moko, wana Yesu azalaki koleka pemberni ya ebale ya Galile, amonaki Simona mpe Andre, ndeko na ye. Bazalaki kobwaka monyama na ebale, pamba te bazalaki balobi mbisi. **1:17** Yesu alobaki na bango: « Bolanda Ngai, mpe nakokomisa bino balobi bato. » **1:18** Mbala moko, batikaki minyama na bango mpe balandaki Yesu.

Luka **4:18** « Molimo ya Nkolo azali likolo na Ngai, pamba te apakoli Ngai mafuta mpo na kosakola Sango Malamu epai ya babola; atindi Ngai kosakola bonsomi epai ya bakangami, koyebisa bakufi miso ete bakomona lisusu, kokangola bato oyo bazali konyokwama

Yoane **3:16** Pamba te Nzambe alingaki mokili mingi penza, yango wana apesaki Mwana na Ye se moko, mpo ete moto nyonso oyo akondima Ye akufa te kasi azwa bomoi ya seko. (aiōnios g166) **3:17** Nzambe atindaki Mwana na Ye kati na mokili mpo ete akatela yango etumbu te, kasi mpo ete abikisa yango.

Misala ya Bantoma **1:7** Yesu azongiselaki bango: — Likambo ya koyeba tango to mikolo oyo Tata abongisa, na mokano na Ye moko, etali bino te. **1:8** Kasi bokozwa nguya, wana Molimo Mosantu akokitela bino; mpe bokozala batatoli na Ngai kati na Yelusalemi, na etuka mobimba ya Yuda, ya Samari, mpe kino na basuka ya mokili.

Barome **11:32** Pamba te Nzambe akanga bato nyonso lokola na boloko ya kozanga botosi mpo ete ayokela bato nyonso mawa. (eleēsē g1653) **11:33** Oh, tala ndenge nini bomengo, bwanya mpe boyebi ya Nzambe ezali na mozindo mingi! Moto moko te akoki koyeba makanisi na Ye mpe kososola nzela na Ye! **11:34** « Nani ayebaki makanisi ya Nkolo? Nani akomaki kopesa Ye toli? **11:35** Nani apesaki Nkolo eloko mpo ete Nkolo azongisela ye? » **11:36** Pamba te biloko nyonso ewutaka epai na Ye, na nzela na Ye mpe mpo na Ye. Tika ete nkembo ezonga epai na Ye mpo na libela na libela! Amen! (aiōn g165)

1 Bakolinto **6:9** Boyebi te ete bato mabe bakokota te na Bokonzi ya Nzambe? Bomikosa te: bato na pite, basambeli bikeko, bato na bikobo, bato oyo balula makambo ya soni, mibali oyo basangisaka nzoto na mibali, **6:10** miyibi, bato ya lokoso ya mbongo, balangwi masanga, bato oyo bakoselaka baninga makambo mpo na kobebisa lokumu na bango, ba-oyo babotolaka biloko ya bato, bakokota te na Bokonzi ya Nzambe. **6:11** Mpe bozalaki ndenge wana, bato mosusu kati na bino. Kasi basukolaki bino, babulisaki bino mpe bakomisaki bino bato ya sembo, na Kombo ya Nkolo Yesu-Klisto mpe na nzela ya Molimo ya Nzambe na biso.

2 Bakolinto **5:17** Yango wana, soki moto azali kati na Klisto, akomi ekelamu ya sika: makambo ya kala eleki, mpe makambo ya sika eyei. **5:18** Makambo oyo nyonso ewutaka na Nzambe oyo azongisaki boyokani kati na biso mpe Ye moko na nzela ya Klisto mpe apesaki biso lotomo ya boyokanisi. **5:19** Pamba te, kati na Klisto, Nzambe azalaki kozongisa boyokani kati na bato mpe Ye moko, na kotala masumu na bango te. Mpe atiaki kati na biso liloba ya boyokanisi. **5:20** Yango wana, mpo na Klisto, tozali bantoma, lokola nde Nzambe azali kolendisa bato na nzela na biso: « Na Kombo ya Klisto, tozali kosenga na bino ete bozongisa boyokani na bino elongo na Nzambe. **5:21** Ye oyo atikalaki kozala na lisumu te, Nzambe akomisaki Ye lisumu mpo na biso, mpo ete tokoma bosembo ya Nzambe kati na Ye. »

Bagalatia **1:6** Nazali kokamwa ete bozali kosundola noki Ye oyo abengaki bino na nzela ya ngolu ya Klisto mpe bozali kolanda sango malamu mosusu **1:7** oyo ezalaka kutu te. Solo, ezali na bato oyo bazali kotia mobulu kati na bino mpe bazali koluka kobongola Sango Malamu ya Klisto.

Ba-Efeso 2:1 Bozalaki bakufi mpo na mabe mpe masumu na bino, 2:2 oyo bozalaki kosala na kala mpo na kobika bomoi na bino tango bozalaki kotambola kolanda baposa ya mokili oyo, mpe tango bozalaki kolanda mokonzi ya milimo mabe, molimo oyo ezali kosala sik'oyo kati na bato oyo bazangi botosi epai ya Nzambe. (aiōn g165) 2:3 Biso nyonso mpe, na kala, tozalaki elongo na bango, tozalaki kotambola kolanda baposa na biso ya nzoto, tozalaki kokokisa nyonso oyo nzoto mpe makanisi na biso ezalaki kotinda biso kosala. Lokola bato mosusu, kanda ya Nzambe esengelaki kokweyela biso mpo na mabe ya bomoto na biso. 2:4 Kasi mpo ete Nzambe atondi na mawa mpe alingaki biso na bolingo monene, 2:5 atako tozalaki bakufi mpo na masumu na biso, akomisaki biso bato ya bomoi elongo na Klisto. Bobikisami nde na ngolu... 2:6 Kati na Yesu-Klisto, Nzambe asekwisaki biso elongo na Klisto mpe avandisaki biso elongo na Ye na bisika ya Likolo 2:7 mpo na kotalisa na bato ya bikeke oyo esengeli koya na sima, bomengo monene ya ngolu na Ye, oyo alakisaki kati na Yesu-Klisto na nzela ya boboto na Ye epai na biso. (aiōn g165) 2:8 Pamba te bobikisami nde na ngolu, na nzela ya kondima—mpe yango ewuti na bino te, kasi ezali nde likabo kowuta na Nzambe— 2:9 ezali na nzela ya misala na bino te mpo ete moko te akoka komikumisa. 2:10 Solo, tozali mbuma ya mosala ya Nzambe: Akelaki biso kati na Yesu-Klisto mpo ete tosala misala ya malamu oyo Nzambe abongisa wuta kala mpo ete tokokisa yango.

Bafilipi 3:7 Kasi makambo oyo nazalaki komona ete ezali na tina mpo na ngai, nakomi sik'oyo komona yango pamba mpo na Klisto. 3:8 Kaka yango te, nazali kutu komona makambo nyonso lokola eloko pamba likolo ya bolamu oyo eleki monene: koyeba Yesu-Klisto, Nkolo na ngai. Ezali mpo na Ye nde ngai nandimaki kobungisa makambo wana nyonso mpe nazali komona yango lokola bisanza, mpo ete nakoka kozwa Klisto 3:9 mpe bakuta ngai kati na Ye. Nakomi moto ya sembo mpo ete nandimeli Klisto: Nzambe akomisi ngai moto ya sembo na nzela ya kondima. Ezali lisusu te na nzela ya kotosa Mibeko ndenge nazalaki kokanisa kala.

Bakolose 1:15 Klisto azali elilingi ya Nzambe oyo amonanaka te, azala liboso ya bikelamu nyonso, 1:16 pamba te ezali na nzela na Yesu nde nyonso ekelama kati na Likolo mpe na mabele, bikelamu oyo emonanaka mpe oyo emonanaka te, milimo mpe bokonzi ya milimo, bakonzi ya milimo mpe banguya. Ezali na nzela na Yesu mpe mpo na Yesu nde nyonso ekelama. 1:17 Yesu azali liboso na nyonso, mpe nyonso esimbama kati na Ye; 1:18 azali moto ya nzoto na Ye, oyo ezali Lingomba; azali ebandeli, Mosekwi ya liboso kati na bakufi, mpo ete azala na bokonzi ya liboso kati na nyonso, 1:19 pamba te, kati na Ye, Nzambe asepelaki kovandisa bonzambe na Ye nyonso 1:20 mpe kozongisa, na nzela ya Klisto, boyokani kati na Ye moko Nzambe mpe bikelamu nyonso, ezala oyo ezali na mabele to mpe oyo ezali kati na Likolo, na kotia kimia na nzela ya makila oyo Mwana na Ye asopaki na ekulusu.

1 Batesalonika 4:1 Bandeko, mpo na oyo etali makambo mosusu, tolakisaki bino ndenge nini bosengeli kotambola mpo na kosepelisa Nzambe, mpe yango nde bozali kosala. Kasi sik'oyo, tozali kosenga na bino mpe kotinda bino na makasi, kati na Nkolo Yesu, ete bokoba kosalaka bongo koleka. 4:2 Pamba te boyebi mitindo oyo topesaki bino na Kombo ya Nkolo Yesu. 4:3 Nzambe alingi ete bozalaka bule tango nyonso: bokimaka pite; 4:4 moko na moko kati na bino asengeli koyeba kobatela nzoto na ye kati na bosantu mpe lokumu, 4:5 asengeli koboya kozala mowumbu ya baposa ya nzoto lokola Bapagano oyo bayebi Nzambe te,

2 Batesalonika 3:6 Bandeko, totindi bino na Kombo ya Nkolo Yesu-Klisto ete bokima ndeko nyonso oyo atambolaka na bomoi ya mobulu mpe alingaka te kotambola kolanda malakisi oyo bozwaki kowuta na biso. 3:7 Pamba te boyebi bino moko ndenge nini bosengeli kolanda ndakisa na biso. Tango tozalaki elongo na bino, tozalaki bagoyigoyi te 3:8 mpe toliaki epai ya moto moko te bilei ya ofele; kasi tozalaki, butu mpe moyi, kosala mosala ya makasi mpe ya pasi, mpo ete topesaka mokumba na biso epai ya moto moko te kati na bino. 3:9 Nzokande elingi koloba te ete tozangaki makoki mpo na lisungi ya ndenge wana, kasi tosalaki bongo mpo ete tokoma ndakisa mpo na bino. 3:10 Pamba te, ezala tango tozalaki elongo na bino, topesaki bino mobeko oyo: « Tika ete moto oyo aboyi kosala mosala alia mpe te! »

1 Timote 2:1 Boye liboso na nyonso, nazali kolendisa ete bosengaka na Nzambe, bosambelaka Ye, bobondelaka Ye mpo na bato mosusu mpe bozongisela. Ye matondi mpo na bato nyonso, 2:2 mpo na bakonzi mpe mpo na bakambi nyonso, mpo ete tokoka kobika bomoi ya boboto, ya kimia, ya botosi kati na makambo ya Nzambe, mpe bomoi ya bosantu. 2:3 Pamba te yango nde ezali malamu mpe esepelisaka Nzambe Mobikisi na biso, 2:4 oyo alingi ete bato nyonso babikisama mpe bayeba solo. 2:5 Solo, ezali na Nzambe kaka moko. Ndenge moko mpe ezali na Moyokanisi kaka moko kati na Nzambe mpe bato: ezali moto moko, Yesu-Klisto

2 Timote 2:8 Kanisaka Yesu-Klisto, mokitani ya Davidi, oyo asekwaki kati na bakufi, kolanda Sango Malamu oyo nateyaka. 2:9 Ezali mpe mpo na Sango Malamu yango nde nazali komona pasi kino bakanga ngai minyololo lokola mobomi, kasi bakangi Liloba na Nzambe minyololo te. 2:10 Yango wana nazali koyikela makambo nyonso mpiko mpo na bolamu ya bato oyo Nzambe apona, mpo ete bango mpe bazwa lobiko oyo ezali kati na Yesu-Klisto, elongo na nkembo ya seko. (aiōnios g166)

Tito 2:11 Pamba te ngolu ya Nzambe emonisami lokola etima ya lobiko mpo na bato nyonso. 2:12 Elakisaka biso kotika mabe, kokabwana na baposa ya makambo ya mokili, kobika tango oyo na bwanya, na bosembo mpe na botosi kati na makambo ya Nzambe, (aiōn g165) 2:13 wana tozali kozela kokokisama ya elikya oyo epambolama: komonisama ya nkembo ya Yesu-Klisto, Nzambe monene mpe Mobikisi na biso, oyo 2:14 amikabaki Ye moko mpo na biso, mpo ete akangola biso na mabe nyonso mpe apetola biso mpo na Ye moko lokola bato na Ye, oyo batondi na posa makasi ya kosala misala ya malamu.

Filemo 1:3 Tika ete ngolu mpe kimia epesamela bino kowuta na Nzambe, Tata na biso, mpe na Nkolo Yesu-Klisto! 1:4 Tango nyonso nasambelaka, natangaka kombo na yo mpe nazongisaka matondi epai ya Nzambe na ngai, 1:5 pamba te nazali koyoka sango ya bolingo na yo mpo na basantu nyonso, mpe ya kondima na yo kati na Nkolo Yesu. 1:6 Nabondelaka ete kondima oyo ezali kosangisa biso emonisama na misala, mpo ete ososola malamu bolamu nyonso oyo tozali na yango kati na Klisto. 1:7 Ndeko na ngai, bolingo na yo mpo na basantu ezali penza kopesa ngai esengo mingi mpe kolendisa ngai, pamba te okitisaki bango mitema.

Ba-Ebre 1:1 Na tango ya kala, Nzambe azalaki koloba, mbala mingi mpe na lolenge ebele, epai ya bakoko na biso, na nzela ya basakoli. 1:2 Kasi sik'oyo, na mikolo oyo ezali ya suka, Nzambe azali koloba na biso na nzela ya Mwana na Ye, oyo Ye moko Nzambe akomisaki Mokitani ya biloko nyonso. Ezali mpe na nzela na Ye nde Nzambe asalaki mokili. (aiōn g165) 1:3 Mwana yango amonisaka kongenga ya nkembo ya Nzambe, azali elilingi oyo etalisaka mobimba ya Nzambe mpe asimbi biloko nyonso na nguya ya Liloba na Ye. Sima na Ye kopetola masumu ya bato, avandi kati na Likolo, na ngambo ya loboko ya mobali ya Nzambe-Na-Nguya-Nyonso,

Jake 1:16 Bandeko balingami, bomikosa te: 1:17 bolamu nyonso mpe likabo nyonso ya kitoko ewutaka kaka na Likolo, epai ya Tata ya pole, oyo, kati na Ye, molili ezalaka te, mpe abongwanaka te. 1:18 Akomisaki biso bana na Ye na nzela ya Liloba ya bosolo, na mokano na Ye moko, mpo ete tozwa esika ya liboso kati na bikelamu na Ye nyonso.

1 Petelo 3:18 Pamba te Ye moko Klisto oyo atikalaki kosala ata mabe moko te amonaki pasi, mbala moko mpo na libela, mpo na masumu ya bato mabe; akufaki mpo na bato mabe, mpo na komema bino epai ya Nzambe. Babomaki Ye kati na nzoto, kasi Molimo azongisaki Ye na bomoi.

2 Petelo 1:3 Nzambe apesaki biso, na nzela ya nguya na Ye ya bonzambe, nyonso oyo tosengeli na yango mpo na kobika bomoi ya botosi kati na makambo ya Nzambe mpe mpo na kokangama na Ye; asalaki yango na kopesa biso boyebi ya Ye oyo abenga biso mpo ete tosangana na nkembo mpe na bolamu na Ye. 1:4 Na nzela ya nkembo mpe bolamu yango, apesaki biso bilaka minene mpe ya motuya makasi mpo ete, na nzela na yango, bosangana na bonzambe mpe bokima libebi oyo baposa mabe ezali kovandisa kati na mokili.

1 Yoane 2:1 Bana na ngai, nazali kokomela bino makambo oyo mpo ete bosala masumu te. Kasi soki esali ete moko kati na bino akweyi na lisumu, tozali na Molobelii moko epai ya Tata: Yesu-Klisto, Nkolo-Na-Bosembo. 2:2 Amikabaki lokola mbeka mpo na bolimbisi masumu na biso; mpo na masumu na biso kaka te, kasi mpe mpo na masumu ya mokili mobimba.

2 Yoane 1:7 Bato ebele ya lokuta basili kopanzana na mokili, bazali kobungisa bato mingi nzela; bandimaka te ete Yesu-Klisto akomaki penza moto. Moto nyonso oyo alobaka ndenge wana azali moto ya lokuta mpe monguna ya Klisto.

3 Yoane 1:4 Nazalaka na esengo makasi tango nayokaka ete bana na ngai bazali kobika kolanda bosolo.

Jide 1:3 Balingami na ngai, nazalaki na posa makasi ya kokomela bino na tina na lobiko oyo tozali na yango na lisanga. Nazwaki mokumba ya kokomela bino mpo na kolendisa bino ete bobunda mpo na kondima oyo Nzambe apesaki, mbala moko mpo na libela, epai ya basantu. 1:4 Pamba te ezali na bato mosusu oyo basili kokota kati na bino na mayele mabe, ba-oyo etumbu na bango ekomama wuta kala: batosaka makambo ya Nzambe te, bakomisaka ngolu ya Nzambe na biso lokola nzela ya kosala makambo na bango ya soni, mpe bawanganaka Yesu-Klisto, Mokonzi kaka moko mpe Nkolo na biso.

Emoniseli 3:19 Napamelaka bato oyo nalingaka mpe napesaka bango etumbu. Boye, zala na molende mpe bongola motema na yo. 3:20 Tala Ngai oyo, natelemi na ekuke mpe nazali kobeta. Soki moto moko ayoki mongongo na Ngai mpe afungoli ekuke, nakokota epai na ye mpe nakolia elongo na ye, mpe ye elongo na Ngai. 3:21 Moto oyo akolonga, nakopesa ye makoki ya kovanda elongo na Ngai, na Kiti na Ngai ya Bokonzi, ndenge Ngai mpe, sima na Ngai kolonga, nakendeki kovanda elongo na Tata na Ngai, na Kiti na Ye ya Bokonzi. 3:22 Tika ete moto oyo azali na matoyi mpo na koyoka ayoka makambo oyo Molimo azali koloba na Mangomba!

Reader's Guide

Lingála at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Lingála at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

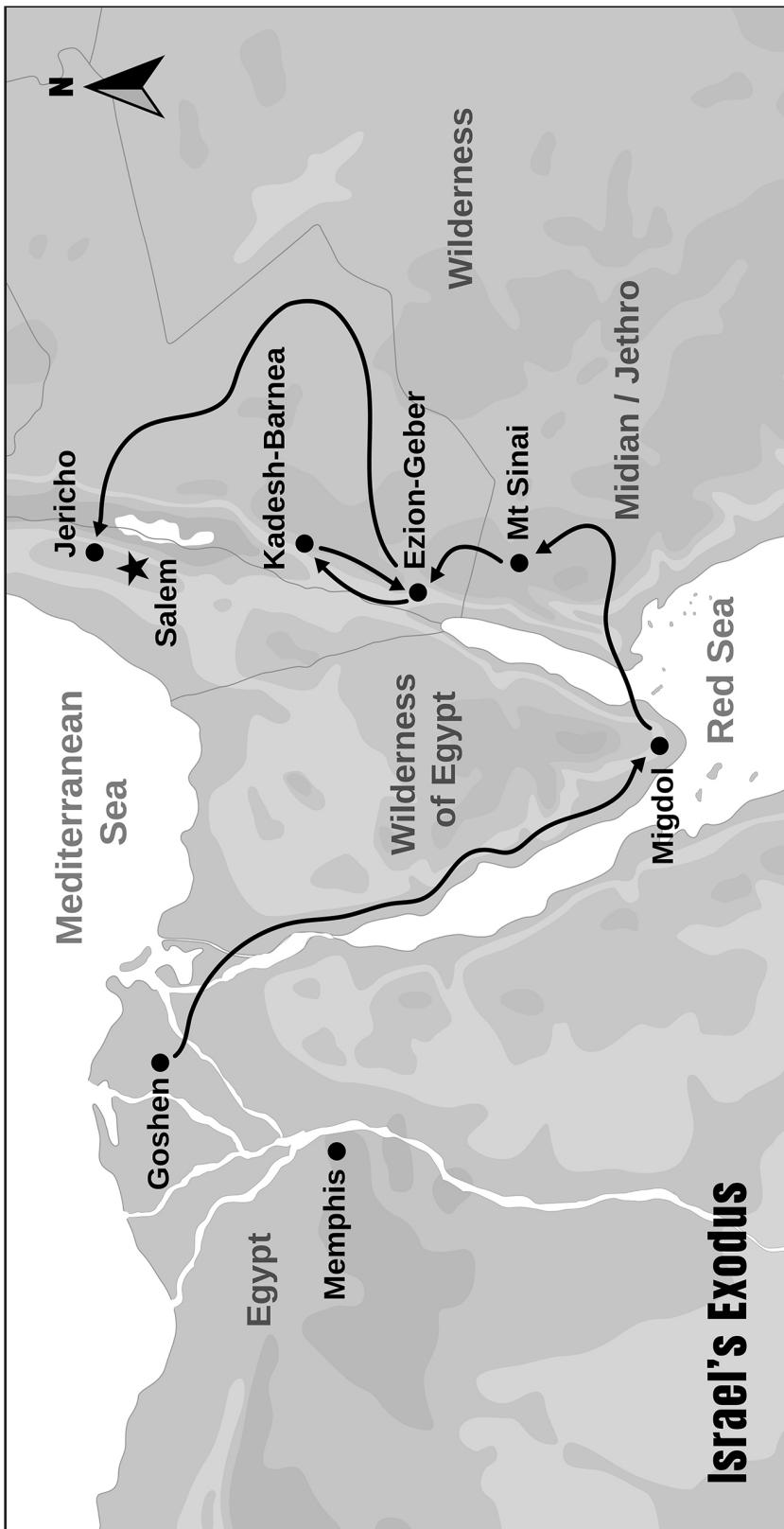
Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Abraham's Journey

Mpo na kondina, Abraham atosaki Nzambe oyo ahengaki ye kokende na moklii oyo asengelaki kozwa na sima lokola libula.
Atosaki mpe akendeeki atako ayebaki te epai azalaki kokende. - Ba-Ebrie 11:8

Tango Faraon atikaki bana ya Isalaee kokende, Nzambe amemaki bango te na nzela ya mboka ya Filisita atako yango nde ezalaki mokuse, pamba te Nzambe amilobelaki: « Sokki bakutani na bitumba, batoyoka mawa na ndenge babimaki na Ejjito mpe bakoluka kozonga kuna. » - Kobima 13:17

Mediterranean
Sea

Sidon
Tyre
Caesarea-
Philippi

Galilee
Capernaum
Bethsaida

Cana
Nazareth

Sychar

Samaria

Ephraim

Jerusalem ★

Bethany

Bethlehem

Judea

► Egypt

Decapolis

Peraea

Jericho

Jesus' Journeys

Pambia te Mwana na Moto ayaki te mpo ete basalela Ye, kasi ayaki nde kosala mpo na batu mpe kopesa bomi na Ye lokola motuya ya kofita mpo na kosikola batu ebele. -

Malako 10:45

Paul's Missionary Journeys

Polo, nowumbu ya Yesu-Kristo, oyo abengama mpo efe azala ntoma mpe aponama mpo na kosakola Sango Malamu ya Nzambe, - Batome 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we? ►	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3
John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise		
Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers			
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
Luke 16:22 Blessed in Paradise				
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				Matthew 25:41 Revelation 20:10
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Revelation 20:13 Thalaasa		
		Revelation 19:20 Lake of Fire		
		Revelation 20:2 Abyss		

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Lingála at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Bokende, bokomisa bato ya bikolo nyonso bayekoli na Ngai, bobatisa bangon Kombo ya Tata, ya Mwana mpe ya Molimo Mosantu; - Matayo 28:19

